

Radicalni Vjesnik

Külügymin. sajtóarchivum

Noviszád, 1939 szeptember 17, vasárnap

dnik - Szerkeszti
RÉE DEZSŐ

20. évfolyam 256. szám

Három és félmillió orosz katona a lengyel határon

A németek elfoglalták Przemiszt és Bialistokot - Lengyelországból ütköző államot szerveznek

Moszkva és Ankara szerződést köt a Fekete tenger védelmére

Berlinből jelentik: A német véderő főparancsnoksága szombat délben a következő hadijelentést adta ki:

A német keleti hadsereg déli csoportja szeptember 15-én is tovább üldözte a déli lengyel hadsereg szétszórta egységeit. A német csapatok Lemberg kapui előtt és a Tanev mentén Bilgoraj közelében harcolnak ezekkel a lengyel osztagokkal.

Przemiszt a németek elfoglalták. Przemisztől keletre a német gépesített csapatok Bolodzijemz helységig nyomultak előre.

Ujabb német erők megerősítették a Kutnonál körülzárt lengyel hadsereg körüli gyűrűt.

Varsótól délkeletre a német csapatok meghusították a lengyelek áttörési kísérleteit és ez alkalommal 8.000 foglyot ejtettek és 126 ágyut zsákmányoltak. A német csapatok szorosán Varsó Prága nevű keleti külvárosánál állnak.

Bialistok elesett. Breszt-Litovszk központi fellegváráért még folyik a harc.

A német légi haderő meghusította a keleti határ felé irányuló utolsó lengyel csapatszállítási kísérletet.

A nyugati arcvonalon a francia tüzéség Saarbrückennél fejtett ki tevékenységet. A franciák helyi előnyomulásait a németek visszaverték és a franciák súlyos veszteségeket szenvedtek.

Légi támadások szeptember 15-én a német birodalom területén nem voltak.

Berlinből jelentik: A német távirati iroda egyik közleményében foglakozik azzal a körülménnyel, hogy lengyel részről úgy tüntetik fel a lengyelországi harci tevékenységet, mintha sikerült volna megállítani a német támadást és most átalakítanak a lengyel haditervet. Német részről ezzel kapcsolatban kijelentik, hogy a német hadijelentések eléggé bizonyítják a lengyel hadsereg súlyos vereségét. A német csapatok gyorsasága nem a kedvező terepnek, hanem a német hadvezetés és a német csapatok fölényének köszönhető. A közlemény a továbbiakban rámutat arra, hogy a lengyel rádió és sajtó továbbra is a minden eszközzel való ellenállásra biztatja a lengyel polgári lakosságot. Ezt a lengyel távirati iroda is alátámasztja, amikor egyik jelentésében beszámol arról, hogy Varsó védelmét a polgári lakosság, asszonyok és gyermekek hőies támogatásával folytatják.

A LENGYELEK FELGYUJTATJÁK A TERMÉST

Rómából jelentik: A Stefani-iroda kiküldött munkatársa a lengyel harctérről azt jelenti, hogy a visszavonuló lengyelek kényszerítik az ukrán parasztokat, hogy gyűjtssék fel falvaikat, nehogy a termés német kézre kerüljön.

A NÉMETEK HELYREÁLLITJÁK A RÉGI KELETI HATÁROKAT

Berlinből jelentik: A felsősziléziai polgári közigazgatás vezetője-

nek rendeletére a felsősziléziai iparvidéket visszacsatolták a német birodalomhoz és az eddigi vámhatárokat megszüntették. A vámhatárt a régi birodalmi határra tették át.

Londonba számolnak azzal az eshetőséggel, hogy a németek Lengyelországból ütköző államot akarnak csinálni, miután leválasztották róla a világháború után odacsatolt területeket. Az oroszok területeket a szovjet kapná, semlegességének vagy esetleges beavatkozásának jutalmaképpen.

Három és félmillió szovjet katona a lengyel határon

Rigai jelentés szerint az orosz részletes mozgósítás befejeződött. A behívottakat a nyugati határon a Minszk-Kamenev vonalon helyezték el. Az itteni orosz csapatok létszáma eléri a három és fél millió főt. Ezenkívül Moszkva közelében még félmillió ember áll fegyverben.

A SZOVJET HAZARENDELTE PÁRISI ÉS LONDONI KERESKEDELMI ÉS KATONAI KIKÜLDÖTTEIT

Rómából jelentik: A Popolo di Roma moszkvai értesülése szerint Molotov elrendelte, hogy a londoni s párisi szovjet nagykövetségek személyzetének fele azonnal térjen vissza Moszkvába. Az utasítás elsősorban a nagykövetségek kereske-

delmi és katonai képviselőire vonatkozik.

Párisi jelentés szerint a szovjet magatartásáról érkező híreknek Párisban különféle s egymással ellenkező értelmezést adnak. Hervé a Victoireban felszólítja Sztalint, hogy saját jól felfogott érdekében siessen a lengyelek segítségére. Az Ordre azt írja, hogy a szovjet részt akar venni Lengyelország feldarabolásában. A Petit Parisien aggódik az orosz mozgósítás miatt.

Uj orosz-török szerződés készül

Ankarából jelentik: Az angol-török szerződés ügyében folytatott tárgyalások akadályokba ütköztek a Törökországnak nyújtandó mintegy hatvan millió font hitel miatt. Ebből a hitel keretből ugyanis 15 millió fontot devizában, a többi pedig hadianyagban kapta volna Törökország. Ennek alapján török részről a hadianyag haladéktalan szállítását kérték, Anglia azonban most nincs abban a helyzetben, hogy Törökország kérésének eleget tehessen.

Jól értesült török politikai körökben megerősítik azt a hírt, hogy Törökország és Oroszország között új szerződés megkötéséről folynak tárgyalások. Az eddigi megbeszélések hír szerint kedvező mederben haladnak előre. Ankarai körökben úgy tudják, hogy a szerződés kezesség vállalást tartalmaz majd a Fekete-tengeri idegen befolyás ellen. Saradzoglu török külügyminiszter állítólag már a szerződés aláírására utazik Moszkvába.

A Földközi-tengeren nem kell konfliktustól tartani

Londonból jelentik: A Times római tudósítója abból a tényből, hogy az olasz hajók továbbra is a tengereket járják, valamint abból az elhatározásból, hogy Olaszország a közel jövőben újabb 20.000 gyaromat küld Libiába, arra következtet, hogy legalább október végéig semmiféle viszálytól nem kell tartani a Földközi-tengeren, mert különben Olaszország nem vállalkoznék ilyen hosszú időt igénylő akciókra.

morva védnökség területén éles összetűzésekre került sor a cseh lakosság és a német katonai és rendőri hatóságok között. Az egész országban tömeges letartóztatások folynak.

35.000 LENGYEL MENEKULT ROMÁNIÁBAN

A legújabb bukaresti jelentések szerint eddig 35.000 lengyel menekült érkezett Romániába.

Niko'áj Dianot, Románia szovjetoroszországi követét kormánya visszarendelte és helyébe Descut nevezte ki. Dianot központi szolgálatra osztották be.

A ROMÁN KORMÁNY LEFOGLALTA A BÖRKÉSZLETEKET

Bukarestből jelentik: A román hadügyminisztériumot felhatalmazták arra, hogy az egész ország területén lefoglalja a bóraktárak tizenhat kiló nyersbort meghaladó készleteit. A lefoglalt borkészleteket csak a hadügyminisztérium külön engedélyével szabad felhasználni.

LTIVÁNIA SEMLEGES

Kovnából jelentik: A litván kamara pénteki ülésén a miniszterelnök kijelentette, hogy Litvánia mindig szívvel-lélekkel a semlegesség alapelve mellett állott és ehhez a jövőben is ragaszkodik. A jelenlegi helyzet fegyelmet, nyugalmat és elszántságot követel mindenkitől.

TÖMEGES LETARTÓZTATÁSOK CSEH-MORVAORSZÁGBAN

Genfből jelentik: A Baselet nachrichten jelentése szerint a cseh-

A németek 31 lengyel repülőgépet megsemmisítettek

A lengyel kormány a román határ közvetlen közelébe menekült

Berlinből jelentik: A német védőerő főparancsnoksága szombat reggel a következő jelentést adta ki:

— Bár az időjárás kedvezőtlen, a német légi fegyvernem harci egységei különböző vasutvonalakat szakítottak meg és erősen megrongálták több pályaudvart. A Visztulától keletre egyes menetelő oszlopokat és katonai szállítmányokat bombatámadással és gépfegyvertűzzel megtámadtak és szétzörtak. A német erők ezenkívül hatásosan szétrombolták az utakat és utkereszteződéseket. Luck repülőterén a földön 11, a levegőben pedig két lengyel repülőgépet semmisítettek meg. Brody felett harc közben lezuhant 8 égő lengyel repülőgép, három pedig a földön semmisítettek meg a németek. Hét másik gép sértetlen állapotban német kézre került. Ezzel a lengyelek tegnap összesen 31 repülőgépet vesztek, többnyire vadászgépeket.

Egy német ugynövezett zuhanó harci repülőraj támadást intézett Heisterneest kikötő ellen és elsüllyesztett egy aknakutató hajót és egy ágyúszádot. Egy nagyobb vízi járművet felrobbantott, két másik hajót pedig súlyosan megrongált.

GÖRING A GALICIAI FRONTON

Berlinből jelenti az Avala: Göring vezértábornagy péntek délután repülőgépen a Galiciában harcoló déli hadsereget kereste fel. Ez alkalommal meggyőződött a lengyel repülőterek ellen intézett bombatámadások eredményességéről és megtekintette a szétrombolt repülőgépeket és hangárokat. Göring a helyszínen utasításokat adott a légi berendezések újjáépítésére valamint a további harcok folytatására. Ezenkívül Hitler kancellár nevében a vaskereszttel tüntette ki a harcokban résztvevő repülőket, és különös elismeréssel szólott a Gensen kapitány parancsnoksága alatt álló repülőraj teljesítményeiről. Ez a repülőraj, miközben az ellenséges gépeket egészen az orosz határig üldözte, péntekig összesen 78 ellenséges gépet semmisített meg.

LENGYEL HADIJELENTÉS

Varsó II. rádióállomása péntek éjjel 11 órakor a következő hadijelentést olvasta fel:

A német repülők tegnap főleg Észak-Lengyelországban tevékenykedtek és bombázták Vlnát, Baranovicet és más városokat. Vlnában a repülőtéremelésnek sok áldozata van. A lengyel repülők hatásosan bombázták a német katonai célpontokat.

A varsói frontszakaszon kedvező módon folyik a védelmi akció. A németek északkelet felől támadtak, de visszaverték őket. A német akció Bialistok és Brezez felé a lengyel csapatok szilárd ellenállásába ütközik. Ezen a szakaszon két nap óta nem történt lényeges változás. Lovics és Skrnjevice vidékén súlyos harcok folynak.

A VARSÓI HARCOK

Varsó védelmi parancsnokának jelentése szerint a lengyel főváros nyugati szakaszán pénteken nyugalom volt. A keleti szakaszon a lengyel védelem felvette a harcot a németekkel. A küzdelem tovább folyik.

FRANCIA JELENTÉS A KELETI HARCTERÜRŐL

A Havas-iroda komarovi külön tudósítójának jelentése szerint Komarovban a rendkívül alacsonyan szálló német repülőgépek gépfegyvertűzzel alá vették a polgári lakosságot. A tüzelésnek 80 halottja van. Luckban az ellenséges repülőgépek ugyancsak gépfegyverrel tüzeltek a visszavonuló polgári lakosságra. Az

ellenséges repülőgépek bombázták a Szent Erzsébet-nővérek kolostorát, valamint a francia kolostort. Egy német repülőgép géppuskatűz alá vett egy Kjemenjec és Nenopoj között haladó gépkocsit, amelyben az angol követség személyzete ült. Sebesülés nem történt. (A. A.)

MEGSEMMISÍTETT NÉMET REPULÓTÁMASZPONT

Londonból jelenti az Avala: A Reuter-iroda varsói jelentése szerint a lengyel repülőgépek a poseni körzetben támadást intéztek az ellen a német repülőtámaszpont ellen, ahonnan a Varsót bombázó német gépek mindennap kiindultak. A lengyel gépek megsemmisítették a német támaszpontot.

Románia biztosítja semlegességét

Bukarestből jelentik: A román miniszterelnökség pénteken hivatalos közleményt adott ki, amely többek között ezeket mondja:

— Tekintettel a bukovinai határmenti eseményekre, a román kormány széleskörű intézkedéseket tett Románia semlegességének fenntartására. Az ország területére érkező gyermekeket és sebesülteket segítségben részesítik. Minden külföldi csapatot vagy katonai alakulatot, amely a határt átlépi, lefegyvereznek és az ellenségeskedések befejezéséig bizonyos területet jelölnek ki tartózkodási helyül. Az olyan személyeket, akik politikai állást foglalnak el, kötelezni fogják, hogy külön megnevezett helyen tartózkodjanak. A közlemény végül kijelenti, hogy magánszemélyeknek, különösen a galiciai területekről valóknak szigorúan tilos Románia területére lépniük.

Mint Rómából jelentik, a római román követség felszólította az Olaszországban élő, hadköteles román állampolgárokat, hogy katonai szolgálatuk teljesítésére térjenek vissza Romániába.

Casablanca kikötőjében felrobbant egy francia hadihajó:

négyszáz halott és sebesült

Kíméletlenül folyik a német tengeralattjáró háború

ELSÜLYESZTETT BELGA GÖZÖS

Londonból jelenti az Avala: Szombatra virradó éjjel a La Manchecsatornában elsüllyesztettek egy belga gőzöst. A gőzös legénységét a parti őrhajók és más hajók vették fedélzetükre. Hat megmentett személy a robbanás következtében súlyosan megsebesült. A jelentés szerint a belga gőzöst német tengeralattjáró süllyesztette el. A bel-

ga hajó sebesültjeit kórházba szállították.

BIZTOSITJAK AZ OLASZ HAJÓSZÁLLÍTMÁNYOKAT

Newyorkból jelenti az Avala: Az amerikai tengeri biztosítótársaságok hozzájárultak az olasz hajóknak a rendes díjszabás mellett biztositásához háborús kockázat ellen.

Felrobbant francia hadihajó

Tangerből jelenti az Avala: A Stefani-iroda közli: Casablancából érkező jelentések szerint a Plotun francia aknavető hajón, mely Casablanca kikötőjében hadiszállítmányt szállított partra, egy akna felrobbant. A robbanást több másik robbanás is követte, ami a városban szinte földrengésszerű hatást keltett. A francia hajó a levegőbe repült és a robbanások még a külvárosokban is jelentős károkat okoztak. A mentők gépkocsijai több, mint 400 halottat és sebesültet találtak, akik részint a hajó legénységéhez, részint a polgári lakossághoz tartoztak.

Egy 5200 tonnás angol kereskedelmi hajót, amely az Atlanti-óceánon Belfastból utban volt Montreal felé, megtorpedóztak.

Pilsudszki özvegye Bukarestben

A Stefani-iroda Csernovicba küldött tudósítója szerint a lengyel kormány legközelebb a román határ közvetlen közelében levő Kuti községbe költözik át.

Pilsudszki tábornagy özvegye pénteken Csernovicon át Bukarestbe érkezett. Ugyancsak a román fővárosba érkezett Hlond lengyel bíboros-primás is, aki Bukarestből Vatikánvárosba utazik tovább.

Grigorea, Románia lengyelországi nagykövete péntek este 10 órakor Marinescu román rendőrségi államtitkárral megbeszélést tartott, majd visszatért Zalescikibe. Jólétesült román körökben valószínűnek tartják, hogy a nagykövet visszatérése a lengyel kormány tudomására hozza azt a hivatalos közleményt, amelyben Románia ismerteti a lengyel kormány tagjainak befogadására vonatkozó álláspontját.

A Havas-iroda csernovici jelentése szerint a román kormány menedéket nyújtott a semleges államok lengyelországi diplomáciai képviselőinek. Az olasz követség személyzetének egy része, amely csütörtök este érkezett meg, pénteken újból visszautazott Lengyelországba. Az olasz, angol, román és török követség még Lengyelországban van. Adac ki volt dancigi lengyel főbiztos felesége Bukarestből Csernovicba érkezett.

ELSÜLYESZTETT ANGOL HAJÓ

Londonból jelenti az Avala: A Davara angol hajót egy német tengeralattjáró 35 ágyulóvéssel elsüllyesztette. A hajó kapitányát és 11 főnyi legénységét megmentették.

ANGLIA SONKÁKAT REKVIRÁL
Londonból jelenti az Avala: A tájékoztató minisztérium közli, hogy az angol kormány az élelmiszerek igazságos elosztása érdekében a Nagybritanniába érkező összes sonkaküldeményeket lefoglalja.

LENGYEL MENEKÜLTEK LETTORSZÁGBAN

A lett távirati irodát felhatalmazták azoknak a híreknek megcáfolására, amelyek szerint Lettországra tömegesen érkeznek a lengyel menekültek. Péntek reggel — mint a lett közlemény mondja — egy motorosónak érkezett a lett vizekre, öt tengerésztszettel. A lett katonai hatóságok a motorosónakot lefoglalták, a lengyel tisztakat pedig internálták.

Moszkva közbelépése esetén Anglia és Franciaország hadiállapotba kerül a Szovjettel

Orosz-japán megegyezéssel beszüntették a harcokat a mandzsu-szovjet határon

Rómából jelentik: Az olasz lapok londoni jelentése szerint az angol közvéleményt a jelen pillanatban elsősorban Szovjet-Oroszország beavatkozásának eshetősége foglalkoztatja. Az olasz lapok megjegyzik, hogy a moszkvai Pravda cikke, amely a lengyelországi ukrán és fehérorosz kisebbségről szól, nagy nyugtalanságot keltett Londonban. A cikk hangjában ugyanis Szovjet-Oroszország esetleges beavatkozásának előjelét látják.

Az angol sajtóban és a közhangulatban — írják az olasz lapok — két vélemény áll egymással szemben. Az egyik szerint eddig nincs semmi bizonyíték arra, hogy a szovjet is beavatkozzék a háborúba, mert számára a semlegesség sokkal nagyobb haszonnal járhat, mint a beavatkozás. A másik angol felfogás szerint Szovjet-Oroszország már legközelebb beavatkozik a háborúba, ami annyit jelent, hogy a Lengyelországnak nyújtott angol-francia szavatosság következtében Anglia és Franciaország hadiállapotba kerül a szovjettel.

Newyorkból jelentik: Az Associated Press moszkvai jelentése szerint az Egyesült Államok moszkvai nagykövetsége az Oroszországban tartózkodó valamennyi amerikai turistának az ország azonnali elhagyását ajánlotta.

Orosz-japán megegyezés

A Reuter-iroda moszkvai jelentése szerint Molotov és Togo japán nagykövet legutóbbi megbeszélései során megegyezés jött létre a távolkeleti kérdésekben. E megegyezés alapján elhatározták, hogy a japán—mandzsu és a mongol—szovjet csapatok minden ellenségeskedést beszüntetnek.

A Reuter-iroda római jelentése szerint Siratori római japán nagykövet pénteken Newyorkon keresztül Tókióba utazott, hogy kormányának jelentést tegyen az európai helyzetről.

Az orosz-japán fegyverszüneti feltételek

Ujabb jelentések szerint a Moszkvában pénteken aláírt orosz-japán megállapodás, amely a határmenti harcok beszüntetéséről intézkedik, a következő pontokat tartalmazza:

A japán-mandzsu csapatok és a szovjet-mongol csapatok moszkvai idő szerint szeptember 16-án két órákor beszüntetnek minden harci tevékenységet. A japán-mandzsu csapatok és a szovjet-mongol csapatok azokon a vonalakon maradnak, amelyeket szeptember 15-én, 13 órákor foglaltak el.

A megállapodás hangoztatja, hogy mindkét fél csapatainak képviselői a helyszínen haladéktalanul megkezdik az egyezmény kereszttüvitelét. Intézkedik a megállapodás arról is, hogy mindkét fél sebesültjeit és foglyait kicseréljék.

Molotov és a japán nagykövet között megállapodás jött létre abban a tekintetben is, hogy a vitássá vált határok megállapítása céljából a legrövidebb időn belül bizottság alakul, amely nyomban megkezd munkáját.

Tókiói katonai és politikai körökben a Moszkvában megkötött egyezményvel kapcsolatban kijelentik, hogy ennek — épen a mostani időkben — messzemenő jelentősége van. Az egyezmény alkalmas arra, hogy a további békés megértés útját egyengesse a két ország közti függő kérdésekben.

AMERIKA ÉRDEKTELEN A KINAI VISZÁLYBAN

Washingtonból jelenti a Havas-iroda: Az amerikai külügyminisztériumhoz közelálló körökben az orosz-japán fegyverszünet megkötésének híre nem keltett meglepetést. Ezekben a körökben kijelentették, hogy a fegyverszünet lehetővé teszi a szovjet számára, hogy még jobban állást foglaljon a lengyel viszályban, míg Japán a Mandzskuoban levő csapatokat Kinába küldheti. Amerikai félhivatalos körökben utálnak a kilenc hatalmi szerződésre és kijelentik, hogy az Egyesült Államok nem lehetnek érdekelve a kínai viszályban.

ELSÜLLYESZTETT ANGOL HAJÓK

Londonból jelentik: A tengernagyi hivatal jelentése szerint a német tengeralattjárók pénteken három angol teherhajót és egy halászhajót elsüllyesztettek.

LETARTÓZTATÁSOK IRORSZÁGBAN

Rómából jelentik: A Stefani iroda dublini jelentése szerint a rendőrség osztagai megkezdtek az ir köztársasági hadsereg vezetőinek letartóztatását.

Az ir kormány sajtó-irodája szombatra virradó éjszaka nyilatkozatot tett közzé. A nyilatkozatban az ir

kormány megállapítja, hogy Irországban bizonyos személyek fegyvereket és robbanó anyagot rejtegetnek törvényileg tiltott célokra. Ezért a közbiztonság fentartása érdekében elhatározták, hogy ellenintézkedéseket tesznek az állam biztonsága szempontjából káros egyének ellen.

KIÜRITETTÉK A LITVÁN FŐVÁROST

Kovnói jelentés szerint a litván fővárosból 30.000 asszonyt s gyermekeket eltávolítottak. A lengyel ha-

tár mentén több községet elővigyázatossági okokból szintén kiürítettek.

MAGYARORSZÁG BEVEZETTE AZ ÁLTALÁNOS VIZUMKÉNYSZERT

Budapestről jelenti az Avara. Miután a magyar kormány szeptember 13-án ismét bevezette a kötelező utlevél-látatkozást a Németországgal, Svájcjal és Lichtensteinnel való forgalomban, pénteken bevezette a vizumkényszert a többi külföldi állammal is. A diplomáciai utleveleket is látatkozni kell.

Német gimnázium nyílik meg Szekszárdon

Budapestről jelentik: A magyar kormány az elmúlt napokban tájékoztatta a nyilvánosságot az új német nyelvű iskolák felállítására vonatkozó elhatározásáról. Ez alkalommal értesült a magyar közvélemény arról is, hogy német nyelvű állami középiskola létesítése is folyamatban van. A magyar vallás- és közoktatásügyi miniszter úgy intézkedett, hogy október 1-én Szekszárdon megnyissa kapuit az új német nyelvű gimnázium.

Páris élete a háború harmadik hetében

Páris, szeptember 15

(A Reggeli Újság párisi szerkesztőségének telefonjelentése.) A francia közvélemény nagy meglepéssel vette tudomásul, hogy francia területen megtörtént az első közös nagy haditanács az angol és a francia politikai vezető államférfiak és hadvezérek között. A párisi estlappok ebből az alkalomból emlékeztetnek arra, hogy a világháborúban teljes hét hónapig tartott, amíg az angol és a francia vezetők az első haditanácsra összegyűltek, most pedig ez az összejövetel már

12 nappal a hadüzenet után jött létre.

Az angol és a francia együttműködés minden téren egyre jobban kibontakozik. A legjellemzőbb erre Pertinax-nak, az ismert francia újságírónak a véleménye, aki lapjában kijelenti, hogy ez a tény a legfontosabb, mert jellemzi a jelenlegi és a jövőbeli eseményeket és a francia-angol legfelsőbb tanács olyan gyorsan alakult meg, még mielőtt teljesen megállapodtak volna Franciaország és Anglia kölcsönös kötelezettségeiben. A tény maga megelőzi a jogot. Most mindannyian tudjuk, hogy ezentúl a két ország

közösen fogja meghozni nagy elhatározásait.

A windsori herceg feleségével a Rivieráról, ahol a nyarat töltötte, visszatért Angliába. A volt angol király teljes háromévi távollét után tért vissza hazájába, ahol ünnepélyesen fogadták.

Páris egyre jobban és jobban visszatér hétköznapi életéhez, ha a háború erős nyomokat is hagy az arcán. A

legközelebbi napokban nem kevesebb, mint huszonnyolc földalatti vasúti átlomás nyílik meg, amely eddig a légvédelem céljaira zárva volt. A Páris—Bordeaux és a Páris—Toulouse felé eső vonalakon mártól kezdve naponta két gyorsvonat közlekedik oda és vissza, egyenes békébéli menetrenddel és a legközelebbi napokban

ujabb gyorsvonatokat is fognak beállítani.

A Simplon Orient-expressznek tegnap óta egy közvetlen budapest—párisi és páris—budapesti vonata közlekedik. A legközelebbi napokban

megnyílnak a mozgószínházak is,

amelyek este tíz óráig tarthatnak előadásokat. A különféle tánchelyek este tízenegy óráig tarthatnak nyitva.

A nagy propagandaelőadások a párisi rádióban tovább folynak. Egyik kitűnő francia író a másik után jelenik meg a mikrofon előtt. Tegnap a francia írók fejedelme, Paul Valéry tartott gondolatokban gazdag előadást, amely nagy hatást tett a francia közönségre.

Ma már egész sereg autbuszvonalat nyitottak meg, amelyek a mozgósítás első napjaiban egyelőre megszűntek, úgy hogy minden jel arra mutat, hogy Páris lassanként visszanyeri régi képét.

Könyvelő

mérlegképes szerb, magyar, német levelező elhelyezkedne. Megkereséseket a kiadóhivatal »Könyvelő« jelige alatt továbbít

Lindbergh háborúra uszít

Az amerikai kongresszus a semlegeségi törvényt tárgyalja — Az európai háború Amerika békéjét is veszélyezteti

Washingtonból jelentik: Roosevelt elnök újságírók előtt nyilatkozott, hogy a kongresszus összehívása a semlegeségi törvény megváltoztatásával áll összefüggésben. Ő a két házhoz intézendő beszéd formájában üzenetet küld a kongresszusnak, mert a két ház együttes ülését fog tartani.

A PANAMERIKAI ÉRTEKEZLET

Newyorkból jelentik: Az Egyesült Államok küldöttsége, élén Welles külügyi államtitkárral, a Santa Clara hajó fedélzetén elindult a Panamában tartandó panamerikai értekezletre. Welles kijelentette az újságíróknak, hogy az értekezlet főtárgya az európai háború

következtében a nemzetközi kereskedelmet ért nehézségek kiküszöbölése. Az értekezlet azért ül össze — mondotta —, mert az európai háború a mi kontinensünk békéjét is veszélyeztetheti.

JÓ ÜZLET A HÁBORÚ AMERIKÁNAK

Newyorkból jelentik: A háború első hetében az Egyesült Államokba 129,921.831 dollár értékű arany érkezett, amiből 116.885.226 dollár Angliából érkezett.

LINDBERGH A BEAVATKOZÁS MELLETT

Washingtonból jelenti az Avala:

Lindbergh ezredes pénteken rádióbeszédet mondott, amelyben követelte, hogy Amerika avatkozzék be a háborúba.

HOOVER A POLGÁRI LAKOSSÁG VÉDELMEÉRT

Newyorkból jelentik: Hoover, az Egyesült Államok volt elnöke, javasolta, hogy Észak-Európa minden semleges államában alakítsanak külön bizottságot, amely a polgári lakosság ellen elkövetett haditényekről tenne jelentést. Hoover azt kívánja, hogy a hadviselő felek országaik határain belül engedélyezzenek szabad mozgást a bizottság tagjainak.

A semlegesek ragaszkodnak jogaikhoz

Brüsszleből jelentik: Az oslói csoport állásfoglalásáról kiadott közlemény szerint az oslói államok brüsszeli értekezletükön teljesen megegyeztek a közös magatartás kérdésében. Valamennyi semleges ország gazdasági helyzete szempontjából életfontosságú és a semlegesek jogainak is megfelelő, hogy ezek az államok folytathassák szabad kereskedelmüket a külfölddel, még pedig a vizsály előtt érvényben volt kereskedelmi megállapodásaik keretében. A közlemény kijelenti még, hogy Belgium tárgyalásokat kezdett a hadviselő államokkal, a háború idejére szóló kereskedelmi kapcsolatokról.

A belga hatóságok megerősítik, hogy a kormány bizonyos szomszéd országok fővárosaiba megbízottakat küldött a Belgium ellátását szolgáló vásárlások irányítására. Ezek a kiküldöttek Belgium diplomáciai képviselőivel karöltve fogják munkájukat végezni.

ANGLIA NEM SÉRTETTE MEG BELGIUM SEMLEGESSÉGÉT

Londonból jelentik: Az információs minisztérium cáfolja azt a német forrásból eredő hírt, mintha Nagy Británia megsértette volna Belgium semlegességét. A brit kormány csak nemrég erősítette meg azt a régebbi közlését, hogy tiszteletben fogja tartani a belga semlegességet és ezt a határozatát pontosan betartja.

AKNARA FUTOTT HAJÓ

Stokholmból jelentik: A svédországi Falsterha közelében aknába ütközött egy görög hajó. A hajó erősen megsérült, de személyzete közül senki sem halt meg.

HOLLAND ES BELGA HAJÓK ANGLIÁBAN

Amszterdamból jelentik: Az angol kikötőkben 70 belga és holland hajó borgonyoz és azt várják, hogy Németország gazdasági blokádjáról szóló angol törvény alapján átkutassák őket.

NÉMET—HOLLAND FIZETÉSI EGYEZMÉNY

Berlinből jelenti az Avala: A német és a holland kormány megbízottai között néhány nap óta folyó tárgyalások megegyezésre vezettek. Eszerint a német—holland fizetési forgalmat továbbra is az eddigi módon bonyolítják le. A megbeszélések azt mutatták, hogy Németország és semleges szerződő felei között a kereskedelmi kap-

csolat a mai nehéz viszonyok ellenére is fenntartható, számot vetve mindkét fél szükségleteivel.

AZ ANGOL BLOKÁD SZÁMOKBAN

Londonból jelentik: Az információs minisztérium péntek esti jelentése a következőképpen hangzik: »A csempészes megakadályozására alakult bizottság nagy mennyiségű olyan árut foglalt le, amelyet Németországnak szántak. Lefoglaltak 28.500 tonna petroleumot, 26.350 tonna acélt, 2000 tonna hematitot, 4600 tonna mangánt, 7300 tonna fát, 6000 tonna foszfátot és nagy mennyiségű más árut.«

CHAMBERLAIN KIHALLGATÁSA

Londonból jelentik: Öfelsege VI. György angol király péntek este kihallgatáson fogadta Chamberlain miniszterelnököt.

A NÉMETEK CÁFOLJÁK CHAMBERLAIN

Berlinből jelentik: Chamberlain az angol parlament ülésén azt mondta, hogy Hitler a Reichstagban kijelentette, hogy a német hadseregnek megtiltotta nyílt városok bombázását és elrendelte, hogy csak katonai tárgyakat bombázzanak. A Führernek ezeket a rendelkezéseit azonban épen ellenkezően hajtották végre.

A német távirati irodát felhatalmazták annak közlésére, hogy a brit miniszterelnöknek országa parlamentje előtt tett e kijelentései nem felelnek meg a valóságnak.

A tények a következők: A Führer szeptember 1-én Rooseveltnek a háború humanizálására szóló felhívására válaszolva közölte, hogy a német katonai erők működésüket katonai tárgyakra fogják korlátozni. A német fegyveres erők teljességben be is tartják ezt a rendeletet, amit az is igazol, hogy mindazok a lengyel városok, amelyekben nincsenek katonai tárgyak, sértetlenek maradtak. A lengyelek azonban nyílt városaikat felhasználva azokból harcolnak, mint Varsó esete is mutatja, amelyet lengyel bandák tartanak megszállva, és ezenfelül

szabad csapatokat szerveztek és így nyilvánvaló, hogy Lengyelországban a polgári lakosság is résztvesz a katonai harcokban.

AZ OLASZ KÜVET METAXASNÁL

Mint a Stefani-iroda Athénből jelenti, Metaxas görög miniszterelnök pénteken fogadta Olaszország athéni követét. Néhány napon belül ez a harmadik megbeszélés a görög miniszterelnök és az olasz követ között.

Athénből jelenti az Avala: A görög hadügyminiszter hivatalosan közölte, hogy egy korosztályt szabad-ságnak.

A JAPÁN NAGYKÜVET HULLNÁL

Washingtonból jelentik: Hull külügyminiszter pénteken fogadta Horinucsi japán nagykövetet, akivel a nemzetközi helyzetről tanácskozott.

FÉLREÉRTÉS OKOZTA A NÉMET—HOLLAND INCIDENST

Hágából jelentik: Holland hivatalos közlemény beismeri, hogy a német és holland repülők között legutóbb lefolyt incidens félreértésnek tulajdonítható. Egy német repülőgép — mint jelentették — lelért egy holland repülőgépet, mert jelzését nem láthatta és ellenséges gépnek tartotta. A holland közlemény megjegyzi, hogy mindez holland vizeken kívül történt. A sebesült hollandok már visszatértek hazájukba. Előzően a sebesülteket egy német repülőgép a németországi Norderneybe vitte és első segélyben részesítette.

A SZLOVÁK FŐPARANCSNOK KÖZLEMÉNYE

Pozsonyból jelentik: Csatlós tábornok, a szlovák hadsereg főparancsnoka közleményt adott ki, amelyben bejelenti, hogy a szlovák hadsereg a legtelkiismeretesebben végzi feladatát és véglegesen biztosította határait, meg tudja védeni szabadságát és függetlenségét s

Öröm lesz az élet,
könnyű a tanulás,
**ha holland
cacaóval**
főzik az uzsonát
KONZUM
kávé- és teabehozatal
Tulajdonos **Csabal Dezső, Szubotica**
Telefon 20

példaképpen működik együtt a német hadsereggel, ami a legjobban igazolja a Németország és Szlovákia közötti barátságot.

A DÉLAMERIKAI ÁLLAMOK MEGVÉDIK SEMLEGESSÉGÜKET

Az argentin kormány bejelentette, hogy Argentina, Brazília és Uruguay tengeri hadereje együttes tengeri akciót kezd a semlegesség megsértésének megakadályozására.

A NÉMET VESZTESÉG

Londonból jelenti az Avala: A hágai lengyel követség közleménye szerint az eddigi harcok során a németek Lengyelországban halottakban és sebesültekben 100.000 embert vesztek.

Az angol rádió franktirőrharcra buzdít

Berlinből jelenti az Avala: A Deutsche Diplomatisch-Politische Korrespondenz az angol propagandával foglalkozva, többek között ezeket írja:

— Minél tovább tartanak a lengyelországi harcok, az ellenséges propaganda annál nagyobb mértékben kísérli meg, hogy csökkentse a német győzelem erkölcsi jelentőségét. Hogy az angolok mily nagy fontosságot tulajdonítanak ennek a propagandának, kitűnik abból, hogy ebben a legkiválóbb angol államférfiak résztvesznek. Különösen említésre méltó az, hogy a lengyel főparancsnokság felszólította a lengyel polgári lakosságot, hogy franktirőr-módon vegyen részt a harcokban. Az angol propaganda figyelmen kívül hagyja azt a tényt, hogy maguk az angol rádióállomások közvetítették a lengyel parancsnokságoknak a polgári lakossághoz intézett felhívását, hogy a lengyel csapatokkal együtt harcoljanak a németek ellen. A polgári lakosság franktirőr-harcai következtében a nyílt városok elvesztik nem katonai jellegüket és maguk is harcterekké válnak.

SZABADON BOCSÁJTOTT SZLOVÁKIAI MAGYAROK

Kassáról jelentik: Eperjesről érkezett jelentések szerint Eszterházy János és Csáky Mihály, a szlovákiai magyarság vezetői a pozsonyi kormánynál lépéseket tettek a letartóztatott magyarok szabadonbocsájtása érdekében. Ennek következtében a múlt héten letartóztatott magyarok közül huszonháromat ismét szabadon engedtek. Báró Wieland Albin, Polnisch Artur és Szász Elemér még az illavai fegyházban van. Iglói jelentés szerint a szlovák hatóságok Poprádon letartóztatták Varga József főesperest.

Adóssága miatt felakasztotta magát egy szentai földműves

Megdöbentő öngyilkosság történt pénteken délután Szentán.

Kalmár János 34 éves földműves a hid közelében levő fűzesben felakasztotta magát egy fára.

Mire rátaláltak már halott volt. Bizottság szállt ki a helyszínre és a halál megállapítása után megindították a vizsgálatot. Az öngyilkos zsebében levelet találtak, melyben elbucszott a családjától, kérte feleségét és hozzátartozóit, hogy Bözsi nevű kislányát neveljék fel.

Kalmár Jánosnak adóssága volt, emiatt pereskedett.

Két hold kukoricatermését lefoglalták és az árverést a napokban tartják meg. A szegény és elkésredés miatt ment a halábra.

A petrovgrádi olajgyárat alakítják át közraktárrá

Az állam 25 millió dinárért vette meg a gyárat

Petrovgrádról jelentik: A szilosztársaság és az olajgyár tulajdonosa a petrovgrádi cukorgyár között Cvetkov városelnök közvetítésével megállapodás jött létre, melynek értelmében

az államkincstár két és fél millió dinárért megvette az olajgyár közel két évtizede üresen álló épületét, amelyet szilosz céljaira átalakítanak.

Az átalakítási munkálatokat még az ősz elején megkezdik és már maga az átalakítás munkája sok munkásrész fog kenyeret adni. A tervek szerint 1500—1800 vagonos sziloszt építenek és az átalakítás során derül ki, szükség van-e hozzáépítésekre.

A szilosz üzembehelyezése nagyobb számú tisztviselőknak és munkásoknak ad tartós elhelyezkedési lehetőséget.

Petrovgrád harca az árdrágítókkal

Személyazonossági igazolvány kötelező

Petrovgrádról jelentik: Makszimovics Nikola petrovgrádi rendőrfőkapitány a rendkívüli időkre való tekintettel két fontos rendeletet adott ki.

Az egyik rendelet értelmében felhívják a közszükségleti és élelmiszer-cikkeket áruló kereskedőket, piaci árusokat, hogy

a közszükségleti és élelmiszerárak árait látható helyen tüntessék fel. Szigorúan tilos az árak felhalmozása, elrejtése és az árak indokolatlan emelése. Mindazok ellen, akik az árakat emelik, a legszigorúbban eljárnak, elkobozzák a drágított cikkeket és azonkívül az illetőket a maximális büntetéssel sújtják.

A másik rendelet, amelyet Makszimovics Nikola rendőrfőkapitány kiadott, arról intézkedik, hogy az éjszaka az utcán közlekedő, vagy nyilvános helyen tartózkodó egyének vigyenek magukkal személyazonossági igazolványt,

mert a járőreket igazoltatják és akinél nem találnak igazoló írást, előállítják a rendőrkapitányságon. Az elmúlt éjjel is razzlát tartott a rendőrség, amelynek során

37 személyt állítottak elő, mert nem volt náluk személyazonossági igazolvány. Az illetők ellen folytatják az igazoltatási eljárást, majd szabadonbocsátják őket.

Rövidesen megalakul a Szlovén bánság is

Két miniszter és a lyublyanai segédbán dolgozik a szlovén önkormányzat megalakításán

A beográdi Politika lyublyanai tudósítója a lap tegnapi számában a következő nagy feltűnést keltő cikket írta:

A Horvát bánságról szóló törvényerejű rendelet intézkedéseinek kiterjesztése a Drávabánságra lyublyanai politikai körök szerint

már a közeljövőben megtörténik. Tegnapi bizottságot neveztek ki, amelyek feladata, hogy a szükséges törvényjavaslatot elkészítse.

A bizottság tagjai: Dr. Konsztantínovics Mihajlo miniszterelnökségi miniszter, dr. Krek Miho építésügyi miniszter és Majcen Sztanko drávai segédbán.

A szerb-horvát megegyezés tárgyalásainak során megvitatták Szlovénia helyzetét is, azonban erre vonatkozóan nem hoztak végleges határozatot. Mégis a Horvát bánság megalakításáról szóló rendeletnek záradéka, amely módot ad arra, hogy a Horvát bánság hatáskörét átvigyük más bánságokra is, alkalmat adott arra, hogy Lyublyanában azonnal szakértőkből álló bizottság üljön össze a Szlovén bánság megalakításának előkészítésére. A bizottság tervekkel dolgoz ki, amelyet az említett háromtagú főbizottság elé terjesztenek.

A Horvát bánság hatáskörét átruházzák a megalakítandó Szlovén bánságra is, azonban az új bánság szer-

vezete mégsem lesz teljesen azonos a Horvát bánság szervezetével. Szlovén politikai körök véleménye szerint a szlovének nem követelnek minden jogot, amit a horvátok megkaptak, mert nem szükségesek. Maga Szlovénia földrajzi helyzete is más követelményeket állít fel.

Szlovénia részére a legfontosabb a pénzügyi-gazdasági hatáskör megszerzése.

Politikai-közigazgatási tekintetben Szlovénia már eddig is kivételes helyzetben volt az ország többi bánságával szemben, így ez a kérdés nem okoz különösebb gondot. Ezt az ügyet ugyanúgy rendezik, mint a Horvát bánságban. A Szlovén bánság területe tekintetében sincs vita, mert a terület azonos a mai Drávabánság területével. Mindössze annyi változás történik, hogy a Horvát bánságtól három szlovén községet kérnek, ezzel szemben átadnak a Horvát bánságnak két horvátlakta községet.

Nagyobb változás csak gazdasági és kulturális tekintetben következne be.

Annak ellenére, hogy egyes gazdasági kérdések nagyon bonyolultak, remélik, hogy a Horvát bánságban szerzett gyakorlat alapján gyorsan elintézik ezeket az ügyeket.

A háromtagú bizottság már a jövő héten megkezdí munkáját.

Betörés Szentán

A kéményen és a kibontott padláson keresztül hatolt be a betörő az üzletbe

Szentán szombatira virradó éjszaka vakmerő betörés történt. Ismeretlen tettes behatolt Bokros Janka kereskedőnek a Lieber-féle házban lévő üzletébe és pénzt, valamint árut vitt el.

A betörő éjjel tájban hatolt be a ház udvarára. Létra segítségével felment a tetőre. Ott egy régi, használaton kívüli kéményen át bebújt a padlásra.

A padlás padozatát Bokros Janka üzlete felett kibontotta és leereszkedett az üzletbe.

Ott a kézipénztárban 500—600 dinárt talált, amit magához vett. Ezenkívül finom cigarettát, csokoládét, kekszet és más árut csomagolt össze. Zsákmá-

nyával együtt a padlásra és a kéményen keresztül távozott. Körösi János kereskedőnek a szomszédban lévő udvarába ugrott. Körösi éppen akkor tért haza. Ahogy kapuján belépett a betörő revolvert fogott rá és így szólt: — Engedj ki az utcára, mert agyonlőlek!

Körösi kiengedte és a betörő elfutott. Körösi szölt egy rendőrfőnöknek, amely a betörő üldözésére indult, de sikertelenül.

A padlásra és az üzletben meztelá-bos nyomokat találtak. Körösi megbízható személyleírást adott a betörőről és így kézrekerítése hamarosan megtörténik.

A Sedow jégtörő üresen az Északi Jeges-tengeren tölti a harmadik telet

Moszkvai jelentés számol be arról, hogy a két évvel ezelőtt tudományos expedícióra kifutott Sedow orosz jégtörő a harmadik telet is az Északi Sarkvidéken fogja tölteni, azonban

üresen, emberek nélkül.

A Sedownak, mint köztudomású, az volt a feladata, hogy kikutassa Vladivosztkából Archangelskig a hajójárat állandó útját. Ez a tanulmányut tele volt súlyos megpróbáltatásokkal a résztvevők számára.

A múlt év júniusában mentőexpedíciót kellett szervezni, hogy a jég közé szorult expedíció tagjait kimenthessék, akkor a mentőexpedíció repülőgéppel közelítette meg a Sedow utasait és

a 207 emberből 184-gyel tért vissza.

23 matróz és tudós a jégtörőn maradt, hogy az értékes kutatások folyamatait ne szakítsák meg. A 23 ember legnagyobb gondja az élel-triszereállítás kérdése volt, bár egyszerűen fel voltak szerelve élelmi-szerekkel és jegesmedvékre is vadászhattak, úgy hogy friss élelem is jutott nekik. A jégtörőn maradt 23 ember szikratávíró útján tartott fenn érintkezést a kultúrónáival. A jelenlegi politikai helyzet

nem látszik alkalmasnak, hogy a kutatásokat folytassák és intézkedés történt, hogy a Sedow jégtörő utasait hazaszállítsák. A hajó ott marad, ahol áll, az Északi Jeges-tengeren.

Hamm Ferenc volt képviselő politikai beszámolója Kulán

A kulajárási JRZ szervezet pénteken délelőtt az Endlein-féle vendéglőben értekezletet tartott, amelyen Hamm Ferenc volt képviselő, a szervezet elnöke beszámolót tartott. Hangoztatta, hogy a kormány eltökélt szándéka, hogy a háború végéig szigorú semlegességet tanúsít.

Kérte a járás lakosságát, hogy ne üljön fel a háborus uszítóknak.

Beszélt a szerb-horvát megegyezésről, majd beszámolt a járás utépítéséről. Bejelentette, hogy a kulaj betonut befejezés előtt áll, a Krsztur és Veprovac közötti utat pedig most építik. Hamarosan kikövezik Kula második vasúti utcáját is.

A jelenlévők nagy tetszéssel hallgatták a volt képviselő beszámolóját és biztositották bizalmukról.

Kérték, hogy továbbra is intézze a járás politikai ügyeit.

Pénteken Hamm Ferenc küldöttségét vezetett Lázics kulai főszolgabíróhoz, akitől iskolai ügyek elintézését kérték.

Kristályosított vérből csinál diagnózist egy svájci orvos

Bécsből jelentik: Ehrenfried Pfeiffer neves svájci orvos érdekes kísérleteiről számolnak be a bécsi lapok. A svájci orvos a vér kristályosítása alapján állapítja meg betegeinek baját és az újfajta diagnózisról kiderült, hogy

rendkívül megbízható.

A vér kristályosítása úgy történik, hogy az emberi vért összevegyítik a rézklorid bizonyos oldatával és ebből a keverékből kevés mennyiséget üveglapra visznek át. Az elpárolgás után támadó kristályosodás különböző rajzai, formái mutatják aztán ki a szervezet egyes elváltozásait, megbetegedéseit. Ha a diagnózis így megtörtént, akkor az eljárást a rézkloriddal megismétlik, de a kristályosodást megelőzve, a megállapított betegség elleni

gyógyszert is hozzáadják

és ekkor a kristályosodás az egészséges szervezet vérből nyert formát és rajzot kell, hogy mutassa.

Az újfajta gyógyítási mód orvosi körökben nagy feltűnést keltett.

Életben hagyták a londoni állatkert legrikább lakóit

Az Havas távirati ügynökség jelentése alapján beszámoltak az összes lapok arról, hogy a londoni állatkertben hivatalos rendelet alapján

megölték a fenevadakat és az összes hüllőket.

A most érkező francia lapok arról számolnak be, hogy a londoni híres állatkert néhány értékes lakóját

még sem pusztították el,

néhány nagy pythont és rendkívül ritka halat kivettek a szigorú rendelkezés alól és igyekeznek olyan biztonságos helyen megőrizni, ahonnan semmiképpen sem szabadulhatnak ki és gáztámadás esetén sem történhetik semmi bajuk.

Siegfried és Maginot

A hadviselés módszerei a nyugati fronton

Mint hogy Anglia és Franciaország is beleavatkozott a háborúba, nyugaton új hadszíntér keletkezett, amely Belgium határaitól Svájc határáig terjed, mintegy háromszáz kilométer hosszúságban. Belgium és Hollandia semlegességét mind a három hadviselő hatalom: Anglia, Franciaország és Németország egyaránt biztosította. A nyugati front elkülönítése tehát valósággal példa nélkül áll a háborúk történetében. A francia határvidék Németország felőli részén vonul a Maginot-vonal és ezzel párhuzamosan a német határvidéken, a Rajna tulsó partján Siegfried-vonal.

Hogyan véd a Maginot-vonal

A francia erődítés tervezője és alkotója Maginot, aki hadügyminiszter korában különös figyelemmel és eréllyel foglalkozott a francia határ védelmével. Ő akarta megvalósítani, hogy a határt földalatti fedezékek betonból épített védekezőhelyek létesítésével a lehető legmagasabb fokig biztosítsák a támadások ellen és teljes sikerű védekező hadmozdulatok végbevételére adjanak lehetőséget.

Ennek a védekező páncélnak a fölépítésénél az volt a cél, hogy megakadályozzák a gyors és sikeres német támadást. Amilyen a legutóbbi világháborúban történt. Maginot végbe is vitte tervét. Ezért nevezik a francia erődítést Maginot-vonalnak, hogy e névadással jelezze háláját a francia nép az alkotó miniszter iránt.

A Maginot-vonal védelmi rendszere korántsem a régi sáncrendszeren alapul.

Ez a vonal egy óriási labirintus a belga és svájci határ között lévő területen.

Mindenféle betónfedezékű járatokból áll, körülbelül 10 kilométer szélességben és háromszáz kilométer hosszúságban. A betónfedezékek kö-

Mind a két erődített vonal, amely szemben áll egymással, védekező módszerű, elképzelhetetlen erővel megerősítve.

Ez a megerősítés azonban nem a régi háborúk megerősítési módszerei szerint történt, hanem a modern háború módjának megfelelően.

Az erődítések fölépítésénél már eleve gondoltak a támadások sokféle fajára.

Tekintetbe vették a tüzelés erejét: a nehéz tüzérség rombolását, a tankok támadásait, a légi bombázást, a mérgező gázokat és az aknákat.

zött számos emeletes építmény is van, melyeket alagutak és folyosók kötnek össze. A földalatti betonépítményekben nehéz ágyuk állanak és tüzérség állomásozik.

Lőszerraktárakat építettek a föld alá, hatalmas emelőgépek szállítják a lövedékeket bármely emeletre.

Óriási periszkópokon figyelik a határokat. Villamos vonat, telefon, távíró és légügyi központos tökéletesítik az építményeket. Hatalmas, korszerű gépek tisztítják meg a levegőt, ha gáztámadás történik.

Óriási tartályok biztosítják a légénység vizellátását. Katonai parancsnokságok és a közigazgatási épületek is a Maginot-vonalba vannak beépítve. A betegek helyi ápolására kórházakat rendeztek be. Drótkötélpályán szállítják a csapatokat a korszerű földalatti erődítésekbe. Veszély esetén pedig azonnal ki lehet üríteni bármelyik körzetet és aknákkal rögtön le is lehet rombolni. A föld felett a védekező vidék területén véges-végig megfigyelő állomások vannak. A harci kocsik ellen forgótornyok és menhelyek, oszlopok és sövények, melyek acél és betonhuzalokból készültek.

17.000 erős építmény a Siegfried-vonalon

Ezzel párhuzamosan hasonló erődítményt építettek a nyugati határvidéken a németek is.

Hitler kancellár nyilatkozata szerint 17.000 hihetetlen módon megerősített építménye van a Siegfried-vonalnak.

Ezeket az építményeket a biztonsági intézkedések legmagasabb fokának figyelembevételével alkották. A világtörténelem során még sohasem történt meg, hogy két szomszéd népi hasonló gigantikus készülődéseket vigyen végbe az egymás országai-ba való beözönlés elhárítása végett. A rómaiak híres építményei, erődítései, a középkor várjai gyermekes játékszereknek látszanak a Maginot-s a Siegfried-vonalakkal egybevetve.

Most az egész világ szorongó érdeklődése a nyugati front felé fordul, hogy miként mennek majd végbe ilyen körülmények között a hadműveletek? Hogyan lehet nagyszabású hadműveletet végbevinni bármelyik oldalról is ilyen esetben, amikor a két határ mentén ilyen szörnyű erődítésekben történik a védekezés. Hogyan lehet megtörni

ilyen gigantikus védekező rendszert? Milyen eszközökkel és milyen emberáldozatokkal?

Nem az emberi létszám számít, hanem a védekezés megtörésére alkalmas romboló eszközök mennyisége.

E tekintetben a »Revue des Deux Mondes«-ben még a háború előtt így nyilatkozott egy francia katonai szakértő:

»háború feltételei megváltoztak. A mostani haditechnika korában száz tank és több száz tonna lövedék kell ahhoz, hogy egyetlen jól megerősített és valóságos vasfallal fedezett zászlóaljnak egyetlen kilométeren fekvő védelmi vonalát keresztül lehessen törni.

Minden egyes offenzívához az szükséges, hogy a tankok ereit és a lövedékek számlálatlan sokaságát használjuk fel,

mindama támadó eszközök összességét, melyekkel egy korszerű hadsereg fel van szerelve. De még ilyen támadás is csak ahhoz elegendő, hogy tíz, husz, harminc zászlóalj,

vagyis az ellenség védekező vonalának egészen jelentéktelen részét törje meg.

Európa határai igen szorosak ahhoz, hogy nagy tömegek sikerrel kifejlődhessenek a szilárd erődítésekkel szemben és csak kevés a remény, hogy áttörhessenek az ellenség vonalat. Minden valószínűség szerint a határmenti harcokat eredményesen csak védekező jelleggel lehet folytatni.

Ilyen körülmények között nyilvánvaló, hogy

nem lehet nagy támadásokat végrehajtani csak akkor, ha a támadó óriási emberanyagot és löszert áldoz.

Ha háború lesz, a háborút nem lehet másképpen megoldani — jószólt a francia katonai szerző még a mostani háború kitörése előtt —, mint az egyik hadviselő fél erkölcsi és anyagi megtörésével. Mind a két esetben halálos lesz a harc. Óriási

EGYSZER VEGYEN
meg fog győződni a „SUNCE” elemek és tartóságáról és megbízhatóságáról
Készítte:
J. Ivković
Zagreb
Vodnikova ul. 4

veszteségek lesznek, oly nagyok, hogy a legjobb békefeltételek között sem lehet helyrehozni. Totális háború esetében Ludendorff győzelme nem jöhetne számításba.

A korszerű háború totális jellegű, vagyis a háború az ellenfél teljes anyagi és erkölcsi megsemmisítésére törekszik.

Mindazonáltal a megkezdődő háború meglepetéseket is tartogathat, mind politikai, mind katonai stratégia tekintetében — végzi cikkét a Revue des Deux Mondes katonai szakértője.

A mostani háborúban tehát a lengyel-német határon a hadviselés a régi módon folyik, a nyugati frontokon pedig a védekező taktikára van alapozva a hadviselés.

A két arcú Hongkong érdekes élete

A japán csapatok legutóbbi partszállásai a délkeleti partokon, a Kanton folyó torkolatánál, ráterelték a figyelmet a hongkongi brit királyi kolóniára. A Hongkong gyarmati terület az 556 méter magas Hongkong szigetéből és a Kaulun félszigeten elterülő bérlet területekből áll.

Az egész gyarmati területe 1012 négyzetkilométer és ezen 852.932 lélek lakik.

1842-ben csatolták Angliához és 1843-ban a brit koronagyarmat rangjára emelték.

A főváros, amelyet hivatalosan nem Hongkongnak, hanem Victoria-nak nevezik, a sziget északi oldalán fekszik és az egész délkeleti partvidék legfontosabb gócpontja. A hongkongi kikötőbe való megérkezés

a legszebb élmények egyike, amelyet az utas elképzelhet. A Peak hegycsoporthoz simulva Rio de Janeiro emlékeztet, ha nem is olyan romantikus és fantasztikus, mint amaz, de ugyanugy hasonlít Fokvárosra is. A különbség itt csupán az, hogy a Peaknak magas csúcsa van, nem úgy, mint a Fokváros mögött emelkedő Táblahegy fensíkja.

A hongkongi kikötő élete azonban festőibb, színesebb, mint a világ valamennyi kikötőjéé.

Itt vonul át a délkeletiek, malájok, indusok és angolok tarka népe, a széles, lapos csónakokon Hongkongból Kaunurba, a kilenc sárvány városába. Az öböl körül sárga hegyek emelkednek, tükröződnek a kék vízben s az esti órákban a hegyoldalon épült villák lámpafényei ra-

gyognak mint a csillagok.

Hongkongnak, két arca van, egy angol, amely a hatalmas bankházakból, a gyárakból, dokkokból és elegáns villákból áll, és egy kínai, amelyet szűk és meredek sikátorok jellemeznek, amelyek gyakran már a riksa sem tud haladni s ahol az egyetlen szállítóeszköz a gyaloghintó marad.

Az utca rendjére, hogy a közlekedés hogyan bonyolódik le, a sok autó, riksa és gyaloghintó között az indus sikkok ügyelnek s a körülöttük száguldó autókban ma már

ugyanannyi kínai és hindu ül, mint angol.

A város terraszszerűen emelkedik az 556 méter magas Victoria Peak irányában. Az alsó részben fekszik a kikötő, az üzleti és a bennszülött negyed, ehhez csatlakozik a parkokkal körülvett kormányzói negyed. A legfelsőbb városrészben lakik a nyári hónapok alatt a lakosság jobb módu része. Jelentős a város textil-, díszmű-, butor-, cukor-, szappan-, cement-, papír és olajipara. Rendkívüli fontossággal bír Hongkong számára az átmeneti kereskedelem Kína exportja és importja szempontjából.

A hongkongi egyházi helyzetre vonatkozó pontosabb adatok: Mikor a város angol tulajdonba került, elválasztották a macaui portugál püspökségtől és mint apostoli prefekturát az olasz ferencesekre bízta. 1874-ben ezt a prefekturát apostoli vikáriátus rangjára emelték és a milánói missziós szemináriumhoz utalták. A vikáriátushoz most Hongkongon kívül a környező szigetek és a kínai Kwantung tartomány tartozik, amelynek közel három millió lakosából körülbelül 50.000 a katolikus.

„Exnikof” SZABADALMAZOTT SINSZIPKA

könnyen szétszedhető és tisztántartható, tetszetős és olcsó. Nem törlik és nem ég el. Kapható minden trafikban. Vezérképvisele

„KONZUM” SZUBOTICA

Vilsonova u. 20. Tel. 20

HIREK

MELEGEBB IDŐ

Tegnap az egész ország területén felhős volt az idő. Helyenként kisebb csapadék jelentkezett. A hőmérséklet emelkedett.

A legalacsonyabb hőmérséklet Ravno Podoljen volt 7, a legmagasabb Beogradban 29 fok.

Várható időjárás szeptember 17-én: Felhős idő, a hőmérséklet emelkedik. Helyenként eső lehetséges.

Székkel leütötte vendégét egy petrovgrádi korcsmáros. Petrovgrádról jelentik: Ivkov Ljubomir 49 éves dobricai születésű napszámos betért Makszimovics Ljubomir petrovgrádi korcsmájába és leült a vendéglőssel kártyázni. Játék közben nézeteltérés támadt közöttük, a vendéglős dühében felkapta a széket és le akarta ütni a vendéget. Ivkov védőleg maga elé emelte karját. Az ütés balkarját eltörte. A verekedő vendéglős ellen megindult az eljárás.

Szabó Baba és Dr. Rózsa Gaszton jegyesek.
Jemova Budapest

HRABOVSKY ANTAL dentiszt, fogászati rendelőjét áthelyezte Noviszád, Zselezniczka 39. sz. alá.

Kényszeregyezés. A noviszádi törvényszék, mint illetékes csődbíróság Hóni Paula bácskópetrovoszelói kereskedő ellen, a saját kérelmére csődönkívüli kényszeregyezési eljárást indított. Csődbíró a sztáribecsei járásbíró, gondnok Kokuskin Alekszandar petrovoszelói ügyvéd, a határidő október 28-a.

Speciális gyapjafonál üzlet
Noviszád
Kralja Petra I. 26
Telefon 31-94

NAGYBAN:

Nagybani fogyasztók, kötődék, kereskedők kérjenek ajánlatot, vagy kérjék utazónk látogatását.

KICSINYBEN:

raktáron tartok minden elképzelhető kézimunka fonalat, alapanyagot és kelléket.

A szombori HSS-párt közgyűlése. Szomborból jelentik: A szombori HSS párt vezetősége tegnap délelőtt ülést tartott, amelyen beszámoltak a Szmolján miniszterhez vezetett deputáció utjáról. Az ülésen résztvett többek között dr. Kuncics, dr. Szkenderovics, dr. Vukovics Grga és Vukovics Gyidó volt nemzetgyűlési képviselőjelölt is. Dr. Vukovics Grga és Vukovics Gyidó tegnap Zagrebbe utazott.

Mafaruška-Banja

Felbecsülhetetlen értékű gyógyfürdő női betegségek, reuma, isziás, köszvény, krónikus vesébajok ellen biztos gyógyulás

Négy házat elhamvasztott a kemence parazsa. Popov Iván banatszki-dusanováci gazdálkodó felesége kényeret sütött, majd a kemencét kitisztította és a hamuval együtt paraszat is dobott a szemétdombra. Ezután ura után sietett a földre kukoricát törni. Félóra múlva észrevették a földeken dolgozó gazdák, hogy hatalmas lángok törnek fel a falu szélén. Félbeszakították munkájukat és a tűz helyszínére siettek, ahol ekkor már hatalmas magassággal lobogtak a lángok. Segítségül hívták a szomszéd falvak lakosságát. A tűz Popov Iván telkén keletkezett és még három szomszédos házat hamvasztott el. Hogy nagyobb kár nem történt, az csak az oltásban résztvevők bátorságának köszönhető. A kár igen nagy és a tűz főleg szegény telepések kis gazdaságát pusztította el.

A diák revolvere súlyos balesetet idézett elő. Petrovgrádról jelentik: Trajkovics Nenád 19 éves petrovgrádi cukrász közös lakásban lakik Pfeifer Fülöp diákkal. A diáknak kis kaliberű revolvere van, amelyet nem mert magával vinni az iskolába, hanem otthon rejtgette. Trajkovics megtudta a revolver rejtékelyét és a diák távollétében játszani kezdett a fegyverrel. A revolver elsült és a cukrász baltenyerét keresztül lötte.

Megrázó jelenetek közben ürítették ki egy francia elmegyógyintézetet. Párisból jelentik: A háborús intézkedésekkel kapcsolatban a párisi hatóságok a charentoni elmegyógyintézetet is kiürítették és a betegeket vidékre szállították, hogy légi veszély esetén ne okozzanak különös gondot. A kiürítés a betegek lelkiállapotában különös és drámai változásokat idézett elő. Egyesek a megrázó, izgalmas események hatása alatt visszanyerték értelmüket és tágra nyílt szemmel, mintha hosszú álomból ébrednének, vettek tudomást a körülöttük történő dolgokról. Voltak, akik apatikusan fogadták a változást, de olyanok is akadtak, akik megértették a nagy tragédiát és mélyseges, melankólikus hallgatásba burkolóztak, amelyből soká nem lehet majd őket felrázni.

Játék — ezer méter magasban. Nürnbergből jelentik: Egy nürnbergi játékarúgyár olyan repülőgépmodeellt készített, amely ezer méter magasra emelkedik. Az apró egyfedélű repülőgép 105 centiméter hosszú és szárny-távolsága 175 centiméter. A beépített kis benzinhajtómotor nyolc percig elegendő üzemanyagot vihet magával s az egész készülék sulya mindössze egy kilo. Távolsági repülésre beállítva a játékgép tíz kilométert tett meg.

Sulyos szerencsétlenség a petrovgrádi vasuti műhelyfőnökségen. Petrovgrádról jelentik: Pajics Iván 23 éves lakatos több munkástársával egy súlyos Wertheim szekrényt vitt le a vasuti műhelyfőnökség emeleti helyiségéből a földszintre. A lépcsőn Pajics elcsuszott és elesett a nehéz kassza pedig rázuhant. Pajics lábát törte, azonkívül életveszélyes belső sérüléseket szenvedett. A szerencsétlenül járt munkást kórházba szállították.

Kiváló tokaji bor lerakata
Jugoszláviában: BEGRAD, Knez Mihajlova ul. 19. A 16-ajtáróban (Grand Pasaz)

Mérgezés vagy természetes halál? Szparjoszu Panta malitoráki földműves gyanus körülmények között meghalt. Szparjoszu az utóbbi időben ivásnak adta magát és napról-napra mulatott. A gazdálkodó állandó mulatozása nem tetszett a családnak, mert attól félték, hogy elkölti egész vagyonát. Ezért nem élt a legjobb viszonyban a családjával. Nem egyszer a családi perpatvarok verekedésig fajultak. A gazdálkodó a múlt héten hirtelen rosszul lett és néhány perc múlva meg is halt. A faluban az a hír terjedt el, hogy Szparjoszu nem természetes halállal hunyt el. A csendőrség is jelentést tett az államügyészségnek az esetről, amelynek utasítására tegnap bizottság szállt ki Málitorákra és exhumálták a gazdálkodót. Belső gyomor részzeit beküldték a beogradai rendőrség vegytani osztályára felülvizsgálás végett.

AKTATÁSKÁKBAN
és útibőröndökben

VEZET A

MERKUR

speciális bőrönd-és táskarú-üzlet

NOVISZAD

Trg Oslobođenja (Apollo-ház)

»Ne hagyjátok el gázmaszkaitokat!« Párisból jelentik: Páris lassanként kezd visszanyerni normális forgalmát. Azonban a francia lapok állandóan közlik azokat a figyelmeztető felhívásokat, amelyek a kormány bocsátott ki a lakosság megfelelő kioktatására, miképp védekezzenek az esetleges légitámadások esetén. A Paris Soir bekeretezett cikkben hívja fel a párizsiak figyelmét, hogy mindenki állandóan hordja magánál személyazonossági igazolványát, mert a rendőrség bármely pillanatban kérheti azokat az uccán. A férfiaknál katonai igazoló iratok is legyenek.

Ne hagyjátok el gázmaszkaitokat! — írja a lap —, mert szigorúan megbírságozzák mindazokat, akik az uccán nem viszik magukkal a gázmaszkot és tanácsos a földalatti vonalakra jóelőre bérletet váltani, hogy riadó esetén minden akadály nélkül lejuthassanak a földalattihoz.

KÜLFÖLDI TÖZSZEÁRLATOK

A dinár árfolyama. Budapest 6.50—7.90, Berlin 5.63—5.67. Zürich. Páris 9.50, London 16.75. Newyork 442, Brüsszel 75.685, Milánó 23.00, Amszterdam 235.75.

Megnyílt a mladenováci állatkiállítás. Mladenovácson most rendezték meg az ötödik nemzetközi állatkiállítást és vásárt. A kiállítást tegnap, szombaton délelőtt nyitották meg ünnepélyes külsőségek közepette. Az ünnepségen megjelent dr. Csubrilovics Branko földművelésügyi, dr. Markovics Lázár igazságügyi, Beslics Nikola közlekedésügyi és Tomics Jevrem testnevelésügyi miniszter, azonkívül dr. Radivojevics Jovan dunai bán, dr. Petrovics Milos noviszádi városelnök és még sok más előkelőség.

KRIVACSI EMERICH

bor, pálinka és illőr lerakat Pancsevo

A hazugságmérő gép sikere. Egy newyorki nyomozás során most alkalmazták először az új tökéletesített hazugságmérő készüléket. Egy repülőgépgyárban számos rombolás és szabotázszerű cselekmény történt s a gyanúsítottak száma rendkívül nagy. A detektívek eddig 200 embert hallgattak ki a hazugságmérő gép segítségével. Ez a gép állítólag jelzi azokat az ideg- és szívezavarokat, melyek a szervezetben végbemennek, ha az ember hazudik. A kétszáz kihallgatott ember közül kilencnél jelzett a gép súlyos zavarokat. Ezeket most tovább faggatják.

A noviszádi tartalékos tisztek szilvája. A tartalékos tisztek noviszádi egyesülete pénteken ünnepelte szilváját. Az ünnepségen megjelent dr. Radivojevics Jovan dunai bán és Plesznicsár Milán tábornok is.

★

UJ MOTOR

— Vettem egy motorcsónakot.
— Hány vizilóerős?

★

Nem kell bevonulniok a pápa svájci gárdistáinak. Mint a Vatikánvárosból jelentik, a pápai szolgálatban álló svájci gárda tagjainak szolgálati kötelezettségéről a svájci kormány lemondott. Az 1914-es világháború kitörésekor ugyanis a vatikáni svájci gárdának mindazon tagjai, akik a svájci hadseregben katonai szolgálatra voltak kötelezve, visszatértek hazájukba. Sully d'Aspremont ezredes, a svájci gárda jelenlegi parancsnoka és a Szentsek, valamint a svájci szövetségi tanács között jelenleg olyan megállapodás jött létre, amely szerint a pápai svájci gárda tagjainak nem kell bevonulniok és így nem vonatkozik rájuk a Svájcban kihirdetett mozgósítási paranca.

A világ legöregebb cseléde. Londonból jelentik: A világ legöregebb háztartási alkalmazottja Emma Shepherd, hetvenöt éve szolgál egy angol vidéki családnál, Bryn Taul Cottage-ben. Emma százöt éves, urnője nyolcvanöt, aki azt mondja róla, hogy ő a tökéletes háztartási alkalmazott mintaképe. Kora ellenére is tovább dolgozik, port töröl, horgol, varr, főz. A csodálatos százöt éves Miss Sepherd akkor született, mikor Viktória királynő még iskolába járt.

A TIGON. Londonból jelentik: Hosszu évekket ezelőtt folytattak már kísérleteket a londoni állatkertben, hogy előállítsanak egy új fajta állatot az oroszlan és tigris kereszteződéséből. 1921-ben született is egy ilyen korcs állat, melynek testi alkata a tigriséhez, bőre azonban az oroszlanéhoz volt hasonló. A különös lénynek a »tigon« nevet adták. Roppant idegesnek és túlértékénynek bizonyult és ennek ellenére gondos ápolással sikerült őt tíz esztendeig életben tartani. A londoni állatkert most új tigon vár, mert az egyik bengál tigris anyai örököknek néz elébe. Ez a mesterséges keresztezés reméliük, hogy életképesebbnek bizonyul majd.

Tánciskola! NEMES
Hotel Szloboda
Ma, vasárnap
VENDÉGEST
Kétűnő zene!

— Öngyilkosság Szuboticán. Nagy Géza 53 éves szubotici munkás pénteken reggel a lakásán felakasztotta magát. Mire rátaláltak, már halott volt. Tettének oka ismeretlen.

— Kikindai és környéki hírek. Dr. Brojovics Leandar kikindai járási állatorvos tudomást szerzett arról, hogy egy kikindai kereskedő Debeljacsan nyílt lépfenében megbetegedett lovat vásárolt s Kikindán egy cigánynak eladta. Az állatorvos a beteg lovat agyonlővette, a kereskedő ellen pedig megindította az eljárást. A szükséges állategészségügyi óvintézkedéseket megtették. — Schuppler Mariska banatszkatopolai leány leest a kocsirol és lábát törte. Beszállították a kikindai kórházba. — Barbul Milán basahidi cigányt a csendőrség letartóztatta, mert megállapították, hogy egy lovat fufangos módon négy gazdálkodónak is eladott.

Tagja már?

— Sztáribecsei hírek. Sztáribecsen a jövő héten a Pusa győgszertár tart éjjeli ügyeleti szolgálatot. — Flachbart Károly novibecsei evangélikus lelkész vasárnap délelőtt fél kilenc órai kezdettel magyar nyelvű istentiszteletet tart a közös protestáns templomban. — Dr. Nikolájevics Tihomir, a sztáribecsei járás ujonnan kinevezett főszolgabírája megérkezett új állomáshelyére és átvette hivatala vezetését. Dr. Bratina Zvonko eddigi főszolgabíró a báni hivatalhoz helyezték át tanácsosi minőségben. — A sztáribecsei Polgári Segélyszövetkezett szeptember 24-én délelőtt 11 órakor tartja évi közgyűlését. A közgyűlésre a báni hivatal részéről Sztarcsevics Teodor főtisztviselő jelenik meg. — Hadnagyev Dimitrije sztáribecsei tanítót 36 évi szolgálat után nyugállományba helyezték. — A sztáribecsei francia barátok egyesülete francia nyelvű ovodát nyit. A beiratkozásokat a Radoszavlyevics-féle könyvkereskedésben eszközlik. — A sztáribecsei anyakönyvi hivatal kimutatása szerint az elmúlt héten született 3 fiu és 2 leánygyermek. Házasságot kötöttek: Kiss István és Urbán Mária, Fehér András és Balczár Mária. Elheltak: Szabó Juliana 1 hónapos, Dupák Jánosné, született Bata Ilona 75 éves, Horváth Mária két éves korukban.

— Stenográfiát, kereskedelmi levelezést, helyesírást, magyar, német és szerb nyelven, gépirást tanít garantált sikerrel dipl. gyorsírástanítónő privátiskola, Beograd, Simina 11/II.

Sorsjegyet
az okt. 14.-i első osztály húzására
vásároljunk vagy rendeljünk postán a meghatalmazott főelárúsnál
Lusig Lajo
banküzletében Novisad, Mr. Aleksandra 13
A játékterv nagy nyerési esélyeket nyújt

13

Különös »modern« jelenséggel foglalkoztak a londoni megyei tanács legutóbbi ülésén. A tanács egyik tagja elmondta, hogy igen sokan önhatalmulag 11/a-ra, vagy 12/a-ra változtatták a 13-as házszámukat. Kérte, hogy a megyei tanács ezekre a házakra állítsa vissza az eredeti 13-as számot. A javaslatot több tanácsstag helyeselte, egyelőre azonban nem döntöttek. A babonás londoniak, akik eltűntették házuokról a szerencsétlen 13-as számot, aggodalommal várják a határozatot. Még jobban aggodnak azok, akik nem a maguk, hanem üzletfeleik babonáságára való tekintettel változtatták meg a házszámot: a szálloda- és penziótulajdonosok. Egy nagy londoni penzió tulajdonosa így nyilatkozott: — Hivatalosan a Belsize Avenue 13. szám alatt van a penzióm, én azonban 11/a-nak tekintem. Ha 13-as számot kapna a ház, elveszteném vendégeim felét. Képzelnék el, hogy például valaki megbetegszik egy 13-as számú házban... Bizonyára így beszélne valamelyik barátja: »Ugye, megmondtam. Ugye, mondtam, hogy szerencsétlen szám.« A babonát nem könnyű legyőzni...

— Felgyújtotta bátyja házát egy padéji mészáros. A kikindai törvénszéken most tárgyalják Markov Gyuro padéji mészáros gyujtogatási perét. Az volt a vád ellen, hogy ez év május 19-re virradó éjszaka petróleummal leöntötte bátyja, Markov Szilvó padéji gazdálkodó házának tetejét és az épületet felgyújtotta. A ház teljesen leégett. Markov Gyuro a bíróságon beismerő vallomást tett. Kijelentette, hogy bosszúból gyujtotta fel bátyja házát, mert nem akart pénzt adni, hogy mészároszskéket létesíthessen. A bíróság a vádlót háromhavi szigorított fogháza ítélté. Az ítélet jogerős.

A „PRIVREDNIK“
gazdasági segélyszövetkezetnek s. o. i.

— Hetilap lett a Szamoupravából. A JRZ-párt hivatalos közlönye, a Szamouprava eddig naponként jelent meg. Mától kezdve a lap csak hetente egyszer jelenik meg, továbbra is mint a JRZ-párt hivatalos sajtószerve.

— Felhívjuk m. t. olvasóink figyelmét a mai lapunkban megjelent F. Cili zagrebi cég hirdetésére.

— Máliigyos képviselőtestületének közgyűlése. Máliigyosról jelentik: A község képviselőtestülete most tartotta rendes havi közgyűlését, amelyen több segélyt szavaztak meg, majd Petri Géza ház hely iránti kérvényét a tanács elé utalták. Gálík Péternek megadták Franciaországba költözött vejének házhelyét, azzal a kikötéssel, hogy a házat egy éven belül felépíti. Pásthly Erzsébet kérésének, hogy a község fizesse vissza befizetett adófelelőségét, eleget tettek. A csantaviri görögkeleti templom építésére 200, a beográdi Teszla Nikola társaság javára 100 dinárt szavaztak meg. Udovin Koszta 9840 dináros kövételét, mint pótdíjat, valamint Viskovszki Vladimir volt aljegyző utazási költségeinek megtérítését a közgyűlés elvetette. Az ujonnan elkészített községi szabályrendeletet, amit a báni hivatal visszaküldött, a közgyűlés részleteiben is tárgyalta és minden változtatás nélkül elfogadta, ugyszintén megszavazta a gázlarcok és ruhák megvásárlását, amire a bántás utasította a községet. Az ugynevezett barafenék bérlői kérték, hogy a tavasz nagy áradásra való tekintettel elszervezett kárak miatt engedjenek el valamennyit bérletük kifizetéséből. A közgyűlés úgy határozott, hogy a károsultak évi bérletének háromnegyed részét elengedik. A községi jegyző ezután bejelentette, hogy Sijasics Nesztor aljegyző tanfolyamra ment, mire a tizhavi szabadságot a képviselőtestület megszavazta.

— Ki a felbujtó? H. Anton kis-korú banatszkatopolai gazdalegény a múlt év novemberében Dippong Johann gabonakereskedőnek eladott nagyobb mennyiségű búzát és előlegképpen felvett 1651 dinárt. A gabonakereskedő hamarosan megtudta, hogy a fiu apja tudta és beleegyezése nélkül vette fel a pénzt. Eljárás indult az ügyben és az a gyanu merült fel, hogy a fiut Kardos József topolai gazdálkodó beszélte rá a csalásra. Kardos a pénz nagyobb részét magához is vette. Kardos emiatt a bíróság elé került, azonban a bíróság felmentette a vád alól.

— Értesitem m. t. vevőimet, hogy áraitam nem emeltem fel. Kérném további bizalmukat: Hacker Béla bórkereskedés, Novi Szád, Pasiceva u. 26.

Segélyt nyújt
halálozottnál, házasság esetén és iskoláztatásra!

— Többszöri terhések után is könnyű ürülés és szabályozott gyomortevékenység érhető el, reggelenként egy-egy felpohár természetes »Ferenc József« keserűviz használásával. A Ferenc József viz sokszorosán kipróbált s igen melegen ajánlható háziszert, mely mindenütt kapható. Reg. S. br. 30474-35.

NŐI ÉS FÉRFI RUHASZALÓN
"SLOOA" Hladni i Nikoletté
BEOGRAD, Poenrateva 1 I.

— Adai hírek. Dr. Sztanulovics Dimitrije és dr. Hubert Andre orvosok ápolónői tanfolyamot rendeznek, amelynek látogatására felszólítják a község asszonyait és leányait. Jelentkezni az említett orvosoknál lehet szeptember 20-ig. — Az előjáróság utoljára figyelmezteti a lakosságot, hogy büntetés terhe mellett azonnal váltsák ki kocsiszámjaikat a községi pénztárnál. — Török Ferenc adai földbirtokos tanyáján eddig ismeretlen okból tűz ütött ki és több kazal szalmát elhamvasztott. A kár meghaladja a 10.000 dinárt, amely biztosítás révén megtérül. — A katonai ügyosztály felszólítja a gazdálkodókat, hogy akiknek lovai még nem voltak katonai felülvizsgálaton, haladéktalanul vezessék lovaikat a katonai referens elé. — Az iparosiskolában befejeződtek a beiratások, összesen 116 tanonc jelentkezett. Az elsőosztályba huszonnégyen, a másodikba negyvenen, a harmadikba pedig ötvenketten iratkoztak be.

A ROHICSI (ROGASKA) ÁSVÁNYVIZ GYÓGYHATÁSA CSONTFAJDALMAKNÁL ÉS CUKORBETEGSÉGNÉL
A DONAT ásványvízzel nagyon jó eredmények érhetők el.

— Ugyes szélhámos dolgozott Szomborban. Szomborból jelentik: Zwirschitz Károly szombori rádió- és villanyoskészülékek kereskedésébe pénteken délután beállított egy jólöltözt, magas fiatalember, aki magát Ohodnyicki Vjekoslav ujonnan kinevezett szombori tanárnak mondta és rádiót akart vásárolni. A kereskedő természetesen azonnal több készüléket helyezett eléje, sorra próbálták valamennyit, majd Ohodnyicki az egyik 4000 dináros Ingelen vevőkészüléket magával vitte, hogy odahaza, felesége jelenlétében is kipróbálja. Zwirschitz Károly a megállapodás értelmében tegnap reggel elküldte egyik alkalmazottját a megadott címre, ahol kijelentették, hogy pénteken valóban ott hált egy magát Ohodnyicki tanárnak nevező orosz, aki azonban tegnapra virradóra fizetés nélkül, de párnákkal és néhány értékes ruhával együtt eltűnt. A rendőrség erélyes nyomozást indított a szélhámos kézrekerítésére. Ohodnyicki magasnövésű, fekete, stuccot bajuszu, oroszos kiejtéssel beszélő férfi. Az eltulajdonított Ingelen-rádió gyári száma 3852. Amennyiben valaki a rádióhoz vagy »Ohodnyickinek« nyomára jut, jelentést a rendőrségben.

— Vérmérgezés következtében meghalt egy szilbási asszony. Peják Julka szilbási asszony vérmérgezés következtében meghalt. A vizsgálat megállapította, hogy Peják Julkán valaki tiltott műtétet hajtott végre s ennek következtében keletkezett a vérmérgezés, amely a szerencsétlen asszony halálát okozta. Nyomozás indult a műtét végrehajtója személyének felderítésére.

Felvilágosítások: „Privrednik“
Gosp. pripomoć zadruga, ZAGREB I.
Pošt. prečinac 477

— Női őszi-kabátok, kesztyűk, harisnyák, füzök és melltartók szaküzlete: Fischer J. és Fia, Novi Sad, Trg Oslobođenja 2.

— A kemény vagy büzös üszög elleni harc. Milliőkat veszítünk évente, mert a betegségek óriási károkat okoznak mezőgazdasági növényeinknek. Mi mindent lehetne ezen a pénzen megtenni? És meg lehetne tenni, mert mezőgazdasági növényeink betegségeit ma már sikeresen gyógyíthatjuk. Gondoljunk csak el, mennyi kárt okoz évente a kemény vagy büzös üszög? Nemcsak csökkenti a termést, hanem buzánk minőségét is rontja. Miért kell ennek lenni, ha tudjuk, hogy a kemény vagy büzös üszököt a kitünő »GERMISAN« szerrel sikeresen megakadályozhatjuk? Így pl. elegendő, ha 150 gram »GERMISAN«-t mint száraz port 100 kg. búzával 5 percen át egy készülékben alaposan összekeverünk, és ezáltal buzánk teljesen fertőtleníve van a kemény vagy büzös üszög ellen.

Azért a józan és a korrallal haladó mezőgazdának arra kell törekednie, hogy buza vetőmagját »GERMISAN«-nal alaposan fertőtlenítsen, mert ilyen búzából lehet csak jó minőségű termést várni. Mezőgazdák, ezért csak »GERMISAN«-t használjatok!

Költséges vészőparipa -

nemre való tekintet nélkül

Mindig voltak emberek, akik a költséges szenvedélyeknek hódoltak, de a magántulajdon társadalmát legjobban jellemzik azok az »uri passziók«, amelyek egyik legkirívóbb jelensége az »egyéni muzeum« létesítése.

Akadnak már biblia-, bélyeg-, nemeskő-, pipa-, dohányszelence-, fegyver-, régi éremgyűjtők stb., — egy-két jellegzetes esetet kiragadunk közülük. Bonaparte Napoleon felesége, Josephine császárné pazarló és fényűző életéről legalább száz esztendeig lélegzet-visszafojtva beszélt a világ. A szegény francia nép legnagyobb keserűségére a híres asszonyosság nem is egy, hanem megszámlálhatatlan vészőparipán lovagolt. Mindenekelőtt

rajongott a cipőkért.

Evente nem kevesebb, mint 500 pár drágábbnál drágább cipőt rendelt. Szünetlenül szerette a fátolruhát, állandóan rengeteg mennyiség volt belőle ruhatárában. Rajongott a

sálókért is,

esoda-e, hogy megszámlálhatatlan fiókos szekrénye duzzadt a drága sálók-tól, tucatjával vásároltatta össze őket; volt köztük olyan, amelyik 10.000 frankba került. Mondanunk sem kell, hogy imádta a szép ékszert is, 4 1/2 millióra becsülték ékszereit. Apró csecsebecskékért, ruhákért képes volt egyetlen évben egymillió frankot elkölteni.

III. Péter orosz cár egyik rokona, Erzsébet nagyhercegnő ugyancsak rajongott a szép ruhákért. Halála után csekély

1500 ruhát találtak hagyatékában, továbbá két hatalmas szekrényt zsúfolásig megrakva selyemharisnyákkal több mint 4000 pár cipőt és több száz szekrényt és fiókos szekrényt csipkével, fehérneművel, szövetekkel, selymekkel teletömve.

Az öltözködés fényűzésében mégis az oroszok cárnője, Katalin vitte el a pálmát, — soha nem vett fel kétszer egy ruhát és amikor 1740-ben meghalt,

20.000 értékesebbnél-értékesebb ruhája maradt vissza.

Természetesen a férfiak sem akarnak lemaradni a sorból, — a »walesi herceg« mesés eleganciája utánzókra talált az egész világon. Másfajta érdeklődési körben forgott a perzsa sah gyűjtőszünetvédője, a világháború előtt közismert volt rajongása a ritkábbnál-ritkább konyhaberendezésekért. Császári konyhájában csak

ezüst- és aranyedényekben főztek, tállaltak és ettek,

— akár a mesekönyvekben. Sőt rendkívül vendégségek alkalmával drágakövekkel kirakott edényekből étkeztek. Konyhaberendezésének értékét a hozzáértők 500 millió dinárnál is többre becsülték.

XIV. Lajos, Franciaország királya, a fényűző divat megteremtője olyan parókákat hordott, amelyeknek darabja 1000 tallernál is többbe került.

Nagy Frigyes burnótszelencéket gyűjtött. Mintegy 130 darabból álló gyönyörű gyűjteménye volt, amelynek darabja 2000-től 10.000 tallérba került.

Ötven esztendővel ezelőtt egy száz orchidea — tehát néhány nap alatt elhervadó virágszál —

1000 dinárba is belekerült.

Mindamellett akkoriban orchidea volt a nagy divat.

Anglia királya és más uralkodók a világháború előtt különleges szivarokat állítottak elő 150—200 dnárért darabonként.

Hja, valamivel csak el kell tölteni az időt...

SZINHÁZ-FILM

TÖKÉS ANNA:

„Szivem minden melegével üdvözlöm a jugoszláviai magyarokat”

„Veni Sancte” a budapesti Nemzeti Színházban

— Saját munkatársunktól —

Budapest, szeptember

A Nemzeti Színház színpadán halványfényű lámpa ég. A fény mosolyogva merengő arcokra hull, itt vannak a Nemzeti összes színészei, színésznői, műszaki munkásai, rendezői és minden rendű-rangu színházhoz tartozó férfi és nő, élükön dr. Németh Antal igazgatóval, aki épp most fejezte be beszédét, amelyben megemlékezett az elmúlt év munkásságáról. »Ez az év sem mulhatott el anélkül — mondta beszéde végén —, hogy közülnék néhányunk ki ne essék kezéből a magyar kultúra zászlaja. Azok, akik helyükre álltak, égő fátylaként vonuljanak és a kultúra többi harcosával világítsák be a világ egét: A magyar kultúra él és dicső útján tovább halad!»

A lelkes taps után hála himnusz énekelnek, majd gongütés hangzik el: az 1940-es színház évad megkezdődött.

A szereposztás azonnal megkezdődött: az idényt az »Ellák«-kal kezdi a Nemzeti. Egymás mellett állnak, kezükben szerepükkel Kiss Ferenc, Vizváry Mária, Uray Tivadar, Aghy Erzsébet, Lehotay Árpád és mellette, mint a Tragédia örök Adámja mellett, a legkövetesebb Éva, Tökés Anna áll. A Nemzeti már készült a télre is: a próbatételekben már nagyban készülnek Schreyvogel »A Kreml istenei« című drámájára és Asztalos Miklós történelmi vígjátékára, az Alter egóra. Végjárjuk a munkatérmeteket, lépten-nyomon régi ismerősökhöz ütközünk s azon vesszük észre magunkat, hogy tulajdonképpen miniket ismerjük és nem mi őket. Mindenünnen a Délvidék felől érdeklődnek, valamennyi úgy beszél, mintha Bácskát a tenyerénél is jobban ismerné. A színpadra visszajutva Lehotay fog el bennünket, az otthon felől érdeklődik, majd elmondja, hogy

a nyáron nyilatkozott a beográdi Vreme munkatársára előtt, akit kedélye révén bácskainak vél.

Beszélgetésünk odacsalsa Tökés Annát s a művésznő hamarosan belekapcsolódik lassan már a világpolitika felé gravitáló eszmecseréinkbe. Élünk az alkalommal és »vallatni« kezdjük a művésznőt, aki szabódik, hogy csak

beszélgetni sodródott hozzánk, nem interjú adni.

— Kár szabódnod, Annykám, — siet segítségünkre Lehotay — ha tollhegyre kaptak, úgy sem menekülhetsz.

— Ez esetben... — hajtja meg magát komikus komolysággal Tökés Anna — megadom magam a sajtó nagyhatalom előtt, egyet mindenesetre előre kijelentek:

nincsen semmi érdekes az életemben.

— Művésznő, beszédének zengése, ize és szeméinek ragyogó mélysége elámulja, hogy erdélyi származású. Igen?

— Igaza van, — előzetes információi pontosak. Erdélyi, izig-vérig székelly vagyok.

— Nagyon kérem, szíveskedjék mégis elmondani valamit az életéből, amelyben, mint mondta, »nincs semmi érdekes«.

— Ugy kezdődött, mint minden székellyé, akik álmodozóbbak, poétikusabbak, mint mások. Kislány koromban nagyon szerettem verselni, különösen a balladák borultak könnyes szépséggel a szivem fölé s egy-egy ballada szavalása közben jóleső sirással néztem fel a havasok fölött uszó felhőkre. A vers, költészet örökre megfogta a lelkem s így természetes, hogy az Akadémián a drámai szakot végeztem el.

Legszebb szerepeim a Bizáncban, Fausztban és — ez a legtermészetesebb — Madách Tragédiájában vannak, különösen a kilenc éve állandóan alakított Éva szerepe nőtt hozzám.

LÁNY, LÁNY, LÁNY, LÁNY, ÉDES KICSI LÁNY...

Selymesi S. Rezső verse

AKOM LAJOS zenéje

Csárdás

Lány, lány, lány, lány, é-des ki-csi lány, De sok pi-ro-si-tó van az a-ja-kán, Kár, kár, kár, kár, hej de milyen kár, Hogy az a száj már egy kicsit sokat jár,

Vár, vár, vár, vár, e-gyéb-re se vár, A ho-rog-ra mikor akad legényvár, Zár, zár, zár, zár, egy kis arany zár, Vagy egy la-kat ke-lé-ne rá bizony már!

É-des lá-nya az már ré-gen volt, Ki-nek kell ma egy fes-tő-kes bolt, És mert még-sem rossz do-log a csók, Szed-jük csak le a pi-ro-si-tót!

Lány, lány, lány, lány, é-des ki-csi lány, De sok pi-ro-si-tó van az a-ja-kán, Lány, lány, lány, lány, é-des ki-csi lány, U-gye csókra termel az a piciny száj!

Filmen azok a szerepek fekszenek legjobban, mint a Hotel Moszkában játszott, ugyanily zsánerű szerepekben foglalkoztat a rádió is.

— Mik a tervei, vágyai?
— Szeretném, ha nem vennék köz-helynek;

nagyon szeretnék Bácskában játszani.

Az Ember Tragédiájával már majdnem sikerült lejutnom Janovitscsal, az utolsó pillanatban azonban kutba esett minden. Szivem minden melegével üdvözölöm a jugoszláviai magyarokat, akikhez úgy vágyódom, mintha haza vágnék.

Bihari Sándor

«(IIII)»»»

Az egyetemi hallgató anygala

Lohman, a nagy tudós, kedvelt vizsgáztatója volt a weseli egyetemi hallgatóknak. Bárki becsaphatta, mert hiszen Lohman a vizsgák alatt is mindig a nagy eszméinek rabja volt és sohasem fukarkodott a jóindulatával.

Egyszer az egyik vizsgázó kétségbeesetten fordult barátjához, aki viszont az egyetem első tanulója volt:

— Kérlek — mondotta —, egyáltalán nem készültem fel, úgy megbuktatnak, mint a pinty, vajjon segíthetnél-e rajtam?

— Ki lesz a vizsgáztató?

— Lohman.

— Akkor rendben van minden, ülj csak mellém, a többi bizd rám. Igy is történt. Lohman elsőnek szólította maga elé a felkészült hallgatót, aki tünényesen válaszolt a kérdésekre.

— Honnan vette maga ezt a példátlan tudást? — kérdezi a professzor.

— Ott ül mellettem a barátom, ő készített elő a vizsgákra.

— Nos, akkor önt — mutatott rá a tudós a lusta diákra —, nem is examinálom, ugysis kevés az időm.

Igy csuszott át minden tanulás nélkül a szigorlaton az illető, aki azóta a birodalom egyik legnevesebb védőügyvédje lett...

«(IIII)»»»

5 kérdés:

1. Mik a fossiliák?
2. Hogyan hívták a kelták Óbudát?
3. Mj a vendetta?
4. Kt neveztek a magyar nemzet csalóányának?
5. Melyik modern angol író írta meg a világtörténelmet?

*

Válasz

tegnapi kérdéseinkre

Kérdés: Kinek a leánya volt Gizella, Szent István felesége?

Felelet: Henrik bajor hercegnek.

Kérdés: Minek a neve Bab-el-Mandel?

Felelet: A tengerszoros neve a Vöröstenger és az Adeni öböl között.

Kérdés: Mi volt a címük Mohamed utódainak?

Felelet: Kalifa.

Kérdés: Ki írt regényt a szombatosokról?

Felelet: Kemény Zsigmond báró A rajongók c. regényét.

Kérdés: Ki találta meg Livingstonet Afrika közepén?

Felelet: Henry Morton Stanley.

KÖZGAZDASÁG

Emelkednek a magyarországi földárak

Kárpátalja erőteljes villamosítása — Magyar gyümölcsexport helyett fokozott konzervipar

— Magyarországi gazdasági levél. —

(Budapest, szeptember 16) Kárpátalja visszacsatolásával kapcsolatban, a magyar kormány széleskörű gazdasági tervet dolgozott ki, amelynek célja a visszatért országterületet az anyaország fogyasztópiacába belevinni és a nyersanyagokban gazdag vidéket jól működő iparágak meghonosításával gazdaggá tenni, mert a két évtizedes cseh-uralom erősen lesorvasztotta.

Az ipari fejlődés első, magától értetődő lépése Kárpátalja legteljesebb villamosítása, amit a rendelkezésre álló bőséges vízi energiaforrások segíthetnének elő. Ezért az ugynevezett völgyvelzáró gátak kiépítését kell munkába venni, de ezzel párhuzamosan az elektrifikációt valósággal népszerűsíteni. Az elmaradt lakosság ugyanis a villanyáram fogyasztásától még idegenkedik. A hatalmas villamosítási program végrehajtása most alakult meg a közhasznú Kárpáti Villamosművek R. T. Ezzel egyidejűleg építik ki az Ungvár melletti

ötezer lóerős vízienergiatelepet is, amelyhez 3 millió pengő, azaz mintegy 30 millió dinár szükséges. Ennek az energiaterlepek betonozási munkálatait már megkezdték. A folyamatos építkezés másfél évet fog igényelni.

A nagy háboru kitörésével, illetve erőteljes kifejlődésével, a magyarországi gyümölcskivitel majdnem teljesen szünetel. A most nagy mennyiségben piacra kerülő friss, kék szilva már nem jut el Prágába, sem Berlinbe. Egyelőre ugylátszik, csak gyorsított vizigözzel lehet valamit Bécsben elhelyezni. Szőlőből az újra közlekedő német speciálkocsik visznek valamit. Az árut azonban Berlinben veszik át a szállítás 4—5 napig is eltart.

A magyar exportőrök ezt a nagy kockázatot nem vállalhatják.

Almából, dinnyéből sem megy ki már semmi. Paradicsomból friss árut az exportőrök sem vásárolnak. Ezzel szemben azonban az országban található teljes paradicsomkonzervet felvásárolták és későbbi kivitelre elraktározták. Uborkát, paprikát a konzervgyárak vásárolnak, amelyek különben a gyümölcsféllekre is gondolnak. Így az elmaradt friss export helyett, a konzervfélék kerülnek külföldre.

A nagy Alföld jószágállományának megjavítására a magyar földművelésügyi minisztérium erőteljes akcióba fogott. Legfőbb célja, hogy a tanyai világot megfelelő apaállatokkal lássa el. Erre elengedhetetlen szükség van, mert az Alföldön állami mének, kanok, bikák aránylag elszórtan és messze vannak. Az idén

öt helyen állítanak fel apaménistállót,

ahol a gazdák nemcsak nagyon szép apaállatokat fognak találni, de a járlatkezelést is elvégzik. Ezáltal egy-egy ilyen istálló több ezer munkanapot ment meg a gazdáknak, akiknek gazdaságaiktól a fedezettség miatt nem kell majd több napot távoimaradni. A legújabb, nagyobb apaménistálló éppen a napokban nyílt meg Kiskunhalason, amely azért is inkább jelentős, mert igen nagy határu város és egy messze kiterjedő tanyarendszer középpontjában van.

A gazdasági év lezárásával, Magyarországon a lejáró bérleti szer-

Érdekes adatok Lengyelország mezőgazdasági és ipari életéből

A lengyel mezőgazdaság főterménye és egyben a lakosság legfontosabb élelmezési cikke a burgonya és a rozs. Az 1928—1937. év átlagát véve alapul,

az évi burgonyatermés a 320 millió mázsát is meghaladja.

Ebben Lengyelországot csak Oroszország (510 millió q) és Németország (440 millió q) előzi meg. A legtöbb burgonya Posen tartományban terem (38 millió q). A burgonyatermés egyrészt, 1937-ben 6.1 millió q-t a fejlett szeszipar használja fel.

Lengyelország rozstermése 63.9 millió q.

Lengyelországot itt is csak Oroszország (220 millió q) és Németország (77.7 millió q) előzi meg a világ összes államai közül. A nagy termés ellenére sem burgonyából, sem rozsból nincsen Lengyelországnak számottevő kivitele. Ennek oka a nagy belső fogyasztás. A lengyel ember eszi a legtöbb burgonyát az egész világon. Egy emberre évente, az 1932—1934. évek átlagát véve alapul, 768 kg. burgonya jut. Ugyanakkor Németországban fejenként 705 kg, Franciaországban 383 kg, Magyarországon 205 kg, Angliában pedig 125 kg volt a fejenkénti burgonyafogyasztás.

A rozsfogyasztásban Lengyelországot csak Litvánia előzi meg. A lengyel fogyasztás fejenként 159 kg, a német 128 kg, a magyar 75 kg. (Azóta ez a szám már 48 kg-ra esett Magyarországon.) A rozs az északi államokban a búzát helyettesíti, ezért az aránylag magas rozsfogyasztás nem meglepő. Lengyelország búzatermése jelentéktelen.

Fontos termény a virágzó cukoripar nyersanyaga, a cukorrépa. Ebből 1937-ben 32.5 millió q termett.

A lengyel közgazdaságban fontos szerepet tölt be az állatte-

ződések mindenütt a legnagyobb rendben megújították. A haszonbérékben és haszonbérlekben jelentősebb változás alig fordult elő. Ebben az évben is a bérlők eleget tudtak tenni fizetési kötelezettségeiknek, ami különben országszer-

te a zavartalan adófizetésben is tapasztalható. A földárak mindenütt, ha kis mértékben is, emelkedtek. Ez inkább a háborus pszichózisnak, mint a föld növekedő hozadékának tudható be. Bár a forgalom ezen a téren nem volt nagy, a bejelentett adásvételek mindenütt általában magasabb áron történtek. Jó hatást váltott ki az Árkormánybiztosság rendelete

a mezőgazdasági eszközök árának husz százalékkal való csökkentéséről

valamint a »Hangyás«-nak az egész területét beháózó fiókjában most megindult kedvezményes textilanyageladása. A mezőgazdasági gépjárművek is növelhették eladásukat, főleg kisebb gépekben. A zsákhány országszerte érezhető volt és a terményeladásnál elég zavart okozott.

nyésztés is. A kivitel 15—20 százalékat az állattenyésztés produktumai szolgáltatják. Ökör helyett a lengyelek igásállatként lovat használnak. Ezért Dánia után a legtöbb ló Lengyelországban van.

Számuk csaknem eléri a 4 milliót.

A legnagyobb jelentősége a sertés tenyésztésnek van. A sertés a lengyel háziállat. A lengyel sonka iránt az Egyesült Államok, a szalonna iránt Anglia, az élősertés iránt pedig különösen Németország érdeklődik.

Lengyelország területének 21.9 százaléka erdő.

A nyolc és félmillió hektárt kitevő erdőterületnek több mint háromnegyedrészé túlelvő erdőség. 1937. évben 9.9 millió köbméter volt a kivágott fa mennyisége. A fának Lengyelország gazdasági életében rendkívül nagy szerepe van. Ez alkotja kivitelének legnagyobb tételét, 1937-ben 199 millió zloty értékű fát (a kivitelnek 16.7 százaléka) adott el.

Lengyelország területén két nagy iparvidék van. Az egyik Lengyelország középső tartományából, elsősorban Lodz és Varsó városok környékéből áll. A másik Szilézia. Az egyik az oroszok iparfejlesztő politikájának, a másik a sziléziai széntelepeknek köszönheti létét.

Lengyelország legnagyobb ipara a textilipar.

Ma már az ipari munkásoknak majdnem egyötödét, 156.000 munkást, a textilipar foglalkoztatja. Termelésének értéke 1937-ben meghaladta az 1340 millió zloty. Központja Lodz, a »lengyel Manchester«.

Igen fejlett Lengyelország fémipara. Ez 126.000 munkást foglalkoztat (az összes munkások 15 százaléka). A nagyobb telepek itt is az ország középső tartományában, Sziléziában és a volt porosz tartományokban vannak.

THONET-székek modern kivitelben, valamint bútor elsőrendű minőségben: FILIP J. ADUT BEGRAD, Telef. 28-368 Vukta Karadžića ul. 7-a. A »Central« üzlet mellett, a »Palace« közelében.

Az ipari munkások több mint 10 százaléka az élelmiszeriparban talál elhelyezkedést. Az élelmiszeriparok között a legnagyobb jelentősége a cukoriparnak van. Ebben Lengyelországot Európában csak Németország (19.9 millió q), Franciaország (8.7 millió q) és a volt Csehszlovák köztársaság (6.6 millió q) előzte meg. 1937-ben Lengyelország nyerscukor értékben 5.6 millió q cukrot állított elő.

Románia után Lengyelországban vannak Európa legbővebb petróleumforrásai.

1936-ban a kutak 5 millió q nyersolajat adtak. (Romániában 87 millió q, az egész világon pedig 2460 millió q). A petróleumforrások a Romániával határos vidéken vannak.

Lengyelország legfontosabb bányászati terméke a szén. Az 1913-ban tartott nemzetközi szénügyi kongresszus Lengyelországot mai területén lévő szénbányák összes tartalmát

62 milliárd tonára becsülte.

(Anglia 189 milliárd tonna, Németország 115 milliárd tonna). 1937-ben a lengyel bevétel értéke 1.254 millió volt, a kivitel értéke pedig 1.195 millió zloty tett ki. A bevétel főbb tételei a textilipar nyersanyaga és a gépek voltak. A kivitel legnagyobb tételét pedig fa és a szén alkotja. Lengyelország legnagyobb áruforgalmát Németországgal és Angliával bonyolítja le.

A noviszádi Ipartestület az árdrágítók ellen

Az illetékes hatóságok beavatkozását kéri az inakolatlan áremelés megakadályozására

A noviszádi Ipartestület beadványt nyújtott be a kereskedelmi és iparkamarához, valamint minden illetékes hatósághoz. A beadványban kéri a kamarát és a hatóságokat, hogy akadályozzák meg az indokolatlan áremelést.

Az iparosokat igen súlyosan érinti a kereskedők és gyárosok részéről történt áremelés.

Igen sok iparos még a régi nyersanyagárak alapján kiszámított díjért vállalt munkát. Most, munka közben a nyersanyagok és félgyártmányok árai jelentékenyen emelkedtek és ez az árkülönbséget teljesen az iparos terhére esik, mert a megrendelővel nem köthetnek új alkut. Az ipartestület megállapítása szerint

a vas ára 30—40 százalékkal, a bőr 20—30 százalékkal és a fa 40 százalékkal drágult meg.

Ezek az áremelkedések teljesen indokolatlanok, mert se fában, se vasban vagy bőrben nincs hiány.

Az Ipartestület az illetékesek gyors és hathatós segítségét kéri.

Nem adnak több kiviteli engedélyt kukorica és főzelékfélék szállítására

Rövidesen megindul a sertéskivitel Németországba és Csehszágba

Beográdból jelentik: Illetékes helyen komoly megfontolás tárgyát képezte az a körülmény, hogy az utóbbi időben a szokottanál nagyobb mennyiségben szállítanak külföldre kukoricát és főzelékféléket, elsősorban száraz babot. A szállítás már a belső fogyasztás érdekeit kezdte sérteni, mert tavalyi kukorica alig van az országban, a bab ára pedig éppen a túlzott kivitel következtében erősen emelkedett. Szakkörökben az a nézet alakult ki, hogy a kormányknak be kellene tiltania a kukorica és egyes főzelékfélék kivitelét.

Illetékes helyen ennek következtében most tanulmányozzák a kérdést és valószínűleg azt a határozatot hozzák, hogy

kukorica és főzelékfélék kivitelére nem adnak kiviteli engedélyt, akár nemkliring, akár kliring államba akarják szállítani.

Ezzel kapcsolatosan szemmel kell tartaniok az exportőröknek azt is, hogy a kapott kiviteli engedélyk alapján a rendelet megjelenése után már nem szállíthatnak külföldre. Ha tehát a rendelet megjelenéséig nem szállítják külföldre az engedélyezett kukoricát és főzelékféléket, a kiviteli engedélyt később nem vehetik igénybe. A kiviteli tilalom valószínűleg csak addig marad érvény-

ben, amíg nincsenek pontos jelentések az új kukorica és főzelékfélék termésének eredményéről.

A Jug. Kurir jól beavatott helyről úgy értesült, hogy még nem készült el azoknak a cikkeknek a jegyzéke, amelyek kivitelét betiltják. A kérdés most áll tanulmányozás alatt és a kiviteli tilalomra vonatkozó rendelet valószínűleg a jövő hét folyamán jelenik meg.

MEGINDULT A SERTÉSKIVITEL NÉMETORSZÁGBA ÉS PROTEKTORÁTUSBA

A Németországba és Cseh-Morva protektorátusba irányuló sertés-kivitel szeptember elején megszűnt, mivel Németország nem tudott megfelelő mennyiségű vasuti kocsit a szállítás rendelkezéseire bocsátani, másrészt pedig nem tudta biztosítani, hogy a jugoszláv vasuti kocsikat a kellő időben visszaszármaztatja.

Ezek a nehézségek azonban megszűntek és ennek következtében semmi akadály sincsen annak, hogy

Németországba és a protektorátusba meginduljon a rendszeres sertés-kivitel.

A Jug. Kurir értesülései szerint a kivitel már meg is indul ma. A kivitel hetenként 2.000 darab lesz, amiből ezer a protektorátus területére megy, ezret pedig, a bécsi piacra szállítanak.

Egyelőre nem korlátozzák a benzin használatát

Beográdból jelentik: A Jug. Kurir jól beavatott helyen úgy értesült, hogy a luxusautók benzinhasználatának korlátozásáról szóló rendelet tervét teljesen eljuttették. Megállapították ugyanis, hogy Jugoszlávia elég benzinnel és más nyersanyaggal rendelkezik, ami a motoros eszközök üzemének fenntartásához szükséges és ezért

nem kell az autóforgalmat korlátozni.

Igy minden jel mellett szól, hogy egyelőre nem hoznak semmiféle rendeletet a luxusautók benzinhasználatának korlátozásáról.

□ **Rekord kukoricatermés Romániában.** Bukarestből jelentik: A legújabb román termésjelentés szerint egész Romániában 4.9 millió hektár területen 6.24 millió tonnás rekord kukoricatermésel számítanak, a tavalyi 5.3 millió tonnás rekord kukoricatermésével év átlagos évi 5 millió tonnás termésével szemben.

□ **Franciaország nagy bevásárlásokat eszközöl Romániában.** Párisból jelentik: Az utóbbi időben Románia nagymennyiségű gabonaműt és főzelékféléket vásárolt külföldön, elsősorban Romániában. Franciaország mostani bevásárlásainál az eddiginél magasabb árat fizetett. Így a búzáért 40 százalékkal magasabb árat fizettek az eddiginél, amennyiben, a buza va-

gonjáért 43.000 lejt fizettek, az árpa ára 50 százalékkal magasabb és vagonjáért 30.000 lejt adtak, a szárazbab is 37 százalékkal megrágult és ennek vagonjáért 110 ezer lejt fizettek.

□ **Az inasok bejelentése a kötelező testnevelési referensnél.** A noviszádi Ipartestület ezúton is értesíti tagjait, hogy a 11 és 20 év közötti inasokat felvételük alkalmával kötelesek bejelenteni a testnevelési tanfolyam referensnél is (városháza földszint 8-as számú szoba). Az ipartestületben csak a városi bejelentés után irathatják be az inast, ugyanugy szerződést is csak a kötelező testnevelési tanfolyam előadójánál történt bejelentés után köthetnek. Ha az inas elhagyja munkaadóját, a kötelező testnevelési referensnél ki kell jelenteni.

ISKOLA könyv szer táska

JUTANYOS ARON

könyvkereskedésben
SZUBOTICA
TELEFON 57

Használt könyvek FÉLÁRON

SPORT

NAGY ERDEKLŐDÉS NYILVÁNUL MEG A BATA MAI NOVISZÁDI SZEREPLÉSE IRÁNT

A noviszádi Karagyorgye-pályán ma délután negyednégy órai kezdettel csemegének számító mérkőzés lesz a helybeli Vojvodina és a borovó Bata kitűnő ligacsapatok között. A ligamérkőzés iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg Noviszádon s arra való tekintettel, hogy a NAK Sabácon játszik bajnoki mérkőzést, bizonyosra vehető, hogy a Karagyorgye-pályát elárasztják a futballsport rajongói.

A mérkőzés kimenetete bizonytalan. A Vojvodina eddig szinte veretlennek bizonyult saját pályáján, a Bata viszont olyan legény hírében áll, amely tudása révén vidéken is érvényt tud szerezni győzniakarásának. A két csapat az alábbi felállásban veszi fel a küzdelmet. Vojvodina: Platz — Majtán, Popescu — Musztagrudics, Ognjanov, Bozsics — Miskov, Schossberger, Welker, Németh és Bosnyákov.

Bata SK: Nikolnikov — Nácics, Todorovics — Konrad, Szankovics, Fritz — Beil, Millvojevics, Hripko, Borovics és Véric.

Rövid sport hírek

Kitűnő csapatot állítottak össze a németek a szeptember 24-i magyar-német válogatott mérkőzésre. A német futballszövetség elnöke kétnapi gondos válogatás után az alábbi csapatot állította össze: Jacob — Janes, Schmaus — Kupfer, Goldbrunner, Kitzinger — Lehner, Szepan, Kalvitzky, Schön és Pesser. Tartalék Raftl, Moog és Maenner. Kalvitzky kivételével valamennyi játékos Európaszerte ismert német nagyágyú, Kalvitzky ujoncszamba megy, de csak Németország határain kívül, a birodalomban a középső tárokok első helyén áll.

Móré a Bocskaihoz szerződött. A Franciaországba hazatért Móré Jánost a debreceni Bocskai középső tároknak szerződtette. Móré ma már játszik is az Újpest ellen.

Új csapatkapitányt kapott a beográdi Jugoszlávia. A beográdi Jugoszlávia ligacsapata új csapatkapitányt kapott: Lukics Miroszláv eddigi csapatkapitány helyére Petrovics Acát választották meg.

Lach, a BASzK kitűnő játékosa, bár szerződés kötötte csapatához, váratlanul elhagyta a BASzK-ot és a Lyublyana F. C.-ba lépett.

ZÁGREBBEN esti mérkőzést játszott Záhreb város válogatottja a városi vállalatok válogatott csapatával. A zágrebi válogatottban a HASK és a Konkordia ligacsapatok játékosai, a városi vállalatok válogatottjában pedig Urech, Lesnik, Wölfl, Hügl, Belosevics, Kokotovics, Hitrec és más válogatottak játszottak. A mérkőzést, mint előre látható volt, a városi vállalatok válogatottja nyerte meg 3:0 arányú fölényes győzelemmel.

Mitics, a jugoszláv DC-csapat harmadik játékosa, Puncsec és Kukulyevics után szintén vereséget szenvedett egy teljesen ismeretlen teniszszőlőtől. Miticsét bizonyos Sabin nevű amerikai versenyző 6:1, 6:0, 6:4 arányú fölényes győzelemmel verte ki az amerikai nemzetközi teniszverseny első fordulójában. A jugoszláv játékosok haza indultak.

A noviszádi HASK hírel. Kérjük alulírott játékosainkat, hogy ma vasárnap délután fél 3 órára okvetlenül jelenjenek meg a pályán. Sántha I, Blschoff, Lidloff, Mazancsek, Borovics, Radosevics II, Zovics II, Varga, Mellert II, Kovács, Ördög, Takács, Mázány és Bün. Négy órára Georges Herdi, Somogyi, Fodor, Szöllösi I, Szöllösi II, Windisch, Balogh, Zovics I, Kozarev és Csabai megjelenését kérjük. — A vezetőség.

Mai sport-tükör

SZEPTEMBER
17
VASÁRNAP

JNSZ-LIGA:

Noviszádon: Vojvodina—Bata
Beográdban: Jedinstvo—SK Zemun és BASzK—szarajevói Szlávia
Szuboticán: ZsAK—Jugoszlávia
Szkoplyében: Gragyanszki—BSK

NOVISZÁDI ALSZÖVETSÉG

Noviszádon: Trgovacski—Janosik, Gvozdgyar—Rapid, ZsSK—Temerini SK, Makkabi—Hajduk. **Ifjúsági mérkőzések:** Makkabi—Rapid, Textil—Szlávia, Isztra—Rádnicski, Vojvodina—NAK, Trgovacski—NFK

Ingyiján: ZsSK—Rádnicski

Sabácon: Mácsva—NAK

Palánkán: Szloga—Isztra, Gragyanszki—Cement

Petrovácon: Szlovácski—Szlávia

Pasicsevón: Konkordia—Obilics

Futakon: Futaki SK—Szlávia

Kiszácson: Tátra—Livnicsár

Kátyon: Jugovics—Sajkás

Gyurgyevón: Bácska—Borac

Gospogyincin: Jugoszlávia—Gragyanszki

Petrovaradinban: Zrinyszki—Sztrazsilovó

Pazován: Szlávia—Fruskogorac

Vojkán: Szremac—Ingyijai SK

Ingyiján: Rádnicski—Jelasics

Vrdniken: Rudar—Rádnicski (M)

Malamitrovicán: Podrinje—Rádnicski (S)

Latyarakon: LSK—Zanatlija (S)

Mitrovicán: Zanatlija—Zvezda

SZUBOTICAI ALSZÖVETSÉG:

Novivrbáson: Dulcisz—Szentai

Atléikai Klub

Sztáribecsen: Szlávia—kulai JSK

Apatinban: Apatini SK—Bezdáni

Sport Egylet

Bácskatopolán: JAK—szombori Sport.

A vidéki B-osztályokban:

Rádnicski (Ada)—Jedinstvo,

moli Szloga—kanizsai Szloga, Hajduk—Gragyanszki (Vrbász), Bács-

kogradistei AK—Adai SK, VSC—

Szrbobráni SK, Csantaviri AK—Be-

la Zvezda, Szrpszkimileticsi SK—

Bajmoki AK, Szvetozármileticsi

SK—Szombori AK, Ruszin—TAND.

MAGYAR

NEMZETI BAJNOKSÁG:

Újpest—Bocskai, Hungária—Kis-

pest, Nemzeti—Taxisok, Gamma—

Elektromos, Szeged—Ferencváros,

Haladás—Törekvés és Kassai AC—

Szolnoki MÁV.

□ **Hivatalos NAK-közlemények.** A NAK

mai bajnoki mérkőzéseire a következ-

ő csapatokat jelölték ki. I. csapat:

Lukács, Lerch I, Willner, Haasz, Thur-

zó, Vinay, Kurunczy, Lerch II., Fá-

bián, Karaba, Kovács és Barta. In-

dulás féltíz óraker Sabáca, a Lyra-ven-

déglő elől. — Az ifjúsági csapat felál-

lítása: Nosek, Pázmány, Boros, Ma-

teisz, Kazinczy, Kuruc, Németh, Laka-

tos, Tikmayer, Schneider, Pávics, Ba-

logh és Schmidt, a csapat tagjai 2

óraker jelentkezzenek a pályán Siket

urnál. A mérkőzés nem 3, hanem fél 3

óraker kezdődik a Karagyorgye-pá-

lyán. — Intéző.

A magyar tizusa-bajnokságot ma és

holnap rendezi meg a szövetség a MAC-

pályán.

A szivzavarok leggyakoribb oka a helytelen táplálkozás

A túltáplálkozás tömegbetegségről tanulságos értekezést írt Alfredo R. Martinez délamerikai orvos-tanár. Megállapítja a tanár, hogy egyetlen jelszó sem befolyásolta annyira az emberiséget, mint ez: „Egyél, igyál és szórakozz!”

Egyetlen felfogás sem okozott annyi betegséget, mint ez.

A táplálkozás igen nagy mértékben befolyásolja az emésztőszervek működését. Az emésztés folyamata nagymértékben igénybe veszi a szívet. Az emésztő-nedveket csak akkor tudják előállítani a mirigyek, ha a szív megfelelő mennyiségű vérrrel táplálja őket. Minél többet eszünk hát, annál több emésztő-nedvre van szükségünk és annál többet kell dolgozni a szívünknek.

A VESZEDELMEK LISTA

Ha tulokat eszünk, a felesleges anyagok kiválasztása nagyon igénybe veszi a vesét. A vese csak akkor működik kifogástalanul, ha megfelelő mennyiségű vér táplálja.

Ezt a vért is csak a szív szolgáltathatja.

Nem hat meglepetésszerűen az a megállapítás, hogy a szív- és vesze-zavarok vezetnek azoknak a betegségeknek a listáján, amelyek megtizedelik az emberiséget. A túltáplálkozás felesleges zsíros szöveteket eredményez, ami még jobban megterheli a szívet.

Meglepő, hogy milyen kevés mennyiségű enniivaló szükséges ahhoz, hogy a test egészséges maradjon. Nem elég, ha étvágyunktól irányítatjuk magunkat, mert

az étvágy gyakran megbizhatatlannal mutatkozik.

Gyakran csak az étel minőségével törődünk, azt nézzük, hogy mennyi vitamint és ásványanyagot tartalmaz, de keveset törődünk a mennyiséggel, amit elfogyasztunk. Helytelen az a felfogás, hogy minél többet eszünk, annál egészségesebbek leszünk.

A kilengések mindig veszedelmesek.

Az egészséges gyomor fellázad a túlságosan sok munka ellen. A vesék azon dolgoznak, hogy megszabaduljanak a felesleges anyagoktól. Mi történik a szívvel, ha megterheljük értékes tartalékaitól?

Gondoljunk csak arra, hogy Mr. X. este hét órákor kénytelen enni, mert

ez a vacsoraidő, noha nem is éhes.

Unottan ül az asztalhoz és nem gondol arra, hogy három legjobb barátja, a szíve, veséje és gyomra csak éppen most fejezte be bőséges ebédje megemésztését. Ez a három szerv fellázad és sztrájkba lép. Mr. X. gondtalanul fogyasztja vacsoráját, de a sztrájk következményei csakhamar mutatkoznak. Gyomra megtámadja a további munkát.

A SZIV LÁZADÁSA

Természetesen ez a katasztrófa nem következik be előzetes figyelmeztetés nélkül. A szív már előzőleg figyelmeztetett arra, hogy lázadásra készül. Minden fogás után kellemetlen nyomást érez a szív táján. Ezt a nyomást

szívbeteg és erős melltáji fájdalmak kísérik.

Végül már ne mis kellett nehéz me-

nüket elfogyasztania, hogy a vészjelek mutatkozzanak. A szív, a gyomor és a vesék egész könnyű ételek elfogyasztása után is lázonganak.

Ne feledkezzünk meg azokról a kővér barátainkról, akik nagyhangon állítják, hogy »ők alig esznek valamit«. Amikor asztalnál ülnek, valóban keveset esznek, de elfeledkeznek arról,

amit az egyes étkezések közben fogyasztanak,

csak azért, hogy elvegyék étvágyukat. Miért is állnának ellent a kísértésnek, hogy megkóstoljanak egy kis tortát, vagy fagyalagot? Vagy árthat egy darab csokoládé, esetleg lefekvés előtt egy pohár tej? Ilyen életmód mellett nem csoda, ha az étvágy elromlik és nem jelzi a természetes szükségletet helyes táplálék után.

Sűrített összetételű ételek még kis mennyiségben is igen nehezen emészthetők. Az emésztés folyamata négy-öt óra hosszat tart. Mialatt tehát a test többi szerve pihennek, a másnapi munkára, a szív és a gyomor állandóan dolgozik.

Rá kell jönnünk arra, hogy a szivzavarokat gyakran helytelen táplálkozás okozza. A legjobb tanács tehát az, hogy legyünk mérsékelt táplálkozásunkban.

„Hotel Beograd“ - Parčevo

Utazó urak! Legjobb bácskai konyha, tiszta olcsó szobák. Tulajdonos: Jeličina Mihály

LAKÁS KIADÓ, egy szoba, konyha, speiz. Rakovacska u. 39.

A TUNDEORORSZÁG NYEREMÉNYEI:

Arse Teodorovicsa 22. — Kat. Porta

Egy előfestett gobelint ad

„GOBELIN“

kézimunka üzlet

NOVISZÁD, KRALYA PETRA II. 20

MENEDÉKEKET
légi támadás ellen
AJTÓKAT GÁZOK ELLEN
TERVEZ:
Štručni biro arhít. LAZIĆA

Beograd, Dobračina 14 B. G. D. Tel. 25-394

Évente két osztályból

vizsgálják biztos eredménnyel mindenki,

aki a noviszádi

VIDOVICS iskolát látogatja

A Vidovics iskola a közoktatásügyi minisztérium C. N. 7166/29 számú végzésével jóváhagyva 1919-től kezdve megszakisítás nélkül áll fenn.

Az iskolában képzett tanárok tanítanak.

Délelőtti tanfolyamok a gimnázium minden osztályából.

Délutáni tanfolyamok a gimnázium minden osztályából.

Esti tanfolyamok a gimnázium minden osztályából.

Korrepetálások a rendes tanulók részére.

Vidovics levelező gimnáziuma nyomtatott füzetekkel az önmagukból tanulók részére és a Vidovics iskola Internátusa, amely rendes és magántanulókat vesz fel, Beogradban, Knez Mihajlova 19. sz. alatt van.

Beiratás azonnal.

CIM: VIDOVIĆEVA ŠKOLA, NOVISZÁD, VILSONOV TRG BR. 5.

Jó kidolgozású fényképet csak a 29 éven át dolgozó

OSZNOVITY műtermében kap
Forduljon bizalommal hozzánk
NOVISZÁD, ZSELYEZNICKSKA UL 5

3 darab képes zsebkendő

R. HOLIK

női és férfi divat-anyagok, selymek, függönyök és minden egyéb kézmű-árúk legolcsóbb áruházából, Noviszád, Kralja Alekszandra 12.

Egy szájharmonika vagy okarina

Schade Adám

hangszerüzletéből, Noviszád, Kralja Petra II. 52. Nagy vásártér, olcsó árak, szolid kiszolgálás.

Egy ötletes és szép gyermekjátékot ad a

VELIKI PARISKI MAGAZIN,

Noviszád és környéke legnagyobb játék divat és rövidáruháza.

2x 1/4 kg. édes kétszersültet ad

GIRIC JOVAN

a diabetikus kenyerek péksütemények, kétszersütek stb legkedveltebb üzlete

Félfilés csomag prima terpentinszappant ad

ALBUS D. D. szappan-gyár

FIGYELEM! KERESKEDŐK

ÉS IPAROSOK

„SOKO“ mehanika és lakatos üzem

BEograd, Kneza Pavla 57

készít rendies szerint minden nagyságu tricklket minden típusban. — Az ország belterületére a csomagolást és szállítást nem számítjuk fel. A tricklök erősek, masszivak és olcsók, ezért áruszállításra nagyon alkalmasak és nélkülözhetetlenek

Mehanika i bravarska radionica

„SOKO“

Fillip T. Tasić, Beograd, Kneza Pavla 57

Képviseletet keresünk minden nagyobb helységeben

RILKE

hírneves „THERMOS“ fordozható tartóségő kályhánk noviszádi lerakata:

LUTZ ADAM

Masarikova ul. 11 sz. vállal minden e szakmába vágó munkát, alakítást, samotirozást stb. Vidéki érdeklődőknek prospektust, költsegvetést ad a k szí. 6

RILKE KARL

NOVIVRBÁSZ, Geteova ulica 98 sz.

Pansion Radonić

Vrnjačka-Banja

Diétás konyha, folyóvíz Szolid átalak

Szüksége van Önnek

KLISÉRE akkor forduljon azonnal a most megnyílt új Fotocinkográfiahoz

»IDEAL« NOVISAD-Sokolska 3.

„ALAT“ gép- és szerszám-

készítő vállalat

BE O G R A D, VLAJKOVIĆEVA 4

Allandó nagy raktár villamos gépekben szövetek vagasához és szabásához. Készít mindennemű pléh-nyomó szer. zámat stb. 5085

Partiőrükt

veszek készpénzért. Hozhoz is megyek azonnal. Ajánlatokat k: Simić Petar, Peorad- Sara, evska 31 Telefon 21-542

KÉRJEN INGYENES TANULSÁGOS ARJEGYZÉKET

VILAGHIRŐ HANGSZEREIRŐL

LEGNAGYOBB HAZAI HANGSZERCEGTL

SCHNEIDER

KIR UDVARI SZÁLLITO

ZAGREB NIKOLIĆEVA 10

Havi 3000 dinár kereset

Keresünk minden helységeben képviselőket abszolút mindenki által szükséges újdonság eladására. Irjon, mellékelten 3 dinár béveget mintára. „IZVOR“ Beograd, Palmotičeva ul. 13.

Utazó urak!

Beogradban az állomás közelében megnyílt

Grand Hotel Beograd

szálloda. Az összes minisztériumok közeleiben, a Balkanska és Nemanjina utcák sarkán — A szállodabebérendezés a legmodernebb, fűdőszoza. Szenzációs olcsó árak! Elsőrendű étterem, kávéház. 5072 Tulajdonos: Blajić Filip

Mindennemű fa-esztergályos munkát legjobban és legolcsóbban készít

Schrenk Johann

fa-esztergályos mester Noviszád, Cirii Metoda 8

Az Adria gyöngye

Kasteli Riviéra

Grand Hotel-Pension „Danka“
KASTEL STARI DALMACIA

Pompás fekvésű, gyönyörű vidék, csodálatos kilátással a kasteli (Solit, Trogir és Solin) öbölre, ahol szőlői védve buján tenyészik a délszlai növényzet. A Grand Hotel-Pension „DANKA“ közvetlenül a tenger mellett fekszik, amelyet saját strandjával együtt fenypark övez. Az újonnan épült szálloda modern komforttal, fürdőszobákkal, vízvezetékekkel és villanyvilágítással van ellátva. Garantált, elsőrangú konyha. Sajáttermésű borok. Vitorázás, halászat, tánc, hangversenyek, zongora és rádió szórakoztatja a vendégeket. Autogarázs. A tengeri fürdő díjtalan.

Éjjeli szoba, teljes ellátással személyenként 45-55 din. **Egyágyas szoba, teljes ellátással 65-60 din.** Személyenként 2 dinár illeték.

Csoportoknak hosszabb tartózkodás esetén nagyobb engedményt nyújtunk. Tíz éven aluli gyermekért fél árat számolunk.

Kastel Stari állomáson minden vonat megáll. Split, Trogir és Solin felé minden órában közledek vasút, autóbusz, hajó vagy motorcsónak.

Közelebbi információkért szolgál a „Putnik“ utazási iroda és a szálloda igazgatósága.

Tulajdonos:
KOVACSEV MARIN

Kusakovics
haladó
Kalodont

Mossaad fogaidat, hogy ne legy olyan, mint a fogatlan banya

KUSAKOVICS FOG SZAPPAN KALODONT

„VUK KARADZSICS“
magángimnázium

rendes és magántanulók részére a legmodernebb berendezéssel internatussal rendelkeznek. — Tanulmányok évi egy és két osztály elvégzésére. — Kétféle oktatási módszer, fejelem, jó nevelés és szülői nevelés biztosítja a sikert.

Cím: Beograd, Dimitrija Tucakovica u. 13.

Igazgató: **Dr. Mikulj Marko**, tanár.

Solitori
és vezetői vizsgára előkészítő:
PROTIĆ, Noviszád
5524 Ilija Ognjanovića 21

Magyarok Zagrebben
mielőtt cipőt vásárolnak tekintsek meg saját készítményeinket
Salon elegantnih cipela
Zagreb, Jurišićeva u. 8 Magyarul beszélünk!

UTAZÓ URAK:
Ujjonnan megnyitott modern szálló
Hotel „UNION-PALAS“
Beograd, Kosovska 11. Tel. 28-849
Lakosztályok, szobák fürdőszobával és telefonnal. — Mérsékelt árak!
Az éttermet Sreier vezeti.
IGNYAT PETROVIC szállodás,
a Szrpszki Krály szálló éveken át volt portása.

BUDAPESTEN hosszú évekig működött angol férfi- és női szabó
Obadal József, Beograd
Vuka Karadzicsa 4 — Telefon sz. 26 106
önállóan szab és mérték után készíti a legkiválóbb őszi és téli újdonságokat.

Beogradban - Zemunban
házat, felket, földet legújantósbabban általam vesz. Befektetett pénz 12-15% jövedelmez
ILIC LAZAR ügynök, ZEMUN
Pašićev trg 6.

Nőgyejeim!
A jó nevelést ismert „Paszi“ női divatszalon **átkeletkezett.** Készíti mérték szerint a legszebb őszi újdonságokat, parisi eredeti modellek szerint. Nagyon olcsó! Szíves partitogast kér!
PASZI Beograd, Pašićeva 4-III.

Mindentéle magvaka' veszek és eladok az új helyiségbe költözöt üzletemben:
Sollmann József,
Pančevo, Vojvode Putnika 17

Automobilisták, figyelem!
Javitóműhely minden nagyságu autogumik javítására és kikopott gumik betöltésére. Leggyorsabb kiszolgálás, szolid árak, a javításért felelősséget vállalok.
I. SEMO
vulkanizator, BEOGRAD,
Kr. Aleksandra 10. Telef. 26 473

LANDAU JULISKA
Őszi tánckurzusai
SZEPT. 15-16I
KEZDŐDNEK!
Oktatás délután 5-7-ig diákság részére, este 8-10-ig felnőttek részére Privát órák

Kemény vagy bűzös őszköt
biztosan megsemmisíti a száraz uton használt

„GERMISAN“
gabonafertőtlenítő szer.
100 kg. búzához elegendő 150 gramm „GERMISAN“ por. Ha a buza nagyon őszkös, ajánlatos a
„GERMISAN“ nedvesítő
és itt elegendő 50 gramm „GERMISAN“ nedvesítő, amelyet 3-5 liter vízben feloldunk. Mezőgazdák, semmisítsék meg „GERMISAN“-nal a kemény őszköt.
Előállítja. FAHLBERG-LIST r. t. kémiai vegyszergyár Magdeburg.

Vezérképviselet:
IVAN KILLER
kémiai i farmaceutski proizvodi i preparati
ZAGREB 15
Mažuranićev trg br. 5
Postaiórk 3
Telefon 52-44

A VILÁG LEGJOBB HARMONIKÁJA
HOHNER
VEZÉRKÉPVISELET
SCHNEIDER
ZAGREB, NIKOLIĆEVA 10
KÉRJEM ÖZJÉNTESEK ARJÓVÉDELME

HOTEL VILSON BEOGRAD
Karadjordjeva ul. 87. a vasutállomással szemben. Renovaiva és teljesen átrendezve. 30 berendezett szoba. Peldas tisztaság, mérsékelt árak. Elsőrendű hazai ellátás, rostonsüttek és kiténő italok. Kereskedelmi utazóknak különleges kedvezmény.

ZEISS
PUNKTAL
Iso Mandić
BEOGRAD, Pašićeva 8.

Hotel „Astoria“ Restoran,
Beograd az állomással szemben.
Ujjonnan átalakítva közel 100 kényelmes tiszta szoba. Elsőrendű konyha, kellemes tartózkodási hely Beogradba utazóknak. Szolid árak.

HIRDETÉSEKET A MÁSNAPI LAPRA DÉLUTÁN 3 ÓRAIG, SZOMBATON DÉLI 12 ÓRAIG VESZÜNK FEL. A HIRDETÉSI ADÓ A HIRDETŐT TERHELI.

Apróhirdetések

UGY HÉTKÖZNAP, MINT VASARNAP EGY SZÓ 1.- DINÁR, VASTAG BETŰS 2.- DINÁR, A LEGKISEBB APRÓHIRDETÉS ÁRA 12.- DINÁR.

URANIA MOZI, Noviszd

Ma 3, 5, 7-15 és 9-15 órákor

A SZÍV SZAVA

(Gitta entdeckte ihr Herz)

Alpár Gitta, Gustav Fešlic, Halmay Tibor

Növények élő ereje a

»Növényharmat«

nem varázslat, hát ZÖLD üvegjét épp ezért sohase nélkülözze házád!

ALLAST KERES

UGYŰKÉ, utazói vagy képviselői megbízást keres három nyelvet beszélő, óvadékkal rendelkező, kereskedelmi képzettségűt. Címek: »Agilis« jellegre »Fortuna« Szombor, Kralya Alekszandra ul. kér. 6358

HÁZI VARRÓNÓ fiatal lány olcsón ajánlkozik. Esetleg gyermek mellé is menne. Dragica, Noviszd, Arsze Teodorovicsa 4. 6408

Mulatságon ettünk, ittünk, csömr lett belőle. Beveszünk néhány csepp Pentát és a bajnak vége.

Kapható gyógyszerárban és kiskereskedésben.

„D” gyógynövény extract ára üvegenként 12 Dinár.

MENZA Noviszd központjában betegség miatt eladó. Cím a kiadóban. 6429

HÁZ a város központjában 3 szép lakással, nagy üzlethelyiséggel, 80 méter mély kuttal, szép udvarral 165.000 dinárért eladó. Jövedelme 25.000 din.

HÁZ a város szívében, közel az Almási templomhoz, 2 szép lakással, nagy udvarral 105.000 dinárért eladó.

CSALÁDI HÁZ a Temerini ucca elején, 2 szoba, előszoba, konyha, speiz, nyári konyha, parkirozott udvar 120.000 dinárért eladó.

A fenti ingatlanokat eladja Mijatovic Stevan közvetítő irodája, Noviszd, Mileticseva 12. Telefon 23-23. 6424

UJ HÁZ a belvárosban 3 komfortos lakással 500.000 dinárért eladó. — Családi ház Noviszd legszébb pontján 180.000 dinárért eladó. Kisebb bérházak 10% hozadékkal és házhelyek eladók. »IMOBILIA« közvetítő iroda, Noviszd, Katolicska Porta. 6426

ELADÓ a Futaki-uti villamos végállomáshoz közel egy házhely. Érdeklődni Noviszd, Szuboticska 110. 6405

HÁZ: szoba, konyha, speizből álló lakással a telepi templom közelében eladó. Érdeklődni: Noviszd, Bácska ucca 8. 6428

FÜSZERÜZLET más elfoglaltság miatt házzal együtt 150.000 dinárért, ház nélkül 70.000 dinárért sürgősen eladó. Cím a kiadóhivatalban. 6381

FINOM FEHÉR gyermekkocsi eladó. Ugyanott egy kis szoba kiadó. Noviszd, Nemačka u. 28. 6407

JÖLBEVEZETETT vendéglő a központban berendezéssel jutányos áron eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 6409

CSALÁDI HÁZ sürgősen és olcsón eladó. All: 2 szoba, előszoba, konyha, speiz és több mellékhelyiségből. Érdeklődni: Noviszd, Rakovacska u. 21 6402

BEVEZETETT élelmiszer üzlet szoba-konyhás lakással együtt eladó családi okok miatt. Cím a kiadóban. 6383

JÓKARBAN lévő félhosszu bécsi gyártmányu zongora eladó. Cím a kiadóban. 6382

KIADÓ

KÜLÖNÁLLÓ UJ HÁZ a Telepen. Dj. Magarasevicsa 23. kiadó: 2 nagy szoba, előszoba, konyha, terasz, mellékhelyiségek, nagy kerttel. Bővebbet: Özv. Winkle Mária, Noviszd, Barona Bajicsa u. (a törvényszék mögött). 5473

NAGY ÜZLETHELYISÉG és világos irodahelyiség (5 szoba) forgalmas uccában kiadó egyben vagy külön. — Mihajlovics trafik, Noviszd, Kralya Petra II. 62. Telefon: 22-49. 6167

KIADÓ a Czoczek-féle fűszerüzlet, esetleg az egész ház. Noviszd, Bitoljszka u. 21. 6390

A »CROATIA« biztosító szövetkezet október 1-től kiad a Bulevard Kralyice Marije 14. számú palotájában, az új banovina közvetlen közelében, irodának megfelelő több helyiséget, valamint egy modern négyszobás lakást összes mellékhelyiségekkel. 6379

KERESLET

TISZTA SZOBA-KONYHÁS lakást keres a belvárosban pontos fizető október 1-re. Cím a kiadóban. 6334

KERESEK önálló VARRÓNÓT és selyem női fehérnemű varrónót jó fizetés mellett. Milica Josić, Beograd, Pasiceva 10. 6321

KIFUTÓLÁNY három nyelvtudással felvétetik. Zsenszka Konfekcija, Noviszd, Kralya Petra II. 7. 6419

JÖMUNKÁS borbélysegéd azonnal felvétetik, Noviszd, Dudarszka 19. 6420

MEGBIZHATÓ gyermektelen házaspár Ribnyákon ingyen lakást kaphat. Bővebbet Noviszd, Groblyanszka 10. alatt. Ugyanott vályog eladó, termélek-föld ingyen elhordható. 6423

LAKATOS Schulz malomban felvétetik. 6427

KERESEK szabósegédet azonnali belépésre, Noviszd, Vilsonov trg 7. 6411

TANONCOT azonnal felvesz Klemm Károly, női és férfi fodrász, Noviszd, Kralya Petra II. 3. 6404

Szőnyegeket függönyöket naplanokat linoleum madracokat szalvétákat készleteket törülközőket

Legújabb mintákban
Legnagyobb választékban
Legjobb minőségben
Es legalacsonyabb árban
Legnagyobb hazai áruház Jugoszláviában!

CSAK Stenmecki

CELJE 65

ÁRJEGYZÉK INGYEN

ELADÓ

BEZDÁNBAN a Sertésenyésztő szövetkezet elad 80 darab göbét és 200 darab 8 hónapos süldőt. 6347

KANÁRI KEDVELŐK részére ritka vásárlási alkalom! Bevonuláson mielőtt kiárulom szépen éneklő kanárimadaraimat. Elsőrangú énekest 50.- dinárért adok. Freund J. Noviszd, Szlovacska 72. 6378

BOROSHORDÓK, 1935-ös készítményű teljesen jókarban lévő eladók Noviszd, Kralya Petra II. 119. 6385

42.000 DINÁRÉRT eladó ház kétszobás lakással, 1/4 hold kerttel, Noviszd a Bácska uccában. Ingatlanforgalmi iroda, Noviszd, Zselyeznicska u. 1. 6417

10%-OT JÖVEDELMEZŐ új emeletes bérház fürdőszobás lakásokkal 330.000 dinárért sürgősen eladó. Ingatlanforgalmi iroda, Noviszd, Zselyeznicska 1. 6418

ELADÓ jókarban lévő 1 darab 30 lóerős 4 hengeres Valis traktor elevátor, pakk kocsi és egy új fűszij. Esetleg külön is eladó. Zsunyi Ferencné, Temerinben, tanya 178. 6304

ELADÓ 5 házhely a Dalmatinszka és az Ibarszka uccák sarkán. Noviszd. 6415

KÉT HÁZ, valamint egy házhely eladó. Érdeklődni a tulajdonosnál, Noviszd, Kraljevicsa Marka 18. 6416

KÉT ÁGY, két szekrény, két kis kályha és egy diván eladó. Noviszd, Sztanoja Glavasa 22. 6397

ELADÓ új ház a Futaki-uti villamos végállomástól 15 pernyire. Bankkölcsönrel átvethető. Ugyanott 80 darab kanári madár eladó. Noviszd, Paunova 24. 6400

KIADÓ több uccai és udvari irodahelyiség október 1-re. Bővebbet az Apolló Bioskop R. T. irodájában, Noviszd, Trg Oslobođenja 6. 6230

CSENDES tiszta udvarban kiadó október 1-től szoba, konyha, speizből álló lakás egyedülálló személynek vagy gyermektelen házaspárnak, Noviszd, Bitoljszka (Deakova) u. 8. 6398

Vadászterület

1180 kat. hold Rudics Ignác és Társai donyi-kovilji birtokán hosszabb időre azonnal haszonbérbe kiadó. Érdeklődni lehet Rudics Ignácnál, Senta. 6388

»DANUBIUS«

Privredno pripomoćna zadruga na uzajamnoj bazi s. o. j.

KÖZPONT: ZAGREB, BOSKOVICSEVA 10.

VEZÉRKÉPVISELET: OSIJEK, GUNDULICEVA 7.

Halálózási, házassági és születési segélyező osztályokat tart fenn tagjai részére. Ezenkívül takarékhitelező osztályt. Elfogad betéteket állandó (kötött) heti megtakarításra, hetenként 5 dinártól kezdődőleg. Takarékbetéteket, valamint folyószámla betéteket és ezeket igen előnyösen kamatoztatja. Tagjainak 6 havi tagság után minjennemű kölcsönöket nyújt, ugyancsak váltó, lombard, jelzálog és vinkulációs kölcsönöket. Minden felvilágosítás: készséggel nyújt a zágrebi központ és az oszijek-i főképviselő, valamint a meghatalmazott tagok. Kérjen prospektust kötelezettség nélkül. Alkalmas képviselők felvételére jó díjazás mellett!

Minden felvilágosítást nyújt a főképviselő Oszijeken. 6287

FIATAL kéményseprősegédet azonnalra felvesz Özv. Lőrinc Emma, dimnicarka, Bela Crkva. 6414

GYERMEKTELEN házaspár házmeszternek azonnali belépésre kerestetik. Szerelő, lakatos előnyben. Cím: Kralya Petra II. 6. I. emelet. 6400

NÉMET KISASSZONYT, aki délelőtt a háztartásban segítene kisfiam mellé kerések, esetleg csak délutánra. Cím a kiadóban. 6401

KERESEK 4 éves fiam mellé 12-14 éves kisleányt kísérőnek az óvodába. Bővebbet a Kabélygár portásánál. 6410

JÓRAVALÓ ügyes tanulólányt és fiút felvesz: »Vilma« fodrász-szalón, Noviszd, Petra Zrinyszkog 3. 6342

FODRÁSNÓT elsőrangú vasmunkást október elsejére felvesz Dorogi, Noviszd, Kralya Petra II. 124. 6366

KERESEK teljesen egészséges szolid jobb cselédet kislányomhoz, Noviszd, Kralya Alekszandra 3/I. 6375

KERESEK csinos, fiatal, jómegjelenésű kiszolgáló kisasszonyt 800 dinár havi fizetéssel és ellátással. Ugyanott egy fiatalabb mosónő havi fizetéssel felvétetik. Velika Gragyanszka Menza, Noviszd, Laze Telecskog 9. 6391

Legnagyobb választék függönyökben

valamint kretonokban, vásznokban, selymekben paplanok készítésre kapható az **ujjonnan megnyílt üzletben:**

STORA

Djorić 1. Lazic BEOGRAD Čika Ljubina ulica 13

KÜLÖNFÉLE

Dr. FILIPON CRÉME a legjobb és legkedveltebb nappali krém. Ára helyben és vidéken 14.— dinár. Apoteka Kuchler, Vrsac. 2474

SULYOK fest, tisztít. Száraz és vegyi tisztítás. Bőrkabátok, bőrbutorok festése minden színben. Olcsó árak. Noviszád, Postanszka 14. 7045

»NAGYFEJŐ» előnyomda, aszur, endli plüssz, gombáthuzás. Eksle Ida, Bulvár 2. 3653

Utazótáskát

női kiegészítőket, mintatáskákat aktatáskát öveket, stb. elsőrendű kivitelben raktáron tart vagy rendelésre készít, javít Tóth bórondós, Noviszád, Kr. Petra II. 42. 4688

FESTÉKEK, lakkok, padlóviasz, benzol, olaj. Vezet: Ivan Rogulja, Trifkovic trg 2 Kr. Petra II 5 4994

ASZTALOSOK

minden munkájukhoz használjanak: »Aceta« fényezőfolyadékot, »Aceta« hidegenyvet, »Furnit« enyvptólót, »Atol«-t keményfacsapoláshoz, plasztikus fát kitteléshez. Mintázott ajánlatot szívesen küld »Aceta« vegyészeti gyár, Ing. Burghardt Dániel, Noviszád, Szuvoborszka 20. Tel. 31-94. 5393

»MUZIKA«

Noviszád, Kralja Petra II. 47.

Hegedűk, gitárok, Höhner, Rauner stb. harmonikák. Javítások. Hangolása az összes hangszereknek. — Olcsó árak. Pontos kiszolgálás. 5883

EBERHARDT »Vaddisznó« eke, **PRACNER** vetőgép kapható **SZENES** vasútlebenben.

SZEPLŐT, pattanást hámlást, orrvörösséget és más arctisztatlanságot pár tégely használata után biztosan eltüntethet **DARUVARI** krém minden szaküzletben kapható. Háromsarkos nagy doboz 15.—, kis doboz 7.50 dinár. Postán küldi: **BLUM** gyógyszerár, Szubotica.

VILÁGHÍRŰ Molnár Moser kölnivizek különféle illetekben és nagyságu original üvegekben kaphatók. Jugoszláviai főlerakat »Jugo Diana« Szubotica Karedzityeva ul. 12. Bárányszálló mellett. Minden szaküzletben kapható.

A SZERENCSE KERESI ÖNTI! Az állami osztálysorsjáték egynegyedes sorsjegyével már 500.000 dinárt nyerhet. Rendeljen egyet levelezőlapal. »Aeroplan«, Zemun, Postafiók 71. 6421

Automata és Karambol BILLIÁRD ASZTALOK DÁKÓK-GOLYÓK

Szolid kivitel! Olcsó árak!
GOMBÁR TEMERIN

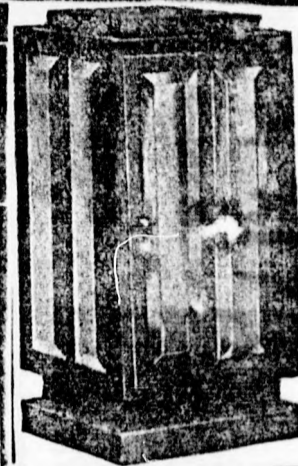
Egész éven át MUSTOT valamint más állandóan készíthet szőlőből

minden készítőnél nélkül! szaktudás nélkül! időszerűség nélkül a

NIPAKOMBIN A. II. segítségével.

A mai tudomány elsőrendű találmánya! - Egyszerű! - Olcsó! Higiénikus! A földművelésügyi minisztérium által engedélyezett. Felvilágosításokat és árajánlatot ingyen küld:

RADIOSAN ZAGREB, Dušjaninova 1

CILI FRANJO
ZAGREB, Ilca 101. Tel. 24-995

Mindennemű sirbottlompák és díszlámpák

Árjegyzéket kívánatra ingyen küldök

Heinrich Urschel

Raktáron tart: minden szőrmeárut

Végez: minden új szőrmunkát átalakítást és javítást

Szolid árak Szolid munka! Pompás választék!

„KUNA”

néven új szőrmé üzlet és szőcs műhely nyílt

NOVISZÁDON

Kr. Petra II. 11 alatt

FIAT D.K.W. - WANDERER, AUDI-HORCH
gépkocsiképviselet
AUGUST KUTALEK

NOVISZAD, KRALJA PETRA II UCCA 64 - TELEFON 31-06

Jugoszlávlából való elköltözés miatt sürgősen eladó szállítások Bánátfban

800.000 - 2.500.000 dinárig illetve 80-200 holdig Bánát legs ebb rész ben, gazdasági felszereléssel és élő leltárral *Ezenkívül legkedvezőbb feltételek mellett eladó!*

Paloták, házak és telkek Beogradban a

„ZAGREB” Ingatlanközvetítő iroda útján

TERAZIJE 36 (Prestolonaslednikov trg), amely kizárólag minden értékű rentábilis házak, paotok, telkek alkalmi v telvel és eladásával foglalkozik

Ing. Jovanović Predrag
többszörösen kitüntetett
HARANG ÖNTŐDÉJE

NOVI SZÁD - DJURE JAKŠIĆA 16 - TELEFON 29-30

Paloták Házak Telkek

10 - 16% jövedelműek, Beograd központjában és minden részében

100.000 - 3.000.000 dinárig nagy választékban:

„SEKULIĆ” POSREDNIČKI BIRO
Beograd, Pašičeva ul. 6. Mezanin.

HÁZAT, TELKET, FÜLDET vásárolni bizalom dolga. Bizalommal forduljon a hatóságilag engedélyezett »Ingatlanforgalmi IRODÁHOZ«. Noviszád, Zselyeznicska 1. Telefon 21-51. Mindennemű felvilágosítás teljesen díjtalan. 6351

JAVITOK repedt motorfejeket speciál acélbetéttel, mely nem reped többé, törött motortengelyeket és készítek új tengelyeket gyári módszer szerint évi garanciával. Elsőrendű referenciák. Jókárban levő Sápíng-gépet veszek. **LENDVAY**, Dieselgép-műhely, Noviszád Zselyeznicska 85. 6425

KITŰNŐ házikoszt kapható, kihordásra is. Noviszád, Arszte Teodorovicsa 23/a. 6412

MINDEN nyelvű használt könyvet, egész könyvtárakat vásárol J. Papo antikváriuma, Noviszád. 6153

KÉREM AZT A NŐT, ki augusztus 30-án Kosutnyákról Topcsiderre utazott, onnan e hó 4-én este 22 órakor érkezett Noviszádra a beográdi vonattal, az állomástól a Banovináig ment villamoson és ott a kofferomat kicserélte, hogy saját érdekében adja át kofferomat a noviszádi rendőrségen. 6413

Legelőre

olcsó díjazás mellett azonnal elfogad lovat, marhát, juhát stb. Rudics Ignác és társai donji-kovilji birtoka kiténő őszi legelőre. Jelentkezni lehet az ottani megbízottnál: Csernik Sándornál, Donji-Kovilly »Hrljak-puszta«. 6387

SZENZÁCIÓ! 100%-os biztonsággal szigetek minden nedves, még vízben álló falat is. A szigetelést kívánságra telepemen bemutatom. Ovári János, Szenta. 5737

Zsák

ponyvá, zsineg

legolcsóbban

AVRAM SCHIFF

zsák- és ponyvaközlösüzemnél

Alrik, lószőr és lólakarok

gyári lerakata

Hevederek, tömlők stb

NOVISAD TELEFON 24-03

Telegr. Janošil

Kralja Petra II. 22.

Kérjen árajánlatot!

Izléses STIL- CSILLÁROK

SERIEGEK

rész- és nélkül **GYERTYATARTÓK**

állandó nagy raktára

Valamint mindenféle réznyomást és nikkelezést olcsó árakon

METEOR csillárüzem

SZUBOTICA

13. Novembri u. 10

Telefon sz. 392

Vállaló épület és butor munkákat, megbízható, legjobb kivitelben **Sinagi József**, asztalos, Noviszád, Petrova 4

Értesítjük a n. é. közönséget, hogy a mai nehéz viszonyokra való tekintettel mélyen leszállított áron rendezünk olcsó polgári temetéseket

„GOLGOTA” temetkezési vállalat

Lenkey Imre és fia

Noviszád, Uszpenszka u. 12

Telefon 26-90

HÁZAK-PALOTÁK TÖZSDÉJE

Beogradban
Kr. Milana 20
Tel. 27-796

NEIMAR

legnagyobb és régóta fennálló ingatlanforgalmi iroda. Több hazzal-bérhazzal-palotával rendelkezünk.

Grafológus

Tudományos alapon készített pontos és lekiismeretes horoszkopot, szakszerű és megbízható adatokat nyújt a házasságban, szerelemben, kereskedelemben, sorsjuttatásban valamint az élet sikereiben, egészségi helyzetekben, utazásban, életben történő változásokban. Küldje be még ma sajátkezűleg írt kézirását és születésének évét, havát, napját és 30 din. horoszkopjának költségére a köv. címre:
Grafológi irod. DANIČIĆ
Zagreb, Berislavičeva 16

RADOMIR ČUKOVIĆ

könyvkiadóvállalat Beograd — Terazije 17, kiadásában ABC könyv jelent meg.

A közoktatásügyi főtanács 1939. jun. 4-én C. 367 szám alatti véleménye alapján a közoktatásügyi miniszter V. 7451 számú 1939. június 29-én kelt határozatával, az iskolákban 1943. évi, használatra jóváhagyta. A tankönyvet a korszerű tanítás legújabb rendszere szerint Milosević Sz. horogosi tanítónő, Ivanović N. Dragomir petrovgrádi tanfelügyelő közreműködésével írta. Több színben nyomott fedőlapja és több mint 200 ábrája Balázs G. Árpád akadémiai festőművész alkotása. A könyvnek az általános előkészítő anyagon és ábécés szövegen kívül olvasási anyaga is van legjobb gyermekíróink tollából. A könyv keménykötésű és a magas előállítási költségek ellenére kitűnő technikai előállításban ára csak 15.— dinár. Tanterveknek mutatóványaszámot a könyvkiadóvállalat szívesen küld. Ugyanott megrendelhetők.

H. S. U., D. K. W., PUCH

motorok, márkás kerékpárok rendkívül olcsón

Kollárnál Bajmokon
(STEYER-autó képviselő)

Sajátkészítményű **ERNYŐK** nagy választékban. Ernyők javítás és újra borítása a legprecízebben. Ugyanott hordócsapok kaphatók és azok javítását végzik. Üz. Gerber Jánosné
Szabolca, B. Szudarevičeva 32. 377

Varrógépet 10 évi

garanciával, hosszú részletfizetésre legolcsóbban Dudás Pál varrógép-szaküzletében. Saját érdekében kérjen ajánlatot. Régi varrógépet lemagasabb áron becséreltem. Javításokat szakszerűen és olcsón végzek **DUDÁS PÁL**
mehaniкус, SZUBOTICA, Jelacsičeva 9

„Orthopäd“ cipőket

minden fájós lábba, a legújabb módszerek szerint garanciával készít
Gái István, Szabolca Zrinjski tér 2

25 7000 literi új és használt **hordók** kaphatók

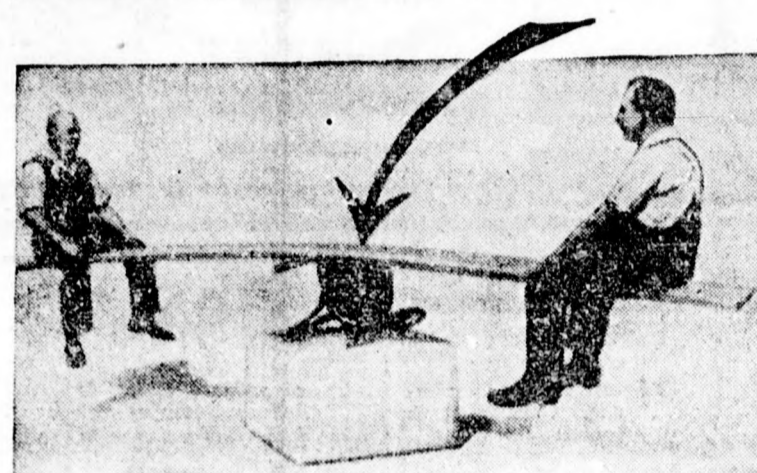
KRIX LAJOS kádármesternél Szabolca
V. Mažuraničeva u. 19. Blaskó keresztnél

Az ILLATOS-ZAMATOS

reggeli kávé egész napra jó közérzést, hangulatot, munkakedvet ad.
ILLATOS-ZAMATOS KÁVÉ
a „KONZUM” kávé.
Noviszád, Kralja Petra II. 2.
Tulajdonos: Szántó János

Székeink ilyen tartósak !!

és egyéb bútoraink, melyek csak a speciális hajlítt bútorgyárunkban készültek

THONET-MUNDUS D. D. Varaždin

Kávéházak, vendéglők, szállodák, teraszok, mozgóképszínházak, irodák, iskolák és magánlakások részére

Minden bútorüzletben keresse speciális hajlítt bútorainkat!
Eredeti „THONET” - székek !

37 KOLO KOLO DRŽAVNA KLASNA LUTRIJA 14
CPEHA SREČKA № 050281 I
I Allami osztálysorsjegyek 39-ik játéka
I. oszt. húzása október 14-én
Összyeremények: D 1,347.000
Pontos és diszkrét kiszolgálás a főelárúsfőnél:
M. K. LEPEDAT, Szabolca

Készítünk
sirokra lámpákat és díszeket minden alakban nagyságban és mennyiségben. — Kívánatra díjmentesen küldjük katalógusunkat árjegyzékkel
„LIMORAB” — Josip Ciglencal
ZAGREB, Illica 19. — Telefon 96-90

Palota

többemeletes Beograd központjában, új, olyan lakásokkal melyeket legjobban keresnek, ideális beosztás, világos. Elsőrendű, valószínűleg fényűző építkezés, a bejárat gipszmunkából és márványkőből, a kapu antikorródálból, amely nem okszidálódik. Ritka alkalmi vétel. Tisztán 10%-ot jövedelmez. Csak 1.500.000 dinár szükséges készpénzben, kedvező jelzálog-kölcsön átvehető.

Palota

Beograd központjában, a Nemzeti Színház mellett 450.000 dinár készpénzért és 6%-os kedvező jelzálog kölcsönrel átvehető. Évi jövedelme 123.000 dinár. Az eladása sürgős.

Ház

Beograd kellős központjában, a Ratnicski Dom alatt, 700.000 dinár készpénzért kedvező 6%-os jelzálogkölcsönrel átvehető. Évi jövedelme 143.000 dinár. A vevő részére 5 szobás összkomfortos lakás áll rendelkezésre. Az uccáról még egy nagy telek van, mely alkalmas egy másik palota építésére. A hagyaték elosztása végett az eladás nagyon sürgős. Elsőrendű alkalom.

Ház

Beogradban az Alekszandrova ucca sarkán lévő palota mellett, földszint és két emelet villa-stílusban épült, hat 1-2-3 szobás legmodernebb komforttal ellátott lakással, parketta, cserépkályha, beton-bekerítés, garázs két autó részére, a bejárat gipszmunkából, és márványból. Ára: 400.000 készpénz és 230.000 dinár jelzálog-kölcsön. Évi jövedelme 67.000 dinár. A ház telekkönyvileg azonnal átírható.

Villa

200.000 dinárért, a beogradí Voždovac legszebb helyén, legmodernebb 5 szobás összkomfortos lakásokkal, szép nagy kert, szép és sok gyümölcsfával beültetve. — HÁZ 110.000 dinár, évi jövedelme 11.000 dinár. Az eladás sürgős, f. hó 25-ig. A fenti ingatlanokat eladja:

Ingatlanforgalmi és házfelügyelő szövetkezet:
„DOBRICSICS”
Beograd, Kralja Alberta 6/L Knezev Szpomenik.

Jugoszáv Répes Katalógus 1700 Réppel csak 2.— dinár. HAJMOV, Beograd postafiók 877.

Reggeli Ujság
Uredništvo i administracija
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Noviszád, Kr. Petra II. (Futoski put) 50
Telefon: 21-37, éjjel 20-58
Felelős kiadó: **Andreo Dezső**
A kiadóhivatal elnöke: **Blažek Ferenc**
Preplata — Előfizetés:
Egy óra . . . . . 28.— dinár (kihordó útján 30 din.)
Három óra . . . . . 80.— dinár (kihordó útján 86 din.)
Félévre . . . . . 160.— dinár (kihordó útján 172 din.)
Az elcsakodásvno — Megjelent naponta Post.čekovni račun — Postacsekkszám: Zagreb, 46.692

Baráberok

Írta: Tömörkény István

Óreg csavargókról, országutak kó-dorgóiról szokás volt ezelőtt meg-ható történeteket írni, amiknek azonban ma már nem sok barátjuk van. Sok hasonlóság volt köztük, emberekben és történetekben egy-aránt, azután apránként kezdtek nem venni észre őket, ma csak úgy tet-szik, mintha e vén országjárók s egyebek kihaltak volna. Pedig van-nak azért, habár már inkább csak a velük kénytelenségből foglalkozó rendőr tud róluk beszélni, az is un-ja. Az igaz, hogy sok dolgot adnak olykor, mert sokfélék vannak kö-ztük. Külön fajta a börtönviselt rossz ember, megint külön, aki csak csavargó, más világ a kalandvágyóké, más megint azoké, akik csak az ut-szálon s a rongyokban találják meg a maguk függetlenségét s megint más, még köztük is szokatlanul fur-csa világ a baráberok társadalma. Ismerik-e vajjon a barábert? Külö-nös népség nagyon. Kevesen tud-nak róluk. Leginkább csak nagyobb vállalkozók ismerik jól őket, olyan-forma üzletemberek, akik szintén egyik országból a másikba járnak: ma Gácsországban csinál földmun-kát valami erődítéshez, fél év mul-va utat épít a Krajnában, egy év múlva Magyarországon töltést huz a folyó elé, néhány hó múlva Ro-mániában a vasutnak készít utat, hogy aztán, ha ott a dolgát végezte, más vidéken megint valamely kőbá-nya kiaknázásába fogjon. Ezek ismerik a barábert, a csudálatos csavargót. Nem külön-külön, hanem tömegesen. Mert leginkább csapato-san járnak, anélkül, hogy kötné őket egymáshoz egyéb, mint a közös sors és titokzatos mult.

Különböző a csavargó-természetü ember. Egyik dologtalan kóborló, amelyik koldulva tengődik országról-országra, hol elfogva, hol nem, meglakja a toloncházakat. Neme-lyik félesztendőn át is rab valamely rendőri börtönben, mert nem mondja meg nevét, hogy hova való, mi-ért fogva nem lehet hazatoloncolni. Vagy azt mondja:

— Knopf János vagyok, Drei-stadtból, Alsó-Ausztria.

Akkor aztán megindul a hivatalos eljárás, minisztériumokon meg tolnácsi hivatalokon át: belekerül két hónapba, míg megjön Dreistadtból a hivatalos irás, hogy Knopf János nem odaváló. Mondják hát neki:

— No, léhütő, hazudtál. Nem oda-váló vagy.

— Hát persze, hogy persze, — szól Knopf János, — eltévesztettem a dolgot, mert amióta az országuton egyszer fejbevégték valamely csavar-gó, nem jó az emlékezetem. Nem is Knopf János vagyok én, hanem Sztupkó Mihály és tartozom a Sanct-Peterbe.

Az eljárás újra megindul s me-gint csak kiderül, hogy nem igaz a Sztupkó beszéde. De azóta a Sztupkó már harmadik hónapja éldegél a tolonckosztón. Nem valami jó és fi-nóm az, de a Sztupkónak az is elég: ő dologtalanul és álmodozva tölti napját. Olykor fát vág, hogy do-hányt kapjon érte.

A régi rend nem így csinálta ezt. A régi rend már az elfogatás után harmadnap, miután semminéven nevezendő bünt reá deríteni nem tudott, a határig kísértette Sztupkót.

Ott fültövön vágta Sztupkót egy-szer (ugy lehet kétszer is), megmu-tatták neki, hogy merre van a má-sik falu és utnak eresztették azzal a biztatással, hogy ha még egyszer vissza mer jönni, megbotozzák úgy, hogy még a botok is sírnak. Sztupkó aztán nem is tért vissza.

Az új rend ezt nem teheti. Az új rend legföljebb annyit tehet, hogy egy csendes, holdvilágos éjjel nyit-va felejtí a tolonctömlőc ajtaját. Sztupkó, mégis elunván már az egy helyen maradási, szeliden kisurran és elszökik. Másnap keresik és — mi-ly csodálatos — nem találják. Hát most mit lehet tenni. Nem le-het mást tenni, mint jelenteni kell azonnal a fölöttes hatóságnak: üldö-zzék-e Sztupkót. Onnan aztán jön a válasz: — Dehogy, dehogy, sem-miképpen se bántások szegényt, így sem tudjuk a három hónapi kosztját megvenni senkin. Csak hadd menjen és boldogítson máso-kat.

Hát ez meg ilyenfajta csavargó. Ehhez a fajtához hasonlít a kórházi kódorgó is, aki hazudott betegsége-

gekkel akarja különböző kórházak betegágyain élni át az életet, csak-hogy ne kelljen dolgoznia. A munka nagyon félős valami nekik, bar hi-szen, ha jól keressük, beleszakadni nem akar abba senki. Van ugyan, aki beleszakad, de az is aligha tette akaratból.

Talán a baráberok között akad kivétel, néha. A baráber egyrészt az itálnak, a züllöttségnek, a ron-gyosságnak a rabja, másrészt meg a munkának. A baráber az, aki valamiért egy vagy más okból elzüllött, a baráber az, aki egykor, valamikor több jóval több volt, mint ami s aki némi önmegtartóztatással vissza is térhet oda, ahonnan leszédült, de nem tud, mert nem is akar. Ehe-lyett nekifekszik a legerősebb mun-kának, ami csak található s abba vagy belepusztul, vagy akkor hagy-ja abban, amikor akarja, mert ez az ő joga, hogy addig dolgozzon, amed-dig a kedve tartja. Ha nem dolgo-zik, nem eszik, azaz, hogy nem iszik, de ahhoz megint senkinek semmi köze: ez a teljes függetlenség neki. Nem koldusbot és függetlenség.

Szereti az anekdotát?

Honoré de Balzac (1799—1850)

Balzac egyszer Ausztriába utazott. Nem tudott egy szót se németül, még az ország pénzét se ismerte. Kérdi tőle egy ismerőse, hogy tudott akkor pl. fizetni? Igen egyszerűen, ugymond Balzac. Mindig volt nálam egy zsák ezüst pénz (Kreutzer ahogy mondja, valószínűleg: hatos) A postakocsisnak kiolvastam sorba a tenyerére egyet, kettőt és így tovább, közbe pedig éreztem az arcát. Amikor mosolyogni kezdett, lát-tam, hogy a kelleltnél többet fizettem, ilyenkor egypárat még hamar visszavettem tőle és az én emberem ki volt fizetve.

Egy időben, rövid idő volt ez, amikor anyagilag kissé jobban ment a dolga, Balzac ugynevezett »nyílt házat« vitt. De akkor is annyit dolgozott és úgy félt a hivatlan toladokóktól és hitelezőktől, hogy nehe-zebb volt hozzá bekerülni, mint a Hesperiaék kertjébe. A portásának ezt a jelszót kellett füllébe sugni: »itt a szilvaérés«, így lehetett bejutni a kapu aljába. A látogató elé siető háriszolgának pedig azt kellett mon-dani: »csipkét hozok Brüsszelből«. Végül a szobába csak úgy lehetett bejutni, ha azt mondta a látogató úrnának: »Bertrandné jól van?« — Ezek a jelszók gyakran változtak. Balzac sokat mulatott rajtuk.

Egy éjjel nem tudott aludni. Álmatlanul forog ágyában, amikor zajt hall, nyílik az ablak, belép egy tolvaj s keresgélgni kezd. Balzac hango-san fölnevet. A tolvaj meghökken, majd megkérdi: mit nevet? »Ugyan kedves barátom, hogyan kereshet itt sötét éjjel valamit, amikor én fé-nyes nappal sem találok semmit.«

Balzac annyira el volt foglalva fantáziájával és írásaival, hogy nem ért rá magával foglalkozni; otthon mindig történeti hírességüvé vált burnuszában ült, házon kívül pedig a leglomposabban járt. Egyszer Ga-varnival, a híres rajzolóval utazott és mert valami fontos eljárásban voltak, ügyelnie kellett utitársa kül-ejére. »Mondja Balzac — szólta hoz-zá egy izben — mért nincs magának egy barátja, afféle buta és ra-gaszkodó bourgeois, amilyen akárhány akad, aki megmosná a kezét, rendbetartaná a nyakkendőjét, szóval vigyázna magára, mivelhogy ilyesmire nincs ideje.« — »Ó milyen jó volna egy ilyen barát« — fe-lelt Balzac — bizisten megörökíteném hálából az utókor számára.«

Balzac halála után hitelezői megrohanták lakását és hogy követe-léseiket biztosítsák, butorait azonnal elszállították s fiókjai tartalmát a földre fordították ki. Tömérdek hátrahagyott kézirat, levele az uccára került, az vette el, akinek kedve tartotta. Így akadt rá egyik levelére egy Lovenjoule nevű ur a lakásával szemben levő foltozó vargánál, amint az éppen fidibusznak akarta összehajtani, pipagyújtásra. Nagy utánjárással ...dogette össze, ami még menthető volt, a környéki szatécsoknál, kofáknál. Történt pedig ez az autogramgyűjtő 19. szá-zad közepén, Párisban, a világ egyik legnagyobb regényírója hagyaté-kával!

mint régente szölt a dal: hanem do-log, minél vesztebb és erősebb dolog, ami feledtet a nap folyamán bizonyos elmúlt dolgokat, ami csigázza a testet, hogy ne érjen rá el-mékedni a lélek, amíg a nap le nem tűnik az ég peremén s ha a nap le-tűnt, akkor jön a másik feledtető, a pálinka. S ha abból a barak gya-lulatlan deszka padján teleszivta magát a baráber, a többi már neki teljesen mindegy, ahova szédült, ott alszik, s reggel ott ébred föl, hogy azon mosdatlanul és szóvalanul a kőfejtő csákányt újra a kezébe ve-gye. Meglőkní ilyenkor valóságban nem lenne tanácsos.

Mi viszi őket erre a sorsra, miért keresik ezt a foglalkozást, Isten tudja. Körülbelül azok a polgári életben, ami a katonában a fran-ciák idegenek légiója. Abban is kü-lönböző szedett-vedett társaságbeh emberek kerülnek együvé. Hogy honnan jött s mi volt azelőtt: nem keresik. Hogy az igazi nevét mond-ja-e meg, mikor a csapatba beve-szik és a fejébe nyomják a piros keppit, azt sem kérdezi senki. Gyil-kolt-e vagy rabolt, körözött börtön-szőkevény-e, azzal sem törődnek. Ki gondolna mindezzel, mikor a tény csak az, hogy jelentkezik egy ember, aki el van szánva minden veszedelemre, minden fájdalomra. A rendes katonai fegyvelmen jóval fe-lülálló vasszigor minden büntetései-re és kínzásaira s aki ezen szíves-ségeként cserébe meg akar halni valahol, idegen világrész homokme-zőin, a trikolor védelmében. És mégis, az idegenek légiója sem mind ilyen emberekből áll. Van köztük sok, akit nem a bűn büntetése elől való menekülés, hanem a leküzdhe-tetlen kalandvágy visz oda.

Van ott ilyen magyar ember is, nem egy, akiket ragad magával a csodálatos katonai kalandor-élet, az idegen földek rejtelve s mind az a közös érzés, ami az átlagemberben csak a serdülés éveiben él, amikor Vernet és Fenimore Coopert olvas-sa. Van ott olyan magyar ember is, aki már másodsor csapta fejébe a keppit. A kalandvágy vitte ki annak idején s beállt a légióba, lekötve magát a szokásos öt esztendőre. De nem bírta ki addig a nehéz életet, a negyedik év eltelté után megszö-kött és hazajött. Itthon, mint aki még nem tett eleget a védkötele-zettségének, újra katonának soroz-ták. De az egykor erős fiatalember ekkorra már annyira megtört, hogy pár heti szolgálat után elbocsátot-ták, mint alkalmatlant. S erre az ember visszament oda, ahonnan megszökött, a francia légióba s föl-csapott újabb öt esztendőre. Most is ott van. Ott nem nézték alkalmat-lannak, ott tudják, hogy mi lakik ezekben az emberekben s abban a csodálatos akaratereben, amely a szenvedésekre üzi és hajtja őket.

A baráberekben is van ilyenféle szerzet. Egy ismert vállalkozótól hallottam az alábbi adatokat:

Kint a munkán elébe állit egy ember, látnivaló a külsején, hogy baráber. Munkát kér a baráber biz-tosságával, aki tudja, hogyha kér munkát kap is. A vállalkozó meg-ismeri. Ez az ember egykor fölebb-valója volt vasutépítésnél Erdély-ben, mint mérnök.

— Hát hogy került ide? — kér-dezi tőle.

A baráber ridegen felelte:

— Én munkát kérek és nem kér-dezéseket. Adjon munkát, ha van,

A peszeki szina

különben pedig hagyjon nekem békét.

Azzal aztán, hogy fölfogadták, szó nélkül állt a csapat közé a földmunkára.

Más esetben ugyanezen vállalkozónál olyan baráber dolgozott, aki szintén vasutépítő főmérnök volt egykor Galiciában. Szintén ismerte, mert annak a munkának egy szakaszát egészen ő vállalta. Persze itt is föladata a szokásos kérdést:

— Hogy került ide?

A baráber rövid novellát mondott az élete sorsáról: megszökött az asszony... jött a kártya és a pezsgő... azután a bor... végül a pálinka... elcsapták... s most itt van s amit keres, beviszi Jancsi-bankókban a barak-kantinosnak jó bufelejtő pálinkáért.

A pálinkának bizony mind rabja, sok kell nekik belőle egy napon át, de amint mondani szokás: kidolgozzák.

Egy délvidéki nagyobb töltési munkánál két baráber megy a vállalkozó elé:

— Munkát kérünk.

— Munka van.

— De szerszámunk nincsen.

— Miféle földmunkások maguk, hogy szerszámuk nincsen?

Azt mondja az egyik:

— Én pap voltam valaha, a társam meg ügyvéd.

Szóval hamisítatlan baráberek a vállalkozó szerszámot adat nekik s mentek a munkára. Akkord-munkát kértek s kaptak is, de nem ment az valami nagyon. A vállalkozó behívatta őket:

— Tudnának-e az irodában dolgozni?

— Hogyne.

— No akkor itt van a másolni való — mondja: adtam nekik irodai munkát, leírni való napszámjegyzéket, meg olyan rajzokat, amiket minden ember meg tud csinálni, aki középkorú volt. Azután hát csináltatták, talán boldogok is voltak, hogy a külső nehéz munkából ide földel alá, a fából összetakolt irodabarakba jutottak. De csak három napig tartott az egész. A negyedik napon erőt vett rajtuk a pálinka, az asztallal együtt buktak föl, amelyen dolgoztak... csak kifelé a kubikgödörbe, ott még tudtak valamit, de itt már nem.

Kimentek hát az irodából s akkorra már nem is nagyon bánták, mert hiába, nem való az az élet a valódi barábernek. Ime, itt egy történet a valódi baráberről, akár regénybevaló história is lehetne, de a vállalkozó, aki ezeket elmondta, nem szokott regényeket csinálni és sokkal több dolga, semhogy valótlanosságok mesélésével fogyassza a drága időt.

— Szerémségben dolgoztam évek előtt. Nagy utépítés volt, sok száz munkással, velem voltak a baráberek is, mert ezek csapatostul követik a vállalkozót, mennek utána, amerre munka akad. Volt közöttük egy fiatal ember, aki velük dolgozott, de amugy nem barátkozott senkivel.

Egy napon jön hozzám kocsin egy fiatal urinő, azt kérdezi:

— Itt dolgozik báró — egy német nevet mondtam, már elfeledtem, valami berggel, heimmel, auval, vagy ilyesmivel végződött. Mondom:

Egy palócországi birtok, valahol Nógrádmegyében, gazdát cserél. Az új birtokos épen irodájában ül és számadásaiba elmerülve dolgozik. Kint és bent nagy csönd. Kint tűz a nap s a rekkenő nyári hőségtől minden lankadt és kábult merengésben szunnyadoz, bent hűvös irodában álmosan, de a szokatlan fejtörés miatt valami ingerült berzenkedéssel susorog a ceruza.

Ebben a nagy és elpilledt hallgatásban éles kopogás zeng fel az ajtón.

— Szabad! — mordul egyet a birtokos.

Nyílik az ajtó és beödalog rajta egy öreg palóc.

— 'csiértessék!... Kajla Bugyi János a nevem, erőt, egisiget a tekintetes urnak minden csalággyal, szerencsit a földvitelre, áldást az iparkodására, tanálja emminálunk jó magát.

Kezet fognak. A birtokos helyet mutat Kajla Bugyi János leül.

— Mi jóval szolgálhatok? — kérdezi a birtokos.

— Teccik tunni, az ugy van, — kezdi a paraszt, — hogy itt lakok a közelibe, oszt a szomszédi iparkodás kedviér még nagyobb lódlulásra se átalja az ember befogni a lovát, nem még ide... De tán kezdeném az elejiről, ha sziveskegyik meghaladni a szót.

— Csak kezdje, bátyámuram. Mindössze arra kérem kigyelmedet, hogy rövidre fogja, amit mondani akar, mert amint látja, ez a rengeteg számadás...

— No iszen röviden is mondom kérem, röviden, mert látom, amit látok, oszt nem akarom én itt a tekintetes urat a munkában megakasztani... a fébemaradt dógot akar meg se kezgye az ember.

— Feles földet akar talán? — iparkodik a birtokos rátérni a tárgyra.

— Nem ott van a hiba, tekintetes uram! — lengeti a fejét Kajla Bugyi János. — Mer teccik tudni, amikor Istenben boldogult idesapám, mer nagyon egy derik ember vót szeginy, a halálos ágyán fektütt, oszt...

— Meghalt?

— Meg, instállom. Mán huszonöt esztendeje... De hogy tovább mongyam, amikor Istenben boldogult ides apám, mer nagyon derik ember vót szeginy, a halálos ágyán fektütt,

— Itt nem dolgozik báró, de ilyen nevű ember alighanem lesz itt, át kell néznem a napszámjegyzéket.

Hát megnéztük a napszámjegyzéket, hát ez a szóbanforgó fiatal ember volt a báró. Ez a nő meg a testvére volt s haza akarta vinni. Előhívtuk, a nő bevitte magával kocsin a városba, felöltöztette, rendbeszedte, visszajöttek eiköszönni: hát persze egészen más volt így a fiatal ember, még mosolygott is, mintha csak valami extra csinytevés lett volna az az egész baráberkodás. Aztán elmentek és nem felt beie három hét, a fiatal ember ismét ott volt a csapatban, ép oly rongyosan, mint a többi baráber. Ásta megint a földet és nem beszélt senkivel...

oszt odaseregített minket a nyoszolyája köré, mármint a Jóskát ha teccet hallanyi rula, most főmóná. Orosziba, a Ferkót, akit tavaly vitt el a forróbetegség, ámbár az orvos ur azt monta, hogy panyolja vót, pegy vót a fene; az Estvánt, akit felibe árendáljuk a parókia tagját, meg engem...

— Röviden, röviden! — fészkelődik a birtokos.

— No iszen röviden mondom, én röviden, mer kirem, ahogy ott állottunk Istenben boldogult idesapám halálos ágyán, oszt nagyokat nyeettünk, mer nagyon derik egy ember vót szeginy, hogy ne lássa a lelkem, hogy rilunk fölötte, hát akkor, de még most is mintha látnám, ami Istenben boldogult idesapánk, mer nagyon derik egy ember vót szeginy, ránk niz az a két jószágos szemívee...

— Röviden! Röviden!

— No iszen röviden mondom én, röviden, mer kirem, ahogy a mi Istenben boldogult idesapánk ránk niz az a két jószágos szemívee, mer nagyon derik egy ember vót szeginy, hát eccer csak ég felé böki ám a jobbik kezit, oszt ránkbillegeti haragosan az ujját, hogy: gyerekek, gyerekek, én most elmék ebbü az árnyékvilágbu, itt hagylak benneteket a magatok gongyára...

— Rö-vi-den!!! — kiált a birtokos.

— No hiszen röviden mondom én, röviden, mer kirem, a mi Istenben boldogult idesapánk, mer nagyon derik egy ember vót szeginy...

— Rö-vi-den!... Rö-vi-den! — ordít a birtokos.

— ...nemesak azt monta, hogy gyerekek, gyerekek, én most elmék ebbü az árnyékvilágbu, itthagylak benneteket a magatok gongyára, de azt is a lelkünkre kötötte, de még most is mintha halianám: gyerekek, gyerekek, ha azt akarjátok, hogy szép legyen a jószág, én mondom nektek, Kajla Bugyi öreg János, az idesapátok: csak peszeki színát vegyetek!...

— Röviden, ha mondom!! — ugrik föl magánkivül a birtokos.

A paraszt is feláll, nyújtja a kezét.

— Hát Isten megálgya tekintetes uram. Csak azt akartam mondanyi, hogy vóna most nekem eladó két szekérke szénám, mer... hogy el ne felejcsem... én is Peszekben lakok....

SZILÁRD JÁNOS

Ez annyira regényes, hogy szükséges volna, hogy az elbeszélés végeztével a vállalkozó leverje szivarjáról a hamut. De nem verte le, mivelhogy nem dohányos.

KÜLÖNBESÉG

— Az én kislíam alig két éves és már fut.

— Az én kislíam huszonnégy éves és már megint ül.

BAJ... BAJ...

— Képzeld... a bátyám megszöktette a szobalányunkat...

— Borzasztó... Ma, amikor olyan nehéz új szobalányt találni.

Ez New York!...

Ami veri a kiállítást — Kellemes mesterség — Kétség és remény között

(Newyork, szeptember.) — Az amerikai élet naponta újabb érdekes mozzanatokkal lepi meg az embert. Az már köztudomásu, hogy a Világkiállítás anyagilag egyáltalán nem fizeti ki magát. Sokkal kevesebben látogatják, mint a rendezőség hitte volna. Az egész óriási látványosság-sorozatból, az ötletek kíméletlen versengéséből, az előjelek szerint, csupán egyetlen technikai újítás marad fenn:

a törhetetlen üvegből készült butorok, háztartási cikkek, dísz tárgyak és edények.

Egész Newyorkot elárasztják e pottom pénzbe kerülő, rendkívül tetszetős külsejű, tagadhatatlanul hasznos árucikkek. Hallatlan sikerük van. Sokkal nagyobb, mint a Kiállításnak.

A nagy lapokban a következő hirdetés jelent meg:

»Az Empire State Boulding újrafestéséhez és tisztogatásához szédülést nem ismerő szakmunkásokat keresünk.«

Hogy jobban megértsük e hirdetés jelentőségét, tudnunk kell a következőket: Az Empire State Boulding nemcsak Newyork legnépszerűbb felhőkarcolója, hanem

a földkerekség legmagasabb épülete.

Pontosan 374 méter; 64 méterrel »veri« veszélyes versenytársát, a párisi Eiffel-tornyot. Azok a munkások, akik ezt az épület-kolosz-szusz évenként kétszer: ősszel és tavasszal, újrafestik, ablakait, üvegpupolóját, fémalkatrészeit ragyogóra tisztítják, első helyen állnak mesterségükben. Széles bőrvölvel a derekukon, a fal valamelyik kiálló peremére kapcsolva, ott lógnak

minden támasztódeszka nélkül

a tátongó mélység felett és fütő-részve, dudolgatva, a legnagyobb nyugalommal végzik feladatukat.

És ezek az emberek, akik naponta hat órán át kockára teszik az életüket, dinárra átszámítva mindössze 20 dinár körüli órabért kapnak.

Mi történik Európában?... Az Egyesült Államok lakossága aggodva figyel át az »éreg« kontinensre. A lepedőnyi újságok rekord-példányszámot érnek el; az emberek egymás kezéből tépik ki a külön kiadásokat. Esténként a Broadway neon-izzásában, a lüktető forgalom fölött, óriás villany-újságok szikrázó betűin futnak végig a legfrissebb hírek. A tömeg felmorajlik, megborad, vagy reménykedik.

Inkább reménykedik.

Amerika még ma sem tud hinni egy új európai háboruban. Legjobb bizonyosság erre, hogy a nagy szabócégek mostanában kábeleztek át Párisba őszi ruharendeléseiket, csekély hatmillió dollár értékben.

Amerika sokkal jobban szereti az életet, semhogy valóságnak ismerné el a háboru rémét.

„Hulljatok levelek, temessetek engem...”

Az őszi megünneplése a pogány magyaroknál

... Őszelei délután. A falusi urház udvarában nagylombu akácfa alatt ül a társaság: a lelkész, a jegyző, tanító, kántor, a földbirtokek házigazda. Aranysárga napfény hazudik kacagva nyarat a szemükbe, sőt még azt is nagymerészen hozzáhazudja, hogy még fiatalok is mindnyájan: övék hát a derű, a kacagás, a nóta, az élet...

— Hát hallottátok-e azt, — harsan fel a jegyző baritonja, — amikor az egyszeri ember...

És így tovább: sziporkázik az él, kerekednek az arcok, ragyognak a szemek: az élet mámore izzik a levegőben, a lelkekben...

Majd az él elcsattanása után harsány nevetés orkánzik fel és mindnyájan poharakhoz kapnak.

— Várjatok, majd töltök először! — dörren bele a házigazda basszus.

— Nekem vizet is, vizet is! — eseng ijedten a lelkész.

— No, csak ne vizezzen már annyit, szentséges atyám; nem mise ez! — inti le a vendéglátó ur. Koccintanak, isznak.

Amint visszaülnek helyükre, a tanító elé hullik, éppen pohara mellé, egy sárga falevél.

Egy pillanatra meghökken, aztán komoly arccal szól:

— Nézzétek, az Ősz elküldte már vizitkártyáját!

Mindnyájan elkomolyodva néznek oda. Csend. Aztán körülnéznek. Nini, hiszen több sárga levél is vár már lehullásra a fölöttük hallgató akácán... Amott, a szilvafán már vörösben is haldoklik egypár levél...

A Nap lebukóban. Bágyadt mosollyal vallja be, hogy több ereje már nincsen... Egymás után öltik fel a poharazó urak a szék karjára akasztott kabátikat: hűvös, rideg szellő lopózik be a kert aljáról...

És most felzendül a kántor borsos, bus hangján a régi, régi őszi siralom:

»Amerre én járok, még a fák is sirnak,
Száraz ágaikról a levelek hullnak.«

De ekkor már az egész társaság egy áhitattal zengte tovább:

»Hulljatok, levelek, temessetek engem...«

És így tovább: zeng, zug, sir, jajong a magyar szív ősi bánata: az a fájdalom, amelyet még Turán mérhetetlen síkságairól mentett ide és amelyet annyiféle szóba, színbe, dallamba ötvözött életének évezreidei alatt... Alig is van még olyan nép, amelynek dalaiban annyira ott borongana a hulló falevél, az őszi eső, a hideg szél, vagy nyíltan: a sirgöröngy, a sirhalom, a szemfedél, a fejfa, a koporsó, mint éppen a mieinkben...

Mert a mi népünk nemes szíve szüntelenül átérzi az emberi sorsot: hogy csak vándor minden ember a földön, így lelke hontalan. Népünk nemes szíve mindig érzi fenkölt lelkének siró vágyakozását az Örökkévalóság után...

Népünk ezerévelőtti, pogány korában még közelebb élt a természethez. Akkor nemcsak egy-egy lehullt falevél sápadtsága emlékeztette a természet ősi haldoklására, hanem az előttük mindig ott terjengő, keleti rónaság minden elterült fűszálával, alélt fejű virágjával.

Amellett tudvalevő tény az is, hogy pogány őseinknek érzékeny, finom lelkülete mély tisztelettel illette mindig a legfőbb Okát mindeknek: az »Ukkon«-t, az Istent. Éppen ezért mély tisztelettel simogatta meg ez Ős-Ok minden kezevonását: minden teremtményét is.

A természetnek e megtisztelése olyan tökéletes volt őseinknél, hogy lelkileg is valósággal együtt éltek vele: nemcsak testi, hanem lelki életüket: vallásukat az év különböző szakainak megfelelően éltek. Főünnepük ugyanis a tavasz, nyár, őszi és tél kezdőnapjai voltak!

Már egy alkalommal említettük, hogy pogány eleink tavaszkor »király«-t és »királyné«-t választottak és őket virágkoszorúval koronázták meg. Ezzel a Napnak a Földön megkezdődő új termékenyítő hatását akarták jelképezni. Ez a »király« és »királyné« megválasztása, amely a kereszténység felvétele után pünkösdkor történt, a legújabb kutatások szerint a tavaszi napéjegyenlőség napján folyt le.

De amint a tavaszi napéjegyenlőség napjától kezd hosszabbodni a nap és az égtől hosszabb tartamot elvenni — kezdődik a tavasz, — éppúgy az őszi napéjegyenlőség napjától kezdve kezd a nap az égtől rövidebb lenni, így beáll az őszi is: a természet haldoklása. Ezt az őszi napéjegyenlőség napját, azaz magát az Őszet, pogány őseink így ünnepelték meg:

Először is sárguló gallyakkal feldiszitették az »őszi kapuját«. Ugyanis minden magyar törzsnek megvolt a maga négy szent kapuja, még pedig olyan pontosan felállítva, hogy ha a szent dombon felállított áldozati asztalról nézünk rajtuk keresztül, akkor az első nyílásában a tavaszi napéjegyenlőség, a másodikon a nyári napforduló, a harmadikon az őszi napéjegyenlőség és a negyediken a téli napforduló napján keljen föl a Nap. E kapuk legősibb alakjai: két, leásott cölöp, vagy e célra ültetett két élőfa; később két felállított kőszál, vagy oszlop. A négy főünnep alkalmával azután a megfelelő kapu fölé felső ivképen zöld, ősszel és télen pedig hervadó ágakból koszorut fontak...

A kapunak ily ünnepélyes célokra való alkalmazását először a mi fajunk őseinek találjuk! A »művelt« rómaiak is a diadalívek építését a szikuloktól: az Itáliába szakadt ős-székely törzsektől örökölték!

... Tehát az őszi napéjegyenlőség napján: őszi (latinul: Sep-

tember) hó 21-én a megfelelő kapu két oszlopa fölé még napközben sárguló lombokból ivalaku koszorut fontak. Estefelé aztán a tavasszal megválasztott »király« hervadó lombbal teletűzdelt öltözetben az áldozó dombon az oltárhoz állt. Odagyült körébe ekkor az egész törzs apraja-nagyja szintén mind sárguló gallyal ékesített gyászruhában.

Innen van az, hogy némely magyarokta vidéken még ma is sárgás ruhát öltenek magukra a magyar asszonyok nagy-pénteken Jézus siratására!

Amikor aztán a biboros Nap leáldozni kezdett, elindult az őszi kapu irányába a »tavaszi király«. Az egész törzs bus siratóénekekkel kísérte utjára. A kapunál megálltak.

Abban a pillanatban aztán, amikor a Nap lenyugodott, megindult az őszi kapuból a »tavaszi király«. A nép sirva, jajgatva integetett utána, még csak el nem tűnt a lehanyatló, áldott Nappal együtt a széles láthatár messzi homályában.

Nem kell talán sokat magyaráznunk, hogy e szertartás nem volt más, mint a természet jelképes utáztása. Amint ugyanis a napéjegyenlőség napján a napot legyőzi az éj, mivel ettől kezdve hosszabb lesz a naptól, emellett a Nap is eztán mind gyengébben melegít, így a természet haldoklásnak indul, — így a Napot jelképező férfi is ma elveszti hatalmát és elindul az éjszakába...

E gyönyörű szertartásnak ma már semmi nyoma sincsen népünk között. Egyedül a katolikus »halottak napja« emlékezik meg hivatalosan is az elmúlásról. De ez ünnepet nem tekinthetjük az ősi ünnepet helyettesítő jogutódnak, mivel jóval később, emellett külföldről került hozzánk. Ugyanis először a franciaországi Clunyben tartottak nyilvános »halottak napja«-t; innen terjedt el ez a szokás először Franciaországban és csak a XIV-ik század eleje körül az egész egyházban, így minálunk is.

Egyedül a székely kapuk csodálatos szépségű, ősmagyar építményekkel őrzik pompás emlékét annak, hogy valamikor réges-régen szent kapui is voltak a magyaroknak. Ugyanis a székely kapuk homlokzatán még ma, a keresztesség felvétele után 900 évvel is, ott uralkodik remekbe faragva a sugárküllös Napékitmény... Igen: a székelyek most már »a mennyek kapujába állottak valamennyien: az örökkévalóságba olvadt a gondolatuk, a reményük, a fájdalmuk. S az üszkök, romok, hegyek fölött diadalmasan áll, ragyog a Tűzfejedlem, a Napkirály...

A Közép-Európába bevonult pogány magyarokról kevés tárgyilagos tartalom feljegyzés maradt fenn. A IX-ik század külföldi krónikásai javarészt ellenszenvük, sőt gyűlöletük hatása alatt írnak pogány eleinkről. Különösen a 906-ik évből való »Annales Palidenses«, a

Szent Andrásról nevezett Benedek krónikája 922-ből, a vesztfáliai és orveyi évkönyvek: »Annales Corbeiensis«, Widakind feljegyzései 924-ből és Ekkehard krónikája, csak úgy hemzsegnek a pogány, magyarokat gyalázó kitételektől. Persze, mindeme történetírók vidékeit szintén »érintette« a pogány magyarok hadjárata...

Nem olyan nagy csoda tehát, — habár teljesen elítélendő, — ha még a jelenkori, néhány magyar történetíró is e gyűlöletszította adatokból merítve tudományát, ugyanolyan fekete színben tünteti föl a pogány magyarokat. Hogy mást ne is említsünk, Fröhlich Róbert is pogány eleink külföldi hadjáratairól tárgyalva, egyre azoknak a »vadságát, kegyetlenségét és harciasságát«, emlegeti. Sőt, hangsúlyozza, hogy a pogány magyaroknak azért az a szokása, hogy »kisebb csapatokra oszlanak, hogy a sváb földet annál alaposabban kirabolhassák.«

Mindezekkel szemben kezünkben van más, számottevő, megbízható és teljesen elfogulatlan ismert külföldi történetírók feljegyzései is, élükön a híres görög Teofilaktosz Szimokatta tanúságával, amelyek éppen ellenkezőleg pogány eleink igen fenkölt gondolat- és érzelemvilágáról tesznek bizonyosságot.

De ha e kincsek nem is lennének birtokunkban, nekünk elég bizonyítékul szolgálnak ama adatok, amelyek a legújabb időkben kerültek napvilágra és amelyek pogány őseink ősvallására derítenek mind fényesebb világosságot. Most már tisztán látjuk, hogy amint a fentebbi őszkezdeti ünnep, úgy egyéb vallási ténykedésük is távol volt minden báványimádástól. Minden vallási szertartásnak nem volt más, mint a természet életének bámulatosan művészi jelképezése, költői megszemélyesítése; azé a természete, amelyben minden kis porszem és óriáscsillag a Végtelen Szépnek egy-egy soha fel nem fogható gyönyörűségű csillama, így csodálatunkra és szeretetünkre minden bizonnyal érdemes.

Bodroghy Szabolcs

A kerékpár művész

Hans Aldeck berlini cipész nagy barátja a kerékpározás művészetének. Sajat bevallása szerint négyéves korában ült először kerékpáron és ettől az időtől kezdve életének negyvenedik esztendejéig kilenc kerékpár dőlt ki alóla. Aldeck kerékpárjainak nagyrészt vásárolt alkatrészekből, maga állította össze és gépeivel több kerékpárversenyt is nyert. Legújabb remekműve egy »fiahordó« kerékpár. A gépen ugyanis helyt foglalhat Aldeck két kislia, a hatéves Paul és a nyolcesztendő Joseph is. Berlin külvárosának uccáin a rendőr és a járőrelők mosolyogva üdvözlik a háromkerékű gépen pedált taposó Aldeck családot. A gyermekek nagyon büszkék arra, hogy apjuk mellett ők is segédkeznek a gép hajtásában. Most már csupán olyan gépet csinálhatna a papa — mondotta a kisebbik Aldeck gyerek, — amelyen a mamának is lenne helye. Amilyen ügyes ember Aldeck ur, nagyon valószínű, hogy rövidesen ez a négyülékes családi kerékpár is elkészül.

LANT ÉS TOLL

A MAGYAR KÖLTÉSZET REMEKEL

152

Versegny Ferenc

Klárkához

Amott a hegynek zöld tövén
Egy domb ül a völgy kezdetén,
S ezen parányi kis tanyám:
Jer, nézd meg Klárkám!
Melleste csörg a friss patak,
Melynél bárányok játszanak,
Nem bő, de nekünk Klárkám!
Elég lesz kis tanyám.

A víznél, mely lent folydogál,
Egy fülemilécske sirdogál,
S a szirt felfogván daljait,
Megnyújtja jajjait.
Itt lelvén eddig kedvemet,
Magam töltöttem életemet;
De tiszta szívből osztozok,
Ha véled lakhatok.

Előtte nagy völgy gallyazik,
Hol sok madárszó hangozik.
Körülte szép gyümölcsös fák,
S vig rózsabokrocskák;
A nap nem éri ajtaját,
A szél nem rázza oszlopát.
Hő ahhoz vagy hűs át nem fér,
Ki kis tanyámba tér.

E kis tanyámban ur vagyok,
Napestig bátran vigadok,
S mihelyt az alkony ágyba vet,
Az álom rám nevet.
Ha megvizsgálod kedvesem!
Tudom, megtetszik rejtekem:
Csak nő hiával van tanyám:
Jer, térj be Klárkám.

Bacsányi János

Rövid tavasz

Im, a tavasz vége még el sem érke-
[zett, Itt az ős, félig-ért ritka gyümölcsé-
[vel,
Már is a forró nyár heve következett
Közelget a tél is havával, jegével;
Elmultak vig kedvem kevés szebb
S míg fiatal korom napjait számlá-
[lorái,
Lehulltak reményem alig nyílt rózsái. Eltűnik életem mint egy rövid álom

Szentjóni Szabó László

A sirhalom

Piros rózsá-boltozatok!
Légyen sirom alattatok,
Ha elérem halálom.
Hullott rózsák levelével
Nyugtassa porom békével
Ama jóltevő álom.

Ugy is ha volt vig életem
Rózsák! néktek köszönhetem
S homályos árnyéktoknak!
Most is éltem vége felé
Ha mindenbe unok belé
Örvendek látástoknak.

Rózsák! melyeket szeretek,
Nyugodjon porom köztetek
Ha eltakarítottam.
Árnyéktok nyugodalmába
Álljon sirhalmom magába:
Ez végső akartom.

Kisfaludy Károly

Alkonyi dal

Im, kedvesem, édes! kék hegyeken
[tul Jer, kedvesem, édes! a tavasz illan
A nap remegő sugára leszáll,
S a fülmile nyájas zengzete mul,
És tiszta gypágyon lány pihenésre
Majd éji lehelltén a komor ösznek
Oly biztosan int a berki homály.
A csermelye fagy, a rózsá lehull.
Ott gyenge fuvalmak játszva susog-
[nak, Mig bátor erőben kérkedik a lét
És a liget erlyős rejteket ad:
És hű párja körül a fülmile zeng,
Most éljük az életet, hervad is az bár
És illatözönben zöld koszorukkal
A boldog aranykor képe dereng.
A multnak azért emléke marad.

Nézd a magas égnek csillagírását,
Mely érzeni és szeretni tanít!
Ó had! szemeidben visszaragyogni,
Mit lelkem epedve s égve gyanít.

Greguss Agost

Őszi köszöntő

Szalonka jő, elment a fecske,
Rád is az élet ősze szálla,
Lassu a hajnal, gyors az este,
Már őszbe fordul hajad szála,
Lomb több a földön, mint a fán...
S ott benn, a lélek rejtekén,
Ah, ősz van, ősz van igazán.
Az emlék több, mint a remény.

Szíved szegény akárhogy fél is,
Majd beköszönt a néma tél is...
Óh! várjad ismét a tavaszt
Mely lombot és reményi fakaszt.

ÉRDEKES EZ A VILÁG
Furcsaságok heti gyűjteménye

FELTALÁLÓK SORSA

A tavalyi párizsi világkiállításon hat feltalálót tüntettek ki találmányaikért. Marie-Paule Rouvreau kisasszonyt kis házi használatra való naptűzhelyéért, mellyel napsütésben 30 perc alatt hat személyre lehet teát főzni, M. Hénoque urat, aki gyerekek számára való tornaszert csinált, még pedig olyat, hogy szinte kézben lehet vinni és vagy nyolcféle torna- és játékszert lehet belőle felállítani. Henri Arens egy szellemes kis eszközt talált fel, mely az ajtóra szerelhető és erre nyitáskor az egész ajtó felemelkedik egy ujjnyira, hogy a szőnyeget nem gyüri fel. Maurice Fouché olyan készülményért kapott díjat, mely drót nélkül jelzi, hogy egy távoli viztartályban mennyi víz van még. Georges Vidal találmánya egy kis számológépező, mely minden írógépre felszerelhető és mutatja, hogy hány sort irt már a gépiró, hány sorra van még hely a papíron. A hatodik díjat M. Schwob kapta zsalugátérszerű szemüvegéért, mely tetzés szerint beállítható és így az ember szemét nem bántják a napsugarak. Egy francia újságíró végigjárta a hat díjazott feltalálót és megkérdezte, hogy mit értek el egy év óta a nagy díjak reklámjának segítségével. Az a meglepetés érte, hogy egyetlen egy találmány sem talált vevőt még érdeklődő sem akadt rájuk, tehát a díjazás nem ért semmit.

A FÖNYEREMÉNY

Potiersben meghalt Jules Lemonnier gazdag vendéglős. Amikor özvegye átvette a hagyatékot, egy sorsjegyet nem talált meg. Biztosan emlékezett pedig a sorsjegyre, de hasztalan volt minden fáradozása, nem sikerült ráakadni. Már-már belétörődött a veszteségbe, amikor levelet hozott a posta és ebben az egyik párizsi sorsjegyarúsító közölte vele, hogy a sorsjegy megnyerte a 200.000 frankos főnyereményt. Erre mindent tüvé tett, de eredménytelenül. Majd az jutott eszébe, hogy a sorsjegy talán abban a ruhában maradt, amelyben férjét eltemették. Kilincselni kezdett városi előjáróságoknál, egyházi hatóságoknál, hogy engedélyt kapjon a sir és a koporsó felbontására. Nehezen ment a dolog. De addig járt, kelt, míg végre megkapta az engedélyt. A temető igazgatósága meghatározta a napot, amikor a sirt felbontják. Az özvegy nagy izgalommal várta a munka megkezdését. Éppen ki akart menni a temetőbe, amikor ismét levél érkezett az irodától és közölték vele, hogy az eredeti sorsjegyet náluk bemutatják és a főnyereményt ki is fizették. Az özvegy azonnal Párisba utazott és ott sikerült megtudnia, hogy kinél volt a sorsjegy. Fölkereste az illetőt és megtudta a valót. A boldog nyerő régebben a »Le Perroquet« mulató főpincére volt. Lemonnier egy alkalommal a mulatóban nagy mulatságot csapott. Mikor fizetésre került a sor, kiderült, hogy nincs nála elég pénz. A főpincér elfogadta fizetésül a sorsjegyet és azt gondosan meg is őrizte. Az özvegyasszony a felvilágosítás után ügyvédhez sietett, de ez

lebeszélte mindenféle perről. Az asszony haragjában elment a kőfaragóhoz, aki férje siremlékén dolgozott és visszavonta a rendelést.

AZ EMBERI TEST VEGYI
ÜSSZETÉTELE

Gabriel Bertrand francia vegyész pontos elemzést végzett arra, hogy az emberi testben milyen anyagok, milyen mennyiségben vannak meg és mérései alapján most már teljesen alaposan tudjuk, hogy százalékban kifejezve a következő arányban vannak meg a vegyi elemek testünkben: legtöbb az oxigén, 62.810 százalék, aztán következik a szén 19.370 százalékkal. Hidrogén 9.310 százalék van bennünk, nitrogén 5.148 százalék. Aránylag jelentékeny még a test mésztartalma, 0.380 százalék, míg a többi elem már jóval kisebb arányban fordul elő: kén 0.64, kálium 0.22, klór 0.18, magnézium 0.04, fluór 0.007, vas 0.005. Ezek az elemek kívül azonban még sok más elem is van testünkben, de szinte mérhetetlenül kis mennyiségben. Így például pár ezredgramm cink, réz, jód, bróm, nyomokban ólom, alumínium, mangán, sőt arzén is. Érdekes, hogy ezek közül az elemek közül nem egy mérgező is, de mert aránylag elenyésző kis mennyiségben szerepelnek, nem mérgezők, sőt nélkülözhetetlenek. Akármilyen kis mennyiségben szerepel is valamelyik elem, kétségtelen, hogy szükség van rá, hiszen például ha nincs meg az a pár ezredgramm vas bennünk, hiánya rögtön vérszegénységet okoz.

AZ APRÓIRÁS VILÁGBAJNOKA

E. L. Blustone vasuti őr, a new-yorki világkiállításon öt dollárért bárkinek nevét felírja a hajszálára. A névjegy így lassanként ki is megy a divatból, mert provokálás esetén a felek egyszerűen egymás haját tépik ki.

TEJBOR

Kopenhágában piacra hozták a »tejbort«, amelyből ha néhány decit leszipkáz valaki, mindjárt házfalkirugó, duhaj jókedve lesz. Szerecsére egy éven aluli dzsentleméneknek tejbort kiszolgáltatni szigorúan tilos, akárhogy rugdaloznak is.

PALACSINTASÜTŐ A SPORT-
ÉLETBEN

A falkenhalmi tenniskör »serpenyős Daviskupamérkőzést« rendezett, amelyen a versenyzők tenniszütő helyett palacsintasütőt használtak. A mérkőzés eldöntetlen maradt, mert a versenyzőknek mindkét részről sikerült a labdákat palacsintává — ütniök.

A KALAPERNYŐ

Az angol divathölgyek legújabb találmánya a kalapernyő. Az apró selyemernyő kiegészítésébe rejthető és szükség esetén a kalap oldalára varrt csatához erősíthető, hogy a hajzatot védje. Télen a hölgy a nyakába csurgott hólével és negyvenfokos lázzal úgy, ahogy van, befekhet a kórházba, anélkül, hogy a frizuráját igazítani kellene.

A REGGELI UJSAG HETI RÁDIÓMŰSORA

veleg. • Közben 13.00: Rádiónapló. • 13.40: Pontos idő, hírek. • 13.50: Filmlémezek. • 14.30: Szórakoztató lemezek. • 17.40: Pontos idő, műsorokoztató lemezek. • 17.45: Bora Szavics harmónika népdalokat játszik. • 18.00: Markó Fotez felolvasása: Marin Drzics. • 18.20: Kivánság-lemezek. • 19.00: Reklámok. • 19.05: Tamburazene. • 19.30: Rádiónapló. • 19.40: Jugoszláv nemzeti óra. Antun Dabnovics tanár felolvasása: Középkori városaink (népdalok közvetítés). • 20.00: Dobrivoje Jocić népdalokat énekel, kíséri a rádió népies zenekara. 1. Tamo dolo. 2. Ucsi me majko. 3. Danas jeszte oszmi dan. 4. Da zna zora. 5. Zar za mene vise nade nema. 6. Oj ti Dzsano. • 20.30: Közvetítés Párisnak (Páris-Beograd mősorsere). 1. Mokranjac: Dalfűzerek, éneklő a rádió dalárdája. 2. Vucskovics: Négy délszerb népdal, éneklő Vladeta Popovics. 3. Bozsidar Kunz: Két dal, éneklő Zinka Milanov-Kunz. 4. Markó Tajcsevics: Három balkán-tánc, zongorán játssza Emil Hajek. 5. M. Vukdragovics: Bölcsődal és Milojevics: A vihar és tenger dala, éneklő Zinka Milanov-Kunz. • 21.30: Pontos idő, hírek, rádiónapló. • 21.45: Páris műsora. 1. Piernay: Ramunció, nyitány. 2. Berlioz: Faust elkárhozása, három dal. 3. Berlioz: Rákóczy-induló. 4. Lalo: Spanyol szimfónia. 5. Gounod: Faust. 6. Bizet: Az arlési lány. • 22.45: Kávéházi zene. • 23.15: Tánclemezek 24.00: óráig.

LYUBLYANA 18: Rádiózenekar. • 20: Külpolitika. • 20.30: Tarka-est. • 22: Hírek • 22.15: Rádiózenekar.

ZÁGRÉB 20: Massenet: Werther-lemezzel. Szünetben: Hírek.

BÉCS 18.30: Régi zene vonónégyesre és csemalóra. • 19.15: Aida részletek. • 19.30: Hírek. • 20: Hangverseny. • 22: Hírek. • 22.30: Esti zene.

BRESLAU 16: Délutáni zene. • 18.20: Három kantátá. • 19: Tarka óra. • 20: Hírek. • 20.35: Szórakoztató zene szolistákkal. • 22: Hírek. • 22.30: Szórakoztató zene.

BUDAPEST I. 6.45: Torna. Hírek. Közle-mények. Hanglémezek. Utána: Étrend. • 10.00: Hírek. • 10.45: »Mit nézzünk meg?« A Nemzeti Múzeumban a székita aranyzarvast ismer-teti László Gyula dr. (Felolvasás). • 11.10: Nemzetközi vizülszolgálat. • 12.00: Harang-szó. Himnusz. Időjárásjelentés. • 12.10: Endre Béla énekegyüttese. Tagjai: Korponay Valéria, Szabó Miklós és Littay György. • 12.40: Hí-rek. • 1.00: Művészlemezek. • 1.20: Időjelzés időjárás- és vízállásjelentés. • 2.30: Hírek. • 2.45: Műsorismertetés. • 3.00: Arfolyamhírek piaci árák, élelmiszerárak. • 4.15: Harsányi Gizzi mesél. • 4.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. • 5.00: Hírek szlovák és magyar-orosz nyelven. • 5.15: A Rádió Szalomonzenekara. • 6.00: A m. kir. Posta műszaki tanácsadója. • 6.25: Adám Piri dalokat énekel, zongorakíséret-tel. • 6.45: »Szarvasbögés. Közvetítés a kalot-csal érseki erdőből. Beszél Budinszky Sándor. Hangfelvétel. • 7.15: Hírek. • 7.25: Lakatos Tóni és Lakatos Misi cigányzenekara. • 8.10:

»Vidám tanka est«. Rendező Kiszely Gyula. • Közreműködik Budanovits Mária, Dajbukát Ilona, Filótás Lili, Medgyaszay Vilma, Zilahi Irén, Hosszu Zoltán dr., Kubányi György, Pá-ger Antal, Pécsi Egyetemi öregdiákok együtte-se, Szilassy Gyula, kísér Bura Sándor és ci-gányzenekara. • 9.40: Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és magyar-orosz nyelven. • 10.00: Melles Béla zenekara. Vezényel Vincze Ottó. • Közreműködik Besztritzky Tibor (hegedű). • 10.40: Német olasz, angol és francia hírek. (Hétfőn és csütörtökön eszperantó hírek is). • 11.00: Táncoljunk: 11.00—11.20: Ilniczky László jazz-zenekara játszik. • 11.20—11.40: Kuri-na S. mi és cigányzenekara muzsikál. • 11.40—12.00: Tánclemezek. • 0.65: Hírek.

BUDAPEST II. 6.25: A Földművelésügyi Minisztérium mezőgazdasági felőrája. • 7.30: »Drávamellék«. Irta Aldobolyi Nagy Miklós. (Felolvasás). • 8.00: Hírek, loversenyeredmé-nyek, hírek szlovák és magyar-orosz nyelven. • 8.20: Wagner: Falkür — részletek. Előadja Lawrence Tibbet és a Filadelfiai szimfonikus zenekar, vezényel Stokowski. Hanglémezzel. • 8.55: »Vadászpuskával a braziliai őserdőben.« Irta Molnár Gábor. (Felolvasás). • 9.20: Mel-les Béla zenekara. Vezényel Vincze Ottó. 1. Le-hár: Részletek a »Három grácia« című operett-ből. 2. Kéler Béla: Verbóczy-csárdás. • 9.25: Időjárásjelentés.

BUKAREST 6: Reggeli műsor. • 11: Hí-rek. • 12.10: Déli zene. Közben 13.10 Hírek. • 14.10: Időszaki anyag. • 17: Az or-szág őrsége szervezet órája. • 18: Felolvasás. • 18.17: Lemezek. Utána felolvasás. • 19: Szó-rakoztató zene. • 19.40: Román dalok. • 20: Úzenetek. • 26.15: Tánclemezek. • 21: Hírek. • 21.30: Hírek. • 22: Hírek. • 22.15: Vendég-lői zene. • 22.45: Hírek.

OLASZ MŰSOROK I. műsor: (Róma I, Bari I, Bologna, Bolzano) 17.15: Haydn: A te-remtés, oratórium. • 19: Hírek. • 19.25: Le-mezek. • 20: Hírek. • 20.30: Zongoraszó. • 20.45: Hírek. • 21.30: Dalok és ritmusok. • 22.10: Repülőzenekar. • 23: Hírek. • 23.15: Tánczene. • 0.30: Hírek.

II. műsor: (Milánó I, Torino I, Genova I, Trieste, Catania és Róma II) 17.15: Haydn: A teremtés, oratórium. • 19.25: Vegyes lemezek • 19.37: Csak Róma II: Magyar negyedóra • 20: Hírek • 20.30: Hírek • 21: Wagner: Wal-kür. Utána: Hírek.

III. műsor: (Firenze) 19: Könyvű zene • 19.30: Vegyes lemezek • 20: Hírek • 20.30: Vonós könnyű és tánczene • 21.15: Nápólyi dallemek • 21.55: Citeranegyenes • 22.15: Le-mezek. Közben • 23: Hírek.

STUTTGART 16: Délutáni zene • 19.10: Lemezek • 20: Hírek • 20.30: Szüreti est. • Közben • 22: Hírek • 24: Ejjféli hangverseny. SZÓFIA 20: Hangverseny • 20.50: Köny-nyű zene • 21.40: Könyvű és tánczene • 22.30: Népzene Várnából.

1939. szeptember 17-ől szeptember 23-ig

BEOGRAD. RÖVIDHULLAMU ADÓALLOMAS (Hullámhossz 49.18 m. 0.25 kw. 6.100 kc)

VASÁRNAP: 6.45: Himnusz, pontos idő reptár, időjárás, első hírek műsorolvasás. • 7.00: Reggeli hangverseny. • 7.45: Napi és társadalmi közlemények • 9.30: Görögkeleti istentisztelet • 13.00: Pontos idő, délutáni műsorolvasás, rádiónapló • 13.10: Hangverseny • 13.40: Hírek • 13.50: Hanglémezek • 14.20: Esti műsorolvasás. • 17.45: Pontos idő, műsorolvasás, felolvasás. • 18.00: Hanglémezek. • 18.30: Felolvasás görög és román nyelven. • 19.30: Hanglémezek • 19.40: Jugoszláv nemzeti óra. • 20.00: Hanglémezek • 20.30: Hírek arab, török, román és görög nyelven. • 21.10: Hanglémezek • 21.20: Hírek francia, olasz és német nyelven. • 21.50: Hanglémezek • 22.00: Hírek magyar és angol nyelven. • 22.35: Tánclemezek • 23.05: Utolsó hírek, tánclemezek • 23.30: A másnapi műsor ismertetése, himnusz.

KÖZNAPOKON: 6.45: Himnusz, pontos idő, reptár, időjárás, első hírek, műsorolvasás. • 7.00: Reggeli hangverseny. • 7.45: Napi és társadalmi közlemények • 12.50: Pontos idő, délutáni műsorolvasás, jugoszláv lapszemlévények francia nyelven • 14.20: Esti műsorolvasás. • 17.45: Pon-tos idő, műsorolvasás balkán szemle. • 18.00: Felolvasás idegen nyelven • 18.30: Lemezek. • 19.30: Rádiónapló • 19.40: Jugoszláv nemzeti óra • 20.00: Hangverseny. • 20.30: Hírek arab tö-rok, román és görög nyelven • 21.10: Hanglémezek • 21.20: Hírek francia olasz és német nyel-ven • 21.50: Hanglémezek • 22.00: Hírek magyar és angol nyelven. • 22.35: Tánclemezek • 23.05: Utolsó hírek, tánclemezek • 23.30: A másnapi műsor ismertetése, himnusz.

BEOGRAD 6.45—7.40: Induló, hírek, tor-na, hanglémezek, étrend. • 9.25: Pontos idő műsorokoztató. • 9.30: Istentisztelet a görögke-lei székesegyházból, énekel az Első Beográdi Dalárda. • 11.50: Vizállásjelentés. • 11.59: Pontos idő. • 12.00: Oplenáci harangszó, szóra-koztató lemezek. • 12.35: Reklámok, lemezek. • 13.00: Rádiónapló. • 13.10: A nagy rádió-zenekar szórakoztató hangversenye, vezényel Szelinszki I. Offenbach: Szép Heléna, nyitány. • 2. Gounod: Faust, ábránd. • 13.40: Pontos idő, hírek. • 13.50: Megtepetések. • 14.30: Beográ-di vasárnap, riport. • 15.50: Pontos idő, mű-sorokoztató. • 15.55: A nyulitenyésztés haszna szegény családokban. Danilo Csuturilo előadása • 16.15: Közvetítés a népnek. Szalma Tarabak gajdás, Rafailo Biam harmonikás és a rádió népies zenekarának hangversenye. • 18.10: A rádiózenekar hangversenye. 1. Kéler Béla: Ro-

manikus nyitány. 2. Lehár: A cárevics, egyve-leg. 3. Eulenberg: Malom a Fekete-erdőben. 4. Armandola: Kairói emlékek, kelti szvit. • 19.00: Tánclemezek. • 19.20: Reklámok. • 19.30: Napi riport. • 19.40: Jugoszláv nemzeti óra. Radomir Makszimovics mérnök felolvasá-sa: Bányászattunk a multban és jelenben. • 20.00: Népdal-est. Énekel Jelica Nikolics, Emi-lia Putnik, Bessad Beslagics és Todor Petrovics, kíséri a rádió népies és tamburazenekara. 1. U agana. 2. Szrdó moja. 3. Gorice, goro. 4. Gde szi da szi moj golube. 5. Magla pala, biszer rosza. 6. Ej da znas muzeze (Nikolics). 1. Banya Luko. 2. Majka Alyu trazi. 3. Niszu jadi. 4. Od kako zam svedah szvezo. 5. S one sztrane vode Szave. 6. Csekada me moja draga (Besla-gics). 1. Zorule. 2. Kad bi ove ruze male. 3. Aoj Alyo. 4. Zarudela slyiva. 5. Moj zsvote gorak li szi. 6. Duni mi duni hlavyane (Putnik). 1. Vodencsare. 2. Sze rasetaf. 3. Rajna na por-ti. 4. Trendafilseto. 5. Ne sze beli mome. 6. Bre Gyurgyan (Petrovics). • 22.00: Pontos idő, sporteredmények, rádiónapló. • 22.15: Tánc-lemezek 23.00 óráig.

LYUBLYANA 17.30: Fuvószene. • 20: Rá-

A REGGELI ÚJSÁG HETI RÁDIÓMŰSORA

Vuckovics. 1. Bach: H-moll szvit. 2. Couperin: Hangverseny szimfoni formában. 3. Kozina: Bal-lada (énekkel Zsarkó Cvejics a beogradi Opera tagja). 4. Logar: Márk-legenda. ● 21.30: Hírek-énekkel lemezei (Fjedor Saljapin, Galli Curci, Benjamin Gagli és Ada Sari énekel). ● 22.00: Miladinov énekhangverseny. Tridell: a) Nina-Nana. b) E lo mio amore; c) O primavera; d) Pásztoral; e) Sei tu... f) Szerelmi dal.

LYUBILYANA 18: Rádiózenekar. ● 20: Harmonikakettős. ● 20.45: Rádiózenekar. ● 22: Hírek. ● 22.15: Polajnar szoprán.

ZÁGREB 20: Hangverseny Beográdból. ● 22: Hírek. ● 22.20: Táncczene.

BÉCS 18.10: Népzene. ● 19: Hegedű- és zongoraszonáta. ● 19.30: Hírek. ● 20: Nyitányok és szvittek. ● 22: Hírek. ● 22.30: Éjfélli hangverseny.

BRESLAU 18.20: Mozart: Klarinet-ötös. ● 19: Népdalok. ● 20: Hírek. ● 20.35: Hangjátékok. ● 22: Hírek. ● 22.35: Bécs.

BUDAPEST I. 6.45: Torna. Hírek. Közlemények. Hanglemezek. Utána: Étrend. ● 10: Hírek ● 10.20: Mese a bábák világról. Irtai: Kétkamen Andor (felolvasás) ● 10.45: Divattudósítás (felolvasás) ● 11.10: Nemzetközi vízilabdaszóval ● 12: Harangszó. Himnusz. Időjárásjelzés ● 12.10: A Mária Terézia I. honvédelmegezdre zenekara. Vezényel Figejdy Sándor ● 12.40: Hírek ● 1.20: Időjárásjelzés, időjárás- és vízállásjelzés ● 1.30: Művészletek ● 2.30: Hírek ● 2.45: Műsorismertetés ● 3: Ar-foly-művek, piaci árak, élelmiszerek ● 4.10: Asszonyok tanácsadója (Arányi Mária előadás) ● 4.45: Időjárásjelzés, időjárásjelzés, hírek ● 5: Hírek szlovák és magyar-ország nyelven ● 5.15: Édes anyanyelvünk. Halász Gyula előadása ● 5.40: Grleg-hangverseny. A Budapesti Hangverseny Zenekart Rajter Lajos vezényeli. — I. Összel — nyitány. 2. Norvég románc (Téma változatokkal). 3. Holberg — szvit. 4. II. Per Gynt — szvit ● 6.50: A magyar népnyelvé s a magyar művelődés Csúry Bálint dr. előadása ● 7.15: Hírek ● 7.25: Dankó Pista és Práter Lóránd-nóták — Előadja Nagy Izabella és Háromy Imre, kíséri Oláh Kálmán és cigányzenekara ● 8.20: Világvége egy tiszparti faluban. Mórlic Zsigmond csevegése ● 8.50: A Zeneművészeti Főiskola tanáraiból alakult kamaregylet. Tagjai Dömötör Lajos (fuvola) Tury Peregrin (oboa), Váczy Károly (klarinét) Romagnoli Ferenc (kürt), Pázmán Ferenc (fagót). — I. Figejdy Sándor: Fuvósötös. 2. Rajter Lajos: Fuvósötös. 3. Taffner: Fuvósötös ● 9.40: Hírek, időjárásjelzés, hírek szlovák és magyar-ország nyelven ● 10: Kedvelt lemezek ● 10.40: Német, olasz, angol és francia hírek ● 11: A Rádió Szalonzenekara. ● 0.05: Hírek.

BUDAPEST II. 6: Magyar-ország felőla ● 6.30: Francia nyelvoktatás. Gartzó Miklós dr. előadása ● 7.30: A Földművelésügyi Minisztérium mezőgazdasági felőla. ● 8: Hírek, tévéversenyeredménye, hírek szlovák és magyar-ország nyelven ● 8.30: Géczy Barnabás zenekarának műsorából — Hanglemzsről ● 9: A magyar jog mesterei — Rácz György dr. előadása. ● 9.30: Lovász Ferenc és cigányzenekara műsziál ● 10: Időjárásjelzés.

BUKAREST 6: Reggeli műsor. ● 11: Hírek. Lemezek. ● 12: Hírek. Déli zene. ● 13.10: Hírek. ● 13.30: A zene folytatása. ● 14.10: Időjárás jelzés. ● 18.17: Csevegés lemezekkel. ● 19: Felolvasás. ● 19.15: Szaxofon. ● 19.35: Dalok. ● 20: Rádiózenekar. ● 21: Hírek. ● 21.30: Hírek. ● 21.40: Lemezek. ● 22: Hírek. ● 22.20: Vendégfőli zene. ● 22.45: Hírek.

OLASZ MŰSOROK I. műsor: (Róma I, Bari I, Bologna, Bolzano) 17.15: Táncczene. ● 19: Hírek. ● 19.25: Hírek. Lemezek. ● 20: Hírek. ● 20.30: Csellósóval. ● 21: Szimfoni. ● 22.20: Szabatin heggedűművész. ● 23: Hírek. 23.15: Táncczene. ● 24: Hírek

II. műsor: (Milánó I, Torino I, Genova I, Trieste, Catania és Róma II) 17.15: Hegedű és zongorasóval ● 19.25: Hírek ● 19.35: Operett-lemezek ● 19.37: Csak Róma II: Magyar négyedóra ● 20: Hírek ● 20.30: Hírek ● 21: Szimfonikus hangverseny heggedűsólóval ● 22.10: Dalok és ritmusok ● 22.50: Operalemezek ● 23: Hírek ● 23.15: Táncczene.

A REGGELI ÚJSÁG HETI RÁDIÓMŰSORA

nyéke, egyveleg. 4. Freit: Szerb tánc. 5. Brodli: A szerb napja és álma. ● 19.00: Reklámok. ● 19.05: Olga Dusanovics népdalokat énekel, kíséri a rádió népies zenekara. I. Oj jabbane. 2. Dva szu cveka. 3. Sta to bruj. 4. Imala szam dlbera. 5. Moj sze lolo opio. 6. Aj ja zam mala. ● 19.30: Rádiónapló. ● 19.40: Jugoszláv nemzeti óra. Franz Mezelek felolvasása (A lyublyanai tűzoltó-kongresszus eredményei (Lyublyanai közvetítés). ● 20.00: Közvetítés a beogradi Nemzeti Színházból. ● Az első szünetben Napi riport. ● A második szünetben kb. 22.00: Pontos idő, hírek, rádiónaplár.

LYUBILYANA 18: Ifjúsági óra. ● 20: Karének. ● 20.45: Lemezek. ● 21.15: Valjalo zongoraművész. ● 22: Hírek. ● 22.15: Lemezek.

ZÁGREB 20: Opera közvetítés Lyublyanából. Szünetben: Hírek.

BÉCS 18.15: Klasszikus művek. ● 19.30: Hírek ● 20: Bécsi szimfonikusok Bruckbauer heggedűművész. ● 22: Hírek. ● 22.30: Könyvnyű zene szopránal. ● 24: Éjfélli hangverseny.

BRESLAU 16: Délutáni zene. ● 18.20: Indulók ● 19: Közvetítés bemonás szerint. ● 20: Hírek ● 20.35: Rádiózenekar. ● 22: Hírek ● 22.30: Rádiózenekar.

BUDAPEST I. 6.45: Torna. Hírek. Közlemények. Hanglemezek. Utána: Étrend. ● 10: Hírek ● 10.15: Gyermekdelélt. Igazi mese egy hennyről, amely szobrot kapott. Kilián Zoltán beszélgetése egy kislánnyal — hanglemezekkel ● 10.45: Érdemes megfigyelés az állatok kimúlásáról. Irtai Nagy Dániel (felolvasás) ● 11.10: Nemzetközi vízilabdaszóval ● 12: Harangszó. Himnusz. Időjárásjelzés ● 12.10: A csapat Ezeren balalajka zenekara ● 12.40 Hírek ● 1.20: Időjárásjelzés, időjárásjelzés és vízállásjelzés ● 1.30: A Rendőrzenekar műsora. Vezényel Szöllőssy Ferenc ● 2.30: Hírek ● 2.45: Műsorismertetés ● 3: Arfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerek ● 4.15: Diktálóra: Hány kilogram anyag van a világban. Irtai Csűrös Z. (felolvasás) ● 4.45: Időjárásjelzés, időjárásjelzés, hírek ● 5: Hírek szlovák és magyar-ország nyelven ● 5.15: Magyar nóták és csárdások — hanglemzsről ● 5.40: A magyar gyerek. Feszty Masa előadása ● 6.10: A Rádió Szalonzenekara. Közreműködik Weigand Tibor (ének) ● 7.15: Hírek ● 7.25: Dcs. Bartalis János erdélyi vátosképe ● 7.40: K. Füzessy Mária zongorázik ● 8.10: Csirkefogó. Rádió-vígjáték három felvonásban. Irtai Ifj. Ambrózy Ágoston. Rádióra átdolgozta Tolozsvári-Grandpierre Emil dr. Rendező Csánády György ● 9.10: Nagy Maréit énekel, zongorakísérettel ● 9.40: Hírek, időjárásjelzés, hírek szlovák és magyar-ország nyelven ● 10: Toki Horváth Gyula és cigányzenekara műsziál ● 11: Szórakoztató hanglemezek ● 0.05: Hírek.

BUDAPEST II. 6.45: Olasz nyelvoktatás — Callenari Bonaventura előadása ● 7.35: Csikádi esetek — Sz. Horváth János csevegése ● 8: Hírek magyar, szlovák és magyar-ország nyelven ● 8.20: A József nádor 2 honvédegyalozzered

red zenekara. Vezényel Seregi Artur ● 9.35: Időjárásjelzés.

BUKAREST 6: Reggeli műsor. ● 11.05: Könyvnyű zene. ● 12: Hírek. Déli zene. Közben 13.10: Hírek ● 14.10: Időszaki anyag. ● 18: Csevegés. ● 18.17: Lemezek ● 19: Felolvasás. ● 19.15: Szólisták. ● 19.40: Hangverseny. ● 21.30: Hírek. Utána lemezek. ● 22: Hírek. ● 22.15: Vendégfőli zene.

OLASZ MŰSOROK I. műsor: (Róma I, Bari I, Bologna, Bolzano) 17.15: Kamarazene. ● 19: Hírek. ● 19.25: Lemezek. ● 20: Hírek. ● 20.30: Vegyes lemezek. ● 20.45: Hírek. ● 21: Dalok és ritmusok. ● 22: Szimf. hangverseny. Mozart: Szóktetés, nyitány. Scarlatti: Ót szonáta. Brahms: Cigány-dalok. Maciocer: Himnusz. Strauss: Amit a bécsi erdő mesél. Schubert: Katonainduló. ● 23: Hírek. ● 23.15: Táncczene. ● 24: Hírek

A REGGELI ÚJSÁG HETI RÁDIÓMŰSORA

red zenekara. Vezényel Seregi Artur ● 9.35: Időjárásjelzés.

BUKAREST 6: Reggeli műsor. ● 11.05: Könyvnyű zene. ● 12: Hírek. Déli zene. Közben 13.10: Hírek ● 14.10: Időszaki anyag. ● 18: Csevegés. ● 18.17: Lemezek ● 19: Felolvasás. ● 19.15: Szólisták. ● 19.40: Hangverseny. ● 21.30: Hírek. Utána lemezek. ● 22: Hírek. ● 22.15: Vendégfőli zene.

OLASZ MŰSOROK I. műsor: (Róma I, Bari I, Bologna, Bolzano) 17.15: Kamarazene. ● 19: Hírek. ● 19.25: Lemezek. ● 20: Hírek. ● 20.30: Vegyes lemezek. ● 20.45: Hírek. ● 21: Dalok és ritmusok. ● 22: Szimf. hangverseny. Mozart: Szóktetés, nyitány. Scarlatti: Ót szonáta. Brahms: Cigány-dalok. Maciocer: Himnusz. Strauss: Amit a bécsi erdő mesél. Schubert: Katonainduló. ● 23: Hírek. ● 23.15: Táncczene. ● 24: Hírek

II. műsor: (Milánó I, Torino I, Genova I, Trieste, Catania és Róma II) 17.15: Kamarazene ● 19.25: Szimfonikus lemezek ● 19.37: Csak Róma II: Magyar negyedóra ● 20: Hírek ● 20.30: Hírek ● 21: Boito: Mephistopheles.

III. műsor: (Firenze) 19: Falusi zene ● 19.30 Lemezek ● 20: Hírek ● 20.30: Rovetta: Szimfoni. Utána: Táncczene. Közben ● 23: Hírek.

STUTTGART 18: Stuttgarter népzene dalokkal ● 19: Lemezek ● 20: Hírek ● 20.30: Szórakoztató zene ● 21: Szerelmi utazás ● 22: Hírek ● 22.30: Bécsi zene ● 24: Éjfélli hangverseny.

SZÓFIA 19.25: Trubadur opera ● 22: Táncczene ● 22.30: Népzene.

BEGRAD 6.30—7.20: Induló, torna, hírek, hanglemezek, étrend. ● 11.50: Vizálásjelzés, műsorjelzés. ● 11.59: Pontos idő. ● 12.00: Operettel harangszó. Radomir Koszics tamburakérettel népdalokat énekel. 1. Razbole sze Givvna. 2. Idem kutyl. 3. Ugasznule ocsi csarne. 4. Oj devojko brigó materina. 5. Krszt od zláta. 6. Szitan kamen. ● 12.35: Reklámok. Alekszander Petrovics szakkésművészeti előadása. ● 13.00: Rádiónapló. ● 13.10: A nagy rádiózenekar szórakoztató hangverseny, vezényel Szeleny. 1. Vidotics: Radovanye, nyitány. 2. Golemovics: Nisi farsang. 3. Uroevics: Sio Dance peva, egyveleg. ● 13.40: Pontos idő, hírek, tózsde. ● 13.55: Filmlemezek. ● 14.30: Szórakoztató lemezek. ● 17.40: Pontos idő, műsorjelzés. ● 17.45: Gavrilovics harmonikás népdalokat játszik. ● 18.00: Militorad Velicskovics kollégyeket szaval (Junnai Ravnih Kotara). ● 18.30: Nikola Mandrino gondolkodóhangverseny, zongorán kíséri Geraszimenko. 1. Dippard: Szonáta. 2. Choplín: Nocturno. 3. Neruda: Sziláv

szepember 21

szepember 20

szepember 20

Novisad, 1939 szeptember 17

A REGGELI ÚJSÁG VASARNAPI INGYEN MELLÉKLETE — Szerkesztői: DEZSO BACSI

Furosa Julcsa kalandjai

Írja: Dezsó bácsi

Juliska álmodik

Azt álmodtam tél volt,
Hó fődte az utat
S körülraktam vele
szivattyus kutat.

Itt a szép hóember
Szeme, orra, szája,
Ugye remek munka?
Büszke vagyok rája.

Locsol, ha megnyomják...
Erdekes, szép álom,
De a langy, meleg ószt
Még szebbnek találom.

ssélek ki a
épet izlések
szerint. Afest-
ményi, az ulán
püldjétek el a
Tündérország
szerkesztősé-
gébe.

A beküldő neve és címe:

TÜNDEORRSZÁG

Nagy érdeklődéssel olvastam leveleiben a községetek keletkezéséről szóló mondatát. Eszerint mikor még a Tisza a mai Martonoson át folyt, halászközt telepedtek le egy kis szigetben. A halászsálad neve Martonos volt s mivel becsületesen dolgoztak, elterjedt a jó hírük, s messzi földről eljöttek halter Martonosiekhez. Idővel a család elszaporodott s bár a Tisza új medret váasztott, a kis falun rajtmaradt a Martonos név, s ettől kapta nevét a mostani Martonos. Ha majd előjövök Martonosra, meghallgatók én is néhány ilyen népmesét, sőt még nagyobb örömmel olyan régi da'okat, amelyeket már csak öreg emberek és asszonyok tudnak.

Születésnapjára versedet nagy örömmel fogadom, csak küldd el nyugodtan, megírom róla a véleményemet akkor is, ha esetleg nem találom jónak a verset. Az a fő, hogy a te versed legyen, s ne valamilyen könyvből írd ki.

Hugyi Mariska. Fenti üzenet néked is szól. Pünkösdi rózsával már aligha fogadhatok Martonoson, de paprikakoszorúval igen. Az is gyönyörű szép színű, multihéten gyönyörködtem bennük, amikor Horgoson jártam. Csak éppen szagolgatni nem igen tanácsos annak, aki nem szokta meg, mert igen csak tüsszent tőle az ember.

Molnár Károly. Nagyon jól emlékszem én rád, s nem haragszom őszinteségedért, mellyel megírod, hogy vakáció alatt nem is gondoltál a Tündérországra. Az esztendő tizenkét hónapjából ti legfeljebb a szünidő két hónapjában fűrűdhetek, játszhattok kedvetekre, olvasni viszont ráérték tiz hónapra át. A nagy játszadozásban el is szoktál az irástól, mert bár nagyon szép betűket rajzolsz, többek között ezeket írod:

»Volt ott a szerkesztőségben valamikor egy gyerek, „melyet” Molnár Géának hívtak és volt ott még egy is, „amelyiket” Molnár Károlynak hívtak...»

Ugy tudom, hogy Molnár Géza most már segéd ur, de mikor nálunk volt, akkor sem volt „amely”, hanem „aki”. Te sem vagy „valami”, hanem „valaki”, sőt nem is akárki, hanem legény a gáton, a javából, igaz-e? Leveledet azzal végzed, hogy őszintén megkezded a Tündérország megfejtesét és kifejtését. Én pedig őszintén örülök neki és szeretettel várom további leveleidet.

Bezeg Vica. Örülök, hogy ilyen szorgalmas kislány vagy s mint írod, kukoricát törsz. Talán szerencséd, hogy az idén nem nőtt valami nagyra a kukorica, máskülönben aligha érnéd el a felsőbb csöveket. Az a fő, hogy tetszett a nyerevény, s a kukoricatörés nagy munkájában sem felejtetted el megköszönni.

Sántha Bözsike. Azt írod, nem merted eddig beküldeni a megfejteseket, mert attól féltél, hogy nem jók lesznek és kinevetlek. Nincs azon semmi nevetni való Bözsikém, hiszen néha jó magam is töpregek rajta, hogy miképpen fejtssem meg egyik-másik nehezebb gyerekrejtvényt. Anyukád segíthet a megfejtesnél és a festésnél, de csak akkor kérjéd a segítségét, amikor már megizzadt buksi fejed a nagy spekulálgatásban, s mégsem jöttél rá a helyes megfejtesre.

Károly Péternek és többeknek. Magam is szomorúsággal olvastam leveleket, melyekben a Tündérország terjedelmének csökkenése miatt panaszkodtatok. Amint láthatjátok, segítettünk is a dolgon, s ma már ismét a régi nagy terjedelemben, nyolc oldalon jelent meg a mi kis újságunk. Sajnos, nem ígérhetem meg, hogy mostmár végérvényesen megmarad a nagy Tündérország, mert a háborúnak sajnos még nincs vége és ha a külföldi papír szállítása megszűnik, féltől, hogy mégis csak csökkentenünk kell majd az újságok terjedelmét.

Surányi János. Versedet megkaptam Jancsikám, tetszik is nagyon. De tedd a kezdet szívedre és vadd be, hogy nem magad találd ki az egész verset, hanem valaki segített egy kicsit. No az sem nagy baj, ha segített csak az a fő, hogy a munka java részét te végezd, s csak a vers csinításához kérj segítséget, vagy amikor semmiképpen sem jut eszedbe valamilyen rim. Kis versed a következő:

SZEDEM A KÖRTÉT

Kicsi kertünk vig örömré
Engem mért is bátorít?
Körtéfán a mézeskörte
Minden ágat elborít.
Ha az ágat el nem érem,
Allok lábujjhegyre,
Körtéket kis kötényembe
Szedegetem egyre.

Telj meg, tej meg, kis kötényem,
Telj meg minél hamarabb,
Csuda boldog kacajomtól
Csengve cseng a tiszta lég.
Szaladok a nagyapóhoz
Nincs most neki dolga,
Mégkérem, hogy körtémet
Kóstolja meg sorba.

Weinhardt Ilonka, Vida Karcsi, Tényi Rózsa (Temerin), Kolb Zoltán, Kohn Juliska, Csernyák Jenő, Szürke Kocsis Misi, Riesz Nusika.

Szeretettel üdvözöllek benneteket a Tündérország táborában. Aki közületek eddig elmulasztotta, írja meg pontos címét és hogy hány esztendő

RÜSTIG ZSIGMOND A BRÉMAI KORMÁNYOS

UJ ROBINSON
A magyar ifjúság számára feldolgozta
Dr. Kárpáti Károly

Délutánra meglett a csónak a sok holmival. Tükaszító meleg lett. Ugyancsak hozzá kellett látni az evezéshez, hogy mihamarabb célhoz érjenek. Mire oda értek, bealkonyodott. Fárdatan dőltek fekvőhelyeikre s csakhamar elaludtak. Csak reggelre ébredtek föl. Hamarosan elrendezték mindent, visszaveztek a tulósó partra s fölmentek a házba, ahol már talpon volt mindenki. Walter éppen az állatokat hajhaszta össze. A kis báránnyal bégték, a gödöllyek mekegtek, sürgős-forgás mindent, a kis karaván készen állott indulásra. Elől Rüstig és Vilmos, mint vezetők. Eleinte csak vigán ment a dolog, de csakhamar meggyűlt a bajuk az állatokkal, melyek sehogy sem akarták a sűrűségben átmenni. De jól mondja a közmondás: a kecske sem menne a vásárra, ha nem hajtanák. A férfiak — a kutyák segítségével — kényserítették az állatokat, hogy előttük törtessenek a sűrűn át. Igaz, hogy így az átvonulás többé került, mint eleinte hitték, de sikerült és ez a fő. Annak dacára, hogy az erdő sűrű tombjának árnyékában haladtak, Walter asszony ugyan csak el volt fáradva és tiltakodva, mikor délután 3 órakor kiérték az erdőből s megpillantották a kies völgyet, mely a csodálkozás és bámulat hangját csalta ajkakra.

Hát még mekkora volt az öröm, mikor a bandana-fák árnyékában a sátrak öltöttek szemükbe, amint ott álltak a zöldelő, virággal borított mezőség közepén!

Walter asszony mindjárt bement a sátorba, hogy kissé megpihenjen. A kis Albertkét ágyba fektették, Karolina édesanyja mellé dőlt. Juno és Vilmos százszáz galvat kerestek, hogy tüzet rakjanak a főzéshez. Rüstig pedig vizet hozott a gödörből. A juhokat és kecskéket szabadon eresztették, hadd legeljenek a rétek zsenge fűvén, úgy sem szöknek el a pompás legelőről. A kutyák is libegtek, kiöltött nyelvel nyultak el a játszódozva hempergelek az úde pázsiton. Közébeült Tóni a földön és bálnéskodott, Walter pedig a facsoportok között járkált s nézegette, vizsgálgatta őket.

Mikor Juno a főzéshez fogott, Rüstig egyet fűttengett a kutyáknak és a yams-fák felé indult. Tóni utána sompolygott. Eleinte távolról követte csak, de a kutyák ugatása közelebb csalta a sűrűhöz, amelyben a kutyák sűrűgelekkorogtak, mintha keresnének valamit Tóni ép-pen a sűrű szelén, az utolsó bokornál állott, mi-

kor zörejt hall. Megijedt és el akart futni, de már késő volt. A sűrűből előtörtelő sertések levették a lábáról s az egész csübbe keresztülvágtatott rajta. Tóni nem tudta, mi történt vele, bizonyu ordítást vitt végbe, pedig semmi baja se. A történt. Csakhamar észrevette ő is, hogy semmi baja sincsen, fölkielt s anyja sátra felé nyargalászott és vissza sem pillantott Rüstigre, aki jóízűt kacagott a háta mögött a furcsa kalandon.

— Szegény Tóni, ugyan megjárta kíváncsiságával! Majdnem megpukkadtam nevettemben. Pedig ez a furcsa kaland komolyan figyelemzetet arra, hogy a kerítéssel nem szabad késznünk, mert ezek az állatok sok kárt tehetnek. Mindjárt gyantítottam, hogy itt vannak, azért hittem a kutyákat ide, hogy verjék föl őket.

Igy monológizált magában a jó öreg Rüstig. Az alatt a disznók egyenesen a kókusz-erdő felé vágattak, a kutyák meg utánuk. Sok idő telt bele, míg a kutyák visszatértek és pedig oly fáradtan, hogy alig álltak a lábukon, amiből Rüstig azt következtette, hogy jó meszszire üldözheték a sertéseket.

Végre elkészült az ebéd. Gyorsan fogyasztották el s mivel mindnyájan fáradtak voltak, pihenőre tértek.

Másnap virradatkor már utban volt Rüstig és Vilmos a régi lakóház felé, hogy az ott maradt holmit is elszállítsák az új nyári telepre. Összecsomagoltak mindent, amire szükség volt; füstölt húst és lisztet hoztak az élelkeskarnából, azután egy teknőbékát húztak nyástra, mindent beraktak a csónakba s elindultak új gyarmatuk felé. Éppen a reggelhez érték oda, amely nagyon jól esett nekik a korai és nehéz munka után.

Reggeli után kiraktak mindent a csónakból s felhordták a sátrakba.

Walter asszonynak nagyon meglepettett új tartózkodási helyük; különösen nem tudta eléggé magasztalni a hús árnyékot s azt az óhaj-tását fejezte ki, hogy lakjanak ott egész nyáron. Eközben mely sóhaj szakadt ki kebleből, mert eszébe ötlött, hogy talán még sok, sok esztendőig kell e szigeten maradniuk. Rüstig pedig boldognak érezte magát, hogy a család meg van elégedve új otthonával.

— Ma reggel szép papagályt láttam — szólt Karolina, — de szeretném, ha az enyém lenne.

— Lesz az is, csak türelmi! — mondta Rüstig, — majd ha kis fiaik lesznek, fogok én egyet, az öregek nem hagyják magukat egy-könnyen megfogni. Most pedig sietek, mert Juno nem tudja nélkülöm megőzni a teknőbékát. Nihi, most jut eszembe, hiszen étékamráit is kell építenünk valahol a bandana-fák között, ott jó helye lesz

(Folytatjuk)

TÉGLIALAPREJTVÉNY
Közzli: Lázár Jolán

IA	ER	TO	VABB
SZ	LAS	RI	SAN

Hejlesen összerakva egy közmondást ad

FOGYÓREJTVÉNY
Közzli: Göröcz Mariska

1. It táboroznak a cserkészek	2. Ut szelén van	3. Ial	4. Mindennek van	5. Mássalhangzó
-------------------------------	------------------	--------	------------------	-----------------

NEVJEGYREJTVÉNY:
Közzli: Munka Katica

LAZAR DANI

Benne van a kedves iskolája

ÖSSZEKÉVEERT LEANYNEVEK

Közzli: Varga Ferike

1. Tig m, 2. Zigi, 3. Kóta, 4. Lisju, 5. Skebő, 6. Illi.

KERSZTREJTVÉNY
Közzli: Benedek Erzsike

0	1	2	3	4	5	6	7	8
	9	10	11	12	13	14	15	16
		17	18	19				
		20	21	22	23	24	25	26

Vizsintes sorok: 1. Hónap, 6. Gyor, 7. Egy s betűvel közben — betegség, 9. Szappan, 12. Betű — fon. 14. Edény — ékezet nélkül, 15. Ismeretlen monogramja, 16. Rossz tulajdonosság, 17. Egyenlő mássalhangzók, 18. T. o. z. 19. Al-lat, 20. Tengeri rabló, 22. Vonatközö névadás, 24. Pesti mozi neve, 26. Földet műveli.

Függőleges sorok: 1. Ha sok van együtt, erdő a neve, 2. Mutatónévmás, névelővel, 3. Régi időben cseled helyett tartották, 4. Mesterember, 5. Fordítva — a pokolban is az, 6. Ma már nem használják világításra, csak ritkán, 8. Hangszer, 10. Rest, 11. Kereskedelmi alkalmazott, 13. Szükség — németül, 15. Rag, 20. »Ki az?» népiesen, 21. Rombol, 23. Kézipénz — rövidítve, 25. Futó mássalhangzó.

MEGFETES

Betűrejtvények:

1. _____ 2. _____
3. _____ 4. _____

Oszloprejtvény _____

Névjegyrejtvény _____

Rács rejtvény: Vizsintes 1 _____ 2 _____ 3 _____ 4 _____
Függőleges: 1 _____ 2 _____ 3 _____ 4 _____

Fogyórejtvény: 1 _____ 2 _____
2. _____ 4. _____ 5. _____

Kockarejtvény: 1. _____ 2. _____ 3. _____ 4 _____

Téglalap rejtvény _____

Osazkoveret lakónevek: 1 _____ 2 _____
3. _____ 4 _____ 5 _____ 6 _____

Hibakeresés: _____

A beiktató neve és címe: _____

Dezső bácsi postája

Marlonosi Rózsika. Leveledre azért nem válaszoltam eddig mert reméltem, hogy személyesen is ellátogathatok Marlonosra. Szeptember 3-án ugyanis Horgonson voltam a paprika napon, s úgy terveztem, hogy ott-nan átrándulhatok hozzátok. Közbejötték azonban a háborus hírek s a gyógyúró horgosi kiállítás, meg a kedves vendégszeret-et időelőtt ott kellett hagynunk. No de, legközelebb majd pótoljuk az elmulasztotta-kal.

3 Fehér Kató

M
E

4 Látók Julianna

v
l

OSZLOPREJTVENY

Közli: Turánszki Annus és Béla

- Nagy folyó
- Rágcsáló
- Szin
- Leány név
- Férfi név
- Első ember
- Kis lány játék

A vastagon rajzolt sor: Hortobágyi tünemény

RACSREJTVENY

Közli: Pál Gábor

Függőleges: 1. Fejfelő, 2. Fiu becenév, 3. Templomban van, 4. Európai nemzet.

A vízszintes 1: Híres szerb csata helye

KOCKAREJTVENY

Közli: Gábor Babi

- 1. Olasz pénz
- 2. Leány becenév
- 3. Testlet fed
- 4. Névelővel játsk

pyrus üzlet ajándékára szóló utalványt az ot-tani szerkesztőségben vegye át. Jancsó Gabi (Mileticeva 49) a **Schade** Bácsi ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Hadnagy Bözsi (Mornarszka 19) a **Holik** Bácsi ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Gíricz Ilonka (Tresnyina 8) a **Hoshek** Bácsi ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Uri Janika (Nemcska 20) az **Unio cukorkaüzlet** csokoládéjára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Riemann testvérek (Lyublyanszka 20) a **Klippel** Bácsi ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Lenkés Karcsi és Juliska (Ciril Metód 63) a **Gíricz** Bácsi ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át.

Furcsa Julcsa kifestésének nyertese Városi Imre (Vl. Natijevicsa 25) a **Mignon cukraszda** süteményére szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Novaszil Józsi és Ilonka (Grodova 26) az **Osnovics Foto** fényképre szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Mihailovics Józsi (Ravancska 12) a **Martin** Bácsi ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Moskovics Iván (Uosztavszka 23) a **Richter** Bácsi ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Koncez Juliskának a **Menahem** Bácsi ajándékát postán küldjük el Pasicsevára. Parti Ilonka (A. Teodorovicsa 21) a **Varga** Bácsi ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Szegedi testvérek (Safarikova 29) a **Prva jug. kemicsna fabrika** ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Kenderessy Ferenc (Laza Koszticsa 6) az **Albus szappangyár** ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Simon Vilma (Njegoseva 1) a **Klippel** Bácsi ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Jeckl Trudika (Uosztavszka 30) a **Goblein** kézi-munka üzlet ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Molnár Károly (Jov. Babunskog 16) az **Issay** Bácsi ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Bogdanov Babus (Uosztavszka 30) a **Perepatics** Bácsi ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Schönberger Mancika (Gajeva 10) a **Gíricz** Bácsi ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Nánássy Juliska (Kr. Petra 2) a **Zora parfüméria** ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Bischoff István (Rakovácska 32) a **Truppel** Bácsi ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Puskás Ferike (Tone Hadzicsa 24) a **Volga** cég ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át.

Gyerekek, ügyeljétek, hogy a nyertmény-szelvényt legkésőbb péntek estig vigyétek el, mert különben érvényét veszti.

BETŰREJTVENYEK

- 1. Lázár Jolán
- 2. Griester Péterke

T N C R
W
R
I

Csipke Erzsók három lánya

Egyszer volt, hol nem volt, tul a szilaj Tiszán élt egyszer egy szegény asszony. Mivel hogy csipkeverésből tengette életét, Csipke Erzsóknak a szegénységén kívül volt három leánya. A három leány olyan csudaszép volt, hogy még az irigyek is megcsodálták őket. Búské is volt rájuk a szegény asszony. Hát még, mikor eladósorba iperedtek. Olyan volt mind a három, mint három mesebeli rózsaszál.

Kilincseltek is a kérék Csipke Erzsók házá-nál. Kérték, kéregették a leányokat. De biz egyikőjük sem akart parasztember asszonya lenni. Tán még a legkisebb, a legfiatalabb ment volna, de a többiek letorkolták:

— Csak nem mész kocsislegényhez! Csak nem mész eh-hez a csámpáshoz! Csak nem szém ahhoz a kajlához.

Csipke Erzsók leányai ki is mondták nyil-tan, hogy királylegényt várnak.

Egyszer csodák, csodája, egy mesebeli üveghintó állt meg Csipkéék háza előtt. A hintó-ból aranydolgányos királylegény lépett ki. A három leány szívesen lessékeltte be a rangos kérést. Mert kéré volt. A legidősebb leányt kért-e feleségül. Csipke Erzsók örömmel adta oda leányát. A leány is boldogan vitt a hatlovas hintóba királyi vőlegényével.

Repült, repült a mesebeli hintó tizenkét határon is tul, míg egyszer kacs egy csárdánál megállt.

— No itt falunk egyet — mondta a király-legény atájának.

Amint esznek, eszegeinek, vagy akarom mondani, amint elköltötték a delet, oszt kifelé jönnek, hát egy rabmadár kiszól a kalitkából:

— Eressz ki engem, szép ara, meglásd, nem bánod meg!

De bizony a leálynak kisebb gondja is nagyobb volt annál. Rá se hederített a madár pa-naszára.

Nossza felkapnak a hintóba megest, oszt repülnek, repülnek zöldhátú dombon, fehérfejű hegyeken is tul, mikor egy barlang előtt meg-állnak! Nagyon nézett a leány. Hogyhát mit is akarnak a redves barlangnál!

— Ne csudálkozz — mondta a királylegény. — Itt a palotád, ebben fogsz lakni. És abban a szempillantásban hétféjű sárkányvá változott. Megjéted a leány. De hiába. Mit volt mit tenni. Ott maradt a barlangban. Hiába sirt-ritt. A sárkány ott őrizte. De meg ha men őrizte is volna, hogyan talált volna vissza falujába!

Hanem bizony ugy járt a második leány is. Néki sem kellett a parasztkérő. Őt is elcsalta a sárkány.

És bizony-bizony a harmadikét is eljött. Felültette hintájába és repült véle hét határon is tul. A csárdánál véle is megállt. Mikor meg-delelték, kifelé jövet, megszólal a rabmadár:

— Ugyan, szép ara, eresz ki engem a kalit-ból. Két nénedől hiába kértém.

— Jósziivel — felelte a kisleány és már ki is nyitotta a kicsiny ajtót.

— Köszönöm, köszönöm — halálkodott a kis madár. — Megszolgálom én még ezt neked. — Azzal már el is repült.

Bizony elcsodálkozott a kisleány, mikor a barlang szájához érték. Nem akart sehogyse be-menni. Váitig mondta, hogy ő men akart ki-rálylegény araja lenni. Miért csalta őt el a sár-kány! Mert hogy nyomon beszéjtek, a barlang előtt menten sárkányvá változott a csodabeli királyfi.

De csak hiába volt minden abajgása. Hur-colni kezdte a sárkány befelé.

— Sohse látom többé a kék eget! — sírán-kozott a kisleány és felnézett a hazaszálló fel-hökre. Ebben a szempillantásban egy kis madár repült a vállára.

— Ne félj! — szólt a kis madár. — Jó tett helyébe, jót várj! — Azzal keresztül bukott a fején és amikor a földre ért, egy gyönyörűs-ges leventévé változott.

De nem sokat csodálkozhatott a kisleány, mert a vitéz máris nektugrott a sárkánynak és fényes kardjával egyazon izbe lemetszette a sárkánynak mind a hét fejét.

Azután megtötte kardjával a barlangot. S hát a barlangból olyan ragyogó kastélyt va-rázslott elé, hogy a csillagok is megvakultak, ha ránéztek.

Ebbe a mesebeli kastélyba vitte a vitéz a kisleányt, akit feleségül vett.

Csipke Erzsók néni is elült a faluból. Azt beszélték, őt is elvitte a sárkányölő vitéz ka-csalábon forgó sárarany várába.

A két ráiartú leány is ott maradhatott. De pártában maradtak örökké. Pgy kell nekik Ki szegénnyel nem éri, gazdagot nem érdemel.

Az ezüst baltá

Tul az ezüst folyón, arany dombon is tul, ott, ahol a kövér, göndör kis malac tur, volt egyszer egy legény, Miska volt a neve, a borzasztó gondtól majd elsült a feje. Hogyne gondolkodott, hogyne busult volna, hisz men volt szegénynek se apja, se anyja.

Nagy árvaságában ugyan mit is tegyen, no, elhatározza, szolgálatba megyen. Azommod elindul, megy az országuton, hány napig, hány hétig, én bizony nem tudom.

Föltette bánatos, fehér felhők usztak, nagy kerek erdőbe ért Miska egy bus nap. Kicsi ház csillogott az erdő közepén, a ház kis ajtaján kopogtat a legény. Hát Uram Teremtőm, benn győztem ember, a bajusza kócból, a szakállja kender. Szörnyűség könyvből olvas kegyetlenül, mert előtte vastag, óriás könyv terül. Lekapja a legény az ócska kalapot:

— Édes öregapám, adj Isten jó napot.

— Adj Isteni Szerencséd, hogy épp most érkezél, az is szerencséd, hogy apádnak nevezél. Mert bizony, úgy tudd meg, és én nevéim Idő, előttem távra van mult, jelen és jövő. Árva legény fordít ebben a nagy könyvben egy lapot át minden ezer esztendőben. Azt az árva legényt, akit ezt megteszi, igen nagy szerencse s hirtelen környékezi. Az ezer esztendő óriás ke-reke, épp most fordult másik ezer esztendőbe. S tenálad a földön bizony, nincsen árvább, egy lapot könyvemben, nosza, lapozzál át!

Megteszi a legény s za ősz öreg ember, a sarokból egy kis ezüst baltát vesz fel.

— Csak annyit szólj, fiam, „rajta baltám, rajta” s mindent izzé, porrá vágd el a baltá. Megköszöni Miska, aztán tovább indul, nagy-nagy városa ér, hegyen tul, völgyön tul. Ejfekeke zászlók lengnek minden háznál, a szemekben sötét, bánatos könny lángol. Kuliya a nyul után zokogva ügetett, a macskák is sirva fogták az egeret.

A királyi várban, a királyi házban, király és királyné voltak csak nagy gyászban. Egy szolgálatot csupán azért fogadtak fel, hogy futkosson ki s be tiszta zsebkendőikkel.

Megkérdi a legény, gyoh mi az a nagy baj, ami miatt nem gyul egy szívbem sem hajnal. No, elmondják erre, hogy a szép királylányt, elrabolta bizony a hétfejű sárkány. Aki a hétfejű sárkányt legázta, azé lesz a királyi országa s leánya. Szörnyűséges erdőn kell átmenni, azon a nagy erdőn nem juthat át senki, a bokrokban annyi mérges kígyó sziszeg, nem élsz egy percre se, megholsz, ha megcsip egy Gondolja a legény:

— Hát biz ez nem tréfa.

— Aztán füttvenlegyet:

— Elindulok még ma.

Ahogy kigondolja, mindjárt el is indul.

TUNDÉRRORSZÁG

Vándorol, mendegél, hegyen tul, völgyön tul. Kurjant az erdőnél:

Rajta baltám, rajta! — s izzé, porrá vágta az erdőt a baltá.

Nemsokára feltűnt a sárkány kastélya, ugyancsak füstölögött a kémény teteje.

Éppen men volt otthon a hétfejű sárkány, egyedül sirt-ritt benn a gyöngyszép királylány. Vigasztalta Miska a királylányt egyre, de a királylány csak sirt, sirt pityeregve. Egyszer csak jött haza a hétfejű sárkány.

— Emberszagot érzek! — ordított mogorván.

Miska meg kurjantott:

— Rajta baltám, rajta!

S izzé, porrá vágta a sárkányt a baltá. A gyöngyszép királylány kacagott, nevetett, örömeben, hogy a sárkánynak vége lett. Miska meg azonnal az istállóba ment, volt ott szép táltos, egy egész regiment. Kiválasztotta a két legeslegesebbet, hátukra gyönyörű szín-arany nyerget tett. Felkaptak hátukra Miska, meg a leány s egy nyargaltak haza, vad táltos-paripán.

Hej, volt otthon öröm — figyelj Kati! Lea — hét országra szóló a királylány lakozta. Járt a Miska járta a völgyenyáncot, a világ tán olyat még soha se látott. Engem is meghívniak, ott voltam, ha mondom, világos virradtig rá-gódtam egy csonton.

Játsszunk cverekkel!

Rejlet főzmondás

Téli esteken a szobába szorulva is vidáman szórakozhatunk, ha váltakozó társasjátékokat ismerünk. Egyike a legmulatságosabb játékoknak a közmondás-kitalálósdi. Ugy játszunk, hogy az egyik gyerek kimegy, mi pedig egy közmondás szavait elosztjuk magunk között. Olyan közmondást kell választanunk, mely annyi szóból áll, ahányan mi vagyunk. Egy négytagú társaság között például azt a mondást osztjuk ki: Lassan járj, tovább érsz. Ha a kinnlevő játékos bejön, mindenki a réseó szót kitalálja, egyszerre. A játékosnak a nagy hangzavarból ki kell találnia, melyik közmondás volt feladvá.

Több ötletességet kíván, de nagyon érdekes a közmondás-játéknak másik változata. A különbség az, hogy a közmondás szavait nem kitaláljuk, hanem szövegbe rejtjük. A találgató játékos kérdéseire adott válasza bele kell szőni a ránk kiosztott szót. A kérdésre akármilyen kérdezhet. Például: Hány óra van? — Mire azt feleljük: — Lassan telik az idő. — A másiktól megkérdezi: — Hová messz delültél? — Járj utána! — Szeretted a csokoládét? — Szeretem, de kérdezz tovább. — Mi a lecke holnapra? — Ha az iskolába érsz, meg tudod.

TUNDÉRRORSZÁG

Szeptember

Sötét felhő száll a
kéményre, ereszre,
bucszik a gölygő,
bucszik a fecske

Karog a vén varju
szomorúan: »Kár, kár,
oda van a napfény,
oda van a nyár márs»

Öregat a cinke:
»Kicsit ér, kicsit ér»
Rafjel a veréb:
»Máholnap a kengérs»

A kert tégén busan
kiabál a rigó,
azt fütyül: »Elmúlt
a nagy vakáció»

Rejtvények,

játékok, mókák és egyéb huncur-ságok

M • e ísset a fín írórszítí muliheti számábó

Betűrejtvények: 1. Szerető, 2. Szeretet.

Fogyórejtvény: 1. Alma, 2. Lila, 3. Ma, 4. A

Kockarejtvény: 1. Koma, 2. Odol, 3. Mora, 4.

Alap.

Keresztrejtvény. Vízszintes: 1. Robinzon, 8.

Orozva, 9. ZV, 10. Res, 12. Goré, 14. Árp, 15.

Osztrandó, 17. Eldöl, 18. YI, 20. Sio, 21. Izbe,

22. KIA, Függőleges: 1. Rozgonyi, 2. Orvos, 3.

BO, 4. Izleles, 5. NV, 6. Zarándok, 7. Naspolya,

11. Erdő, 15. RZ, 16. Ali, 19. Iz.

A HIBAKERESŐ PALYAZAT MEGFELTÉSE

A muliheti Tündérrországnak a következő hibák fordultak elő: men, gyoh, za, si, kacs, ah, gyav, kacs, si, za. A hibakeresőpályázat nyertesese Riesz Ilonka, könyvtudományi postán küldjük el Osifjék I.

A Tündérrországnak több székesszakarva fordítva nyomunk, s a gyermeknek leírása, hogy kikeresse a fordítva nyomokat szavakat. A megadott hibákat azután beírják a „M-gyelvő” szelvényébe, a szelvényt aláírva beküldik. Dező bácsinak postán, vagy bejuttatják a Tündérrországnak postaszekrényébe a szerkesztőség folyosóján szerel

estig, legkésőbb csütörtök reggelig. A hibakereső pályázati megjelölés, továbbá a rejtvényi és festszerzői beküldők közötti jutalmakat sorozolunk ki.

A REJTVÉNYEKET

EGESZBEN, VAGY RÉSZBEN MEGFELTETTEK, SZEP FÉSTÉMENY KÜLDTEK BE:

Schönau Klára, Vargay János, Czoczek Ant, Weinhart Ilonka, Vida Karcsi, Nagyhegyesi Manca, Schade Mariska, Szalay Ilonka, Barla Viktoria, Glazer Grete, Glazer Elza, Novaszél Józsi és Ilonka, Palánki Juliska és Gizike, Kopasz Janika, Balogh Juliska, Papp Bözsi, Bacsa Laci és Bözsi, Puskás Mariska, Vranó Janika, Danyi Mariska és Ince, Németh Ducika, Balaton Magda, Himmelsbach Irenke és Iluska, Vadász Laci, Gál Ilonka és Ferike, Török Gizike, Vranó Ferike, Rápot István, Papp László, Kaszás Zsófia és Öcsike, Hadnagy Bözsi, Ritze Ida, Vugrenicsek Mária és Ilonka, Hüff Mariska, Sarkózi Magdika, Diényák Erzsike, Fodor József, Dusa Rózsi és Juliska, Pülpö Gizike és Ilonka, Albert Rózsi, Kupidon Mariska, Molnár Katica, Hort Öcsike, Horti Laci, Kocsis Szürke Misi, Uri Janika, Szieber Kató, Évi és Hilda, Gircz Ilonka, Manz Vali, Walter és Ricci, Molnár Károly, Schönberger Mária, Schönberger Manca, Horváth Juliska, Takács Juliska, Palásti Juliska, Irsei Rózsi, Riesz Nusika, Bischoff István, Balla Iren és Gyula, Gorász Elvira, Tábori Magdi, Sebök Lajos, Farkas Bözsi, Dező Janika, Katona Ilonka és Magda, Míglinci András és Feri, Tikmajer testvérek, Oravec Herminka és Irenke, Kolan Iren, Kriszta Janika, Varnu Irenke, Vastag Irenke, Cseh Józsi és Irenke, Lenkes Karcsi és Juliska, Uri Janika, Fehér Kató, Kolb Zoltán, akurics Magda, Kohn Juliska, Tenyi Rózsi, Madacki Elek, Csabrádi Boriska, Mária és Ilona, Tomma Mária, Knebl Béla, Csornyák Jenő, Balás Rudika, Jeckl Ingeke, Kéki Kató, Marschal Róly, Rácz Gizi, Rechnitzer Olga, Kalacsi Irena, Bezzeg testvérek, Jeckl Trudika, Schönau Klára, Cseh Vicuska, Riesz Nusika, Inász Marijd, Moskovics Iván, Balaton Juliska, Jager Rudika, Wagner Laci és Gizi, Varga Leica és Mikike, Horváth Verica, Vas Emmi, Steiner Katica, Bara Pisti és Evike, Gabarics Judika.

A sorshúzásmál Palánki Juliska és Gizikének (Grozdova 20) kedvezett a szerencse, a Wähl-féle dessert cukorkára szóló utalványt a szerkesztőségben vegyék át. Himmelsbach Mikit, Irenke és Iluska (Dudarska 44) a Herings-Studio fényképre szóló utalványt a szerkesztőségben vegyék át. Szabó Bözsi (T. Pavlovicsa 34) a Mignon cukrázda öt siteményére szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Szalai Ilonka (Petra Zrímszög 37) a Golyvabár ajándékára szóló utalványt a szerkesztőségben vegye át. Papp László (Lyublyanszka 16) az Ifjuság képes folyóiratot egy évig ingyen kapja. Fehér Marit a Petrovgrádi Pa-

DIVAT

Az őszi divat titkaiból

A lázas munka megkezdődött, a női szabók, divatcégek világszerte azon törik fejüket, milyen legyen az új divat. A vezető gondolat természetesen az, hogy szebb, frisebb és változatosabb legyen, mint eddig.

Ezeknek a törekvéseknek meg is van az eredményük, az eljövendő őszi-téli divat sok újdonságot hoz, viszont sok mindent, amit még nemrég elegánsnak, csinosnak tartottunk, visszavonhatatlanul halálra ítélt. Szerencsére, a divatnak megvan az a jótulajdonsága, hogy a multtal szemben nem hagy bennünk semmi sajnálkozást. Közönyösen nézzük az öt év előtti ruhát, a három év előtti kalapot. Nem fáj a bucsu régi toalettejinktől, sőt végleg megválni tőlük néha nagyobb örömet okoz, mint bánatot.

Az őszi divat egyik motivuma: a glokni. Erre ellenvethetné valaki, hogy edig is divatos volt a glokni, miért kell ezt most különösebben hangsúlyozni? Azért, mert évek óta ugyszólván csak esti és alkalmi toalettknél hordtunk harangszabásu szoknyát, s az sem volt nagyon bő, nagyon hullámos. Az újítás most először is az, hogy a gloknis szabás az utcai köpenyeknél, délelőtti és délutáni kosztümöknél, ruháknál is szerepel. A könnyed vonalú, gloknis francia kosztümök nagy életet kezdtek az idén, s a nap bármely szakában erős konkurenciát támasztanak a klasszikus angol tailleur-nek. Ezenkívül az idei gloknis szoknya, — különösen vékony, puha szövetekből, selyem- és csipkefélékből — igen bő, némelyik a 3—4 méter bőséget is eléri. E két lényeges különbség alapján joggal nevezik a divatkirályok a glokni-t az őszi szezon egyik jelentős eseményének.

Az új divat másik fontos és említésreméltó szabásvonala: a huzás, a raffolás. Szinte azt lehet állítani: délutáni és esti összejöveteleken nem is fogunk az idén egyenesvonala szoknyát látni, annyira előtérbe került a huzott és gloknis alj. A raffolást, illetőleg huzást, sokféleképpen és sokszor igen eredeti módon alkalmazzák a ruhákon. Néha csak elől ráncolják a szoknyát, de a vékony hölgyeknek azt is megengedi a divat, hogy köröskörül ráncolt, igen bő és rövid, valóságos »bokorugró« szoknyát viseljenek. A karcsúság érdekében sokszor azt is megteszik, hogy a slussztól a csipőig érő részt egész simán szabják s csak onnan kezdődnek a ráncok. A derékon igen változatosan és érdekes fazonokban alkalmazzák a redőzést, huzást. E téren sok eredeti elgondolásnak lehet helyet adni, mert a divat tág lehetőséget biztosít s abba nem szól bele, hogy valaki egyéni ötlete szerint jobbra, balra, ferdén vagy egyenesen, mérsékeltén avagy dusan alkalmazzon huzást. A huzott divat feltámasztásával életre kelt a csuklónál keskeny kézzelvel összefogott, bőven ráncolt ujj is. Ezt alkalmi ruháknál néha oly bőre szabják, hogy ballonszerűen hat. Az estélyi ruháknál valósággal tobzódnak a művészien elrendezett redőkben, — de szabónő legyen a talpán, aki ezeket a bonyolult raffolásokat kifogástalanul meg tudja csinálni!

B. I.

Miért ellensége a férjje?

Nem hiszem, hogy legyen még egy foglalkozás, melyet annyit támadnának, amivel olyan sokszor csipkelődnek, mint éppen a kozmetika. Különösen a férfiak között vannak ellenségei, akik mikor ezt a szót hallják »kozmetika«, a fogalommal rendszerint egy, a jó izléséből s nőies bájából teljesen kivetkőzött félvilági démont képzelnek el, akinek kéz- és lábörmei vérbe vannak mártva, természetes karcsúsága csontvázvá van lefogyasztva, haja platinára, arca ciklámenzínűre, szempillái kékre, szemhéja aranyra stb. stb., nem akarom tovább részletezni, a lényeg az, hogy minden és mindig festve van! Holott ez óriási tévedés: tessék elhinni, hogy azok a nők, akik ily neveltséges figurát csinálnak maguk-

ból, akik tökéletesen elveszítették józan ítélőképességüket, a legritkább esetben járnak kozmetikai rendelőkbe, nem igen kérnek tőlünk tanácsot s merem állítani, hogy sohasem a kozmetikus utasításaira kezdődik magukat ilyen izléstelenül. Meg vagyok róla győződve, hogy ha egyetlen kozmetikai intézet sem lenne, ha ezek a hölgyek nem ütköznek bele uton-uttfélen a különböző ruzs, arcemal stb. hirdetésekbe, akkor is ugyanezt csinálnák, mert valamiképpen ki kellene élniök magukat, csillapíthatatlan feltűnési vágyukat, hogy utánuk forduljanak az utcán, hogy beszéltesse magukról! Legföljebb, ha egyáltalában nem tudnának ezekhez a szerekhez jutni, vagy legalább is csak normális mennyiségben, szolid színekben, valamely más utat keresnének, — talán az utcán hangosan beszélőnek, szokatlanul járnának, vagy esetleg inkább botrányokba keverednének, — csak hogy magukra vonják a közfigyelmet. De sajnos, mindezen mód-szerek között egyelőre úgy látszik, még mindig a legegyszerűbbnek tartják ezek az emberek a smink színorgiájában való tobzódnak s ezért a kozmetikáé és a kozmetikusoké

a társadalomnak annyi igazságtalan ítélete és apró csipkelődése, mely ellen nem győzünk protestálni.

Ezzel szemben a kozmetika tényleges szerepe és feladata az, hogy sok-sok dolgozó leányt és asszonyt, akik egész nap futnak, fáradnak, utbaigazítson, ellássa tanácsal s segítsen nekik minél tovább és minél helyesebben megőrizni csinoságukat és fiatalágukat, melyre manapság olyan nagy szükség van ugykint az életben, mint a családi tűzhely mellett. És ez, hála Istennek, olyan sok esetben sikerül is! Hiszen elvitathatatlan tény az, hogy ma több fegyverrel kell birniok a nőknek, mint régen (sokoldalúság, különböző iskolák, nyelvtudás, amire anyáink nem is gondoltak) s ezek között nem utolsó szerepet játszik a jó benyomást keltő külső! Mert a verseny ezen a téren is, mint majdnem minden szempontból óriási s aki — természetesen a jó izlés s a megengedett társadalmi és anyagi keretein belül nem tart vele — az elbukik, vagy legalább is megelőzik! Első pillanatban talán naiv dolognak tűnik, de mégis bátran állíthatjuk, hogy nagyon-nagyon sok szolid, kispolgári nő köszönheti férjét, családi boldogságát, vagy esetleg állását, egzisztenciáját, üdeségének, jólápoltságának, szóval a helyesen értelmezett kozmetikának!

Jókay Erzsébet

Ezer jó tanács a háziasszonynak!

Hölgyeink vágják ki és gyűjtsék össze ezeket a háztartásban nélkülözhetetlen, praktikus utasításokat. A tudnivalók gazdag tárházának birtokába jutnak.

(24)

CUKORMÁZ (glazur) tortákra és apró süteményekre:

1. Egynegyed kg cukrot 2 tojás fehérjével és egy kevés citromlével negyedóra hosszat keverünk, ami egészen sima és sűrű lesz.

2. Piros glazurt ugyanígy készítünk, de citromlé helyett néhány csepp alkórmöst teszünk bele, hogy a kívánt színt elérjük.

3. Jó és olcsó kakaóglazur a következő: 2 dl erős feketekávé sűrűre főzünk, 2 tetézet evőkanál kakaóval és három tetézet evőkanál porcukorral.

4. A legfinomabb csokoládéglazur úgy készül, hogy két szelet csokoládét a sütőben megpuhitunk és 5 dkg felolvasztott (de nem felforralt) vajjal, amelyről a savót leöntöttük, apránként hozzákeverünk. Ez a Gerbeaud-glazur.

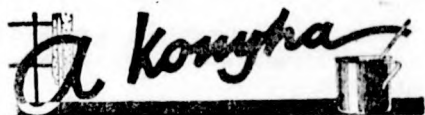
CURACAO. Ezt a kedvelt likórt nagyon könnyű készíteni és ha pontosan betartjuk az előírást, éppen olyan jól csinálhatunk, mint amilyen az eredeti francia vagy hollandi. Leírás: 33 gram curacahéjat és egy Szent János-kenyeret (Ausztriában kecskeszarvacskának hívják) eldarabolunk mennél apróbbra és 1.1 liter 92 fokos szeszszel 8—14 napig napon, meleg helyen állni hagyjuk. Ezután 1 és egynegyed kiló legfinomabb tisztított cukrot és 1 és 1/2 liter desztillált vízben addig főzünk, míg szirupsűrűségű lesz, akkor kicsit kihűtjük. A szeszben ázott szilárd részeket kinyomjuk, a szeszt átszűrjük és 40 gram legfinomabb jamaikai rummal és egy gram curacahéjjal a váznon vagy flanelon átszűrűt cukoroldatba keverjük. Ha nincs valódi curacao-héj, megfelel a jó messzinai vagy sevillai narancs héja is. De ebben az esetben 1—2 grammal több curacoolajat kell vennünk. Tökéletesen tiszta üvegbe tesszük, jól bedugaszoljuk és hosz-

szabb időre meleg, sötét helyre tesszük.

CSÁJA. Egy kis pohár vanília roszliszt, ugyanannyi rumot, egy csipet teát, egy pohár vizet felforraltatni, átszűrni; 5 kockacukor, 1 kárika citrom hozzáadásával kész az ital. (Ez a mennyiség egy csészére való.)

CSALÁN, mint takarmány. Okos dolog, ha a vadon növe csalánt összegyűjtjük, mert akár frissen, akár szárítva, nagyszerű takarmány, különösen disznók számára. A csalán-szénának kétszer annyi fehérje és háromszor annyi zsirtartalma van, mint a közönséges szénának. A herrefélt pedig azért mulja jócskán felül, mert negyedrésszel több fehérje és kétszer annyi zsirtartalma van, mint a legjobb herének. Ha a fiatal, friss csalánt összevagdadjuk, liszttel vagy korpával keverve, kitűnő táplálék fiatal libák számára. Nagyon jó szolgálatot tesz a csalán a hangyák irtásánál. Este tegyük a hangyafészkek közelébe jó csomó friss csalánt, reggelre tele lesz hangyával, akkor forrázzuk le őket a csalánnal együtt.

CSALOGÁNYFÉSZEK. Hogy a csalogányt a kertbe csalogassuk és ott tartsuk, nem elég tavasszal megfelelő táplálékot, mint pl. lisztmolyokat szétszórni, hanem arról is kell gondoskodni, hogy kellő bokrokat találjon. A csalogány lombos galyakat szokott kiválasztani és a földhöz közel, alacsony bokrookban építi fészket. A bokor azonban ne legyen nagyon elágazó hogy elég védelmet találjon a ragadozók ellen. Legalkalmasabb a törpe jászmin, Philadelphus coronarius nanus. Kővér földben egyenként, elszórtan a pázsitba ültetve rövid idő alatt erős várat alkot ágaival, hogy különböző lakóhelyet a csalogány sem kívánhat magának.

Kapor elveése ecetben

A száraitól leszedett kaporot hideg vízben megmossuk, lecsurgatva kisebb szélesszájú üvegekbe rakjuk. Annyi ecetet öntünk rá, hogy jól ellepje a kaporot majd leköttözzük és sötét kamrába elreklük.

Töltött tekeres

A szép nagy comb- vagy lapockaszeletet nagyra és vékonyra kiverjük. Megsózzuk és kevés borssal, sóval zuzott foghagymával kevert darált sertésnussal borítjuk be. Megszórjuk apróra vágott füstölt szalonnával és tetejére végig keményre főtt, tisztított tojást rakunk. Összesavarva átköttözzük és tepsibe tesszük, majd zsirral leöntjük és kevés víz hozzáadásával puhára pároljuk. Tejfölt adunk a levébe tálaláskor.

het hidegen felszelve is adni. Tojás helyett tehetünk bele végig egy szál füstölt kolbászt.

Juhus kása (hat személyre). Másfél kiló juhhust megtisztítunk a fagygyutól, hártától és egy órán át enyhén ecetes vízben kiáztatjuk. Utána hidegvízben jól megmossuk és a csontos részét külön, a szép tiszta husos részét külön kockákra vágjuk. A csontos részét tegyük oda fazékban főni, zöldgeljük fel és sózzuk meg, mint a husleves szoktuk. A husos részét pedig külön egy lábasban két kanál zsirral, kiskanál piros paprikával, késhegynyi törött borssal, sóval, kevés vízzel tegyük fel párolni, ha kell, folyton kevés vizet öntünk rá. Ha a levesben lévő hus megpuhult, szűrjük le és a levesbe tegyünk egy kanálnyi zsirt, főzzük bele félkolónvi megmosott köleskását és folyton kavargatva, hogy oda ne kozmásodjék, főzzük puhára. Tálalásnál tegyük a köleskását tálba, a külön párolt húst a tetejére. Ha akarjuk, a levesben főtt húst is közé keverhetjük. A párolt hús levével öntsük le az egészet.

Bélyeg

A NOVISZADI FILATELISTA
EGYLET KÖZLEMÉNYEI
Az autóverseny

bélyegei, mint váratlan alkalmi sorozat, szeptember 3-án kerültek forgalomba. A sor áll 4 értékből, fehér kretaszerű papíron 11¹/₂:12-es fogazással. A bélyegek névértéke 10 dinár, bérmentesítésre azonban csak 5 dinár lesz. A többlet az autógyógyászat javára megy. A képek választása, az 50 p. kivételével, eléggé sikerültek, a szín kissé élénk, kivétele jó. A kibocsájtási mennyiség 200.000 sorozat. Kibocsájtási idő szeptember 3-tól december 31-ig. Bérmentesítésre felhasználható 1940 évi január 31-ig. Az el nem adott mennyiséget megsemmisítik.

Az 50+50 parás álló téglalap alakú, okkerbarna színben, motorbiciklis versenyzőt ábrázol. A szín kissé halvány, a kép kevésbé sikerült; 1+1 din. sötétzöld versenykocsi, a háttérben a győzelmi szoborral; 1,50+1,50 dináros vörösbarna, álló téglalap alakú, sikerült képpel: motorbiciklista a fordulóban. 2+2 din. sötétkék (kissé sötét), fekvő téglalap alakú versenyautó a Nebojse torronnyal a háttérben. A beográdi verseny idején, szeptember 3-án a Kalimegdánon, mint már jeleztük, külön alkalmi lebetűzés, originális boríték és kartonlapot adtak ki. Azonkívül két beográdi kereskedő szintén kiadott e célra egy-egy borítékot.

FILATELISTÁK FIGYELMÉBE!
Európa minden államának bélyegeiből küldünk megtekintés céljából egyes bélyegeket vagy egész sorozatokat. Mankólistát készítünk. „Universal” bélyegkereskedés, ZAGREB, Zrinjski trg. br. 14.

A „Jadranska Sfraža”

a másik újdonságsorozat pár napra rá, szeptember 6-án jelent meg. A sor áll 4 értékből, névértéke 8,50 din. A felár az eddigi összes alkalmi bélyegekhez képest csekélyebb. A papíros erős, egyszerű, pergament-szerű. A fogazás 11¹/₂:12. A bélyegek képe szép, kivétele nagyon jól sikerült, az első jugoszláv réznyomású bélyegek. Ellenben a színek általában világosak. Egyes értékeknél (pl. 50 p., 2 din.) vannak színárnyalati különbségek. A bélyegek hosszukák téglalap alakúak 5x5 darabból álló kis ivékben készültek, amit egyes kereskedő és gyűjtő tévesen (?) blokknak jelzett. Ilyen kis iv-blokkból 8000 darab van; szóval a kiadott mennyiség 200.000 sorozat. Az iv felső szegélyén vitorlás hajó, azonkívül latin és ciril betűkkel »Vigyázzunk a tengerünkre«.

A bélyegeket szeptember 6-án hozták forgalomba és november 30-ig árusítják a faltareken. Bérmentesítésre felhasználhatók december 31-ig. Az el nem adott mennyiséget megsemmisítik. Az 50+50 parás narancsszínű: vitorlás hajóval; 1+50 p. zöld színű: kereskedelmi hajót ábrázol; 1,50+1 din. lilás rózsaszín: utasszállító hajó; 2+1,50 din. világoskék: hadihajó. A felárból Szplitben tengerészeti muzeumot építenek. A kibocsájtás napján külön alkalmi boríték volt, hasonlóképpen lebetűzés is.

★

KÜLÖNFÉLE:

Az **Avala-sor** október 9-én jelenik meg és február 1-ig lesz a galteren. Bérmentesítési idő március 1-ig.

Ez év végén, valószínű a postalkalmazottak részére felépítendő

otthonhoz, külön alkalmi sort adnak majd ki.

A žice és duvansko poljci emléklevelezőlapokat kivonják a forgalomból. Azonkívül újabb képes levél-lapokat technikai okokból nem nyomtatnak többet.

A jugoszláv filatelista Szövetség idei kongresszusa a mai bizonytalan idők miatt egyelőre elmarad. Későbbre halasztották el.

Lichtenstein Handbrich 1939/40 e kis ország összes filatelista vonatkozású dolgait hozza a filatelista előtti időtől a legújabb bélyeg és levelezőlap kiadásokig; specialitások, értékelés, kiadott mennyiség stb. A kézikönyv kék színű bekötéssel, 176 oldalas 4.— R. M. Megrendelhető: Sieger Verlag, Lorch (Württemberg)

Guatemala: a »Taca« repülő-társaság adatai szerint 1938-ban 5000 személyt, 6000 kg. csomagot, 4700 kg. postát és 1 millió kg. árut továbbítottak repülőgéppel.

»Deutsche Zeppelin und Flugpost Katalog« 6.— R. M. Sieger Verlag, Lorch (Württemberg—Németország) A német önkéntes csapatot, a »Legio Condor«-t Spanyolországból hazatérve Hamburgban május 31-én nagy pompával fogadták. Erről a napról létezik különleges német, hamburgi lebetűzést adtak ki.

Nicaragua: a »Taca« repülő-társaság szerződés alapján átvette az ország bel- és külföldi repülőjáratok lebonyolítását.

Uj repülőgépjáratok létesültek a nyár folyamán A Róma—Budapest, Páris—Bukarest-i vonalat meghosszabbították Ankaráig; Berlin—Wien—Budapest—Isztanbul. Szófiánál csatlakozás Athénből; Varsó—London angol repülő-társaság lebonyolítása; Varsó—Kopenhága lengyel repülő-társaságtól vezetve; május 20-

tól rendszeres amerikai járatok Newyork—Marsaille.

Sziam a Vöröskereszt 75. évi megalapításának évfordulójára 5+5, 10+5, 15+5 Sat. átnyomásos provizoriumot adott ki. Junius 26-án az új nemzeti alkotmány törvényesítésére 2, 3, 5, 10, 15 Sat. alkalmi bélyegek jelentek meg.

»American Air Mail Catalogue 1940« 700 oldalon az összes repülőposta (Zeppelin, Ballon, rakéta-posta) bélyegeket és lebetűzéseket hozza az American Air mail Society Albion, Pennsylvania, U. S. A. kiadásában. Ára 3 és fél dollár, portó külön.

★

ÚJDONSÁGOK:

Albánia végleges kiadást tervezett 14 értékkel. 5 quint.—5 frankig. Victor Emánuel képire. Skander léggel és albán népviseleti képekkel.

Cseh és Morvaország végleges kiadása fokozatosan megjelenik. Azonkívül új újságbélyegek kiadását is tervezik.

Nicaragua: új repülő-sorozatát ad ki 1c—2,50 cm-ig kb. elnökük képével, egyik oldalon a katedrál, a másikon a newyorki kiállítás szymboluma. Teljesen új a sorozatából, hogy sehol még csak nyoma sincs a repülőgép, avagy a repülő-sor jelzésnek, a feliraton kívül.

Norvégia. A Manó királyné font részére, a királyné arcképével 10+5, 15+5, 20+5, 30+5 oeres értékeket ad ki.

Panama: a rákbetegség elleni küzdelem alkalmi bélyegen a rádium feltaláló házaspár — Curic — képeivel 1c. értékű, kék, zöld, vörös és narancsszínben megjelent.

Dr. G.

Elöl egy félig katonai, félig lovagi ruhát viselő hányveti, gögös magatartású fiatal ember vágtatott, utána vagy négy-öt dragonyostiszt s egy csomó csatlós meg inas. A tiszték társaságában feltűnt Bercsényinek egy cifrán öltözött lovas, akinek nagy tollas kalap árnyékolta be különben is sötét arcát.

— Ejha, gróf uram, — kiáltott rá Bercsényi a hányveti ifjura, — van jó dolguk kigyelmeteknek, hogy szarvasbögés előtt üszökre vadásznak! De hisz ez vétek az Isten ellen!

Csáky Istvánnak lángbaborult az arca.

— Kinek mi köze hozzá, gróf ur, — kiáltotta vissza indulatosan, — a saját erdőmben olyan vadra vadászom, amilyenre akarok!

— Nono, lassan a testtel, gróf ur, ebbe nekem is van beleszólásom. Az erdő közös tulajdonunk és így a vad is.

— Sajnos! — szólt kihívó hangon amaz. — De még így is a vad fele az enyém s akkor teritem le, amikor nekem tetszik. Előre, urak!

Megsarkantyuzta a lovát, a kürtök ujra megszólaltak s a vadászcsapat elvágtatott, be az erdőbe, a szarvas után.

— Így megy ez nap mint nap, méltóságos uram, — mondotta bosszusan az öreg Skarbala. — István gróf oly esztelenül pusztítja a vadat, hogy nemsokára hírmondó sem marad belőle a temetvényi rengetegben, amely pedig híres volt vadbőségéről.

(262)

— Saját maga alatt vágja a fát, — felelte Bercsényi. — De ma este fölkeresem és tisztázom vele a dolgot. Leghelyesebb volna kétfelé osztani az erdőséget is.

— Amit azonban ő szilaj természetével nem venne figyelembe, — dohogta az öreg.

— S miféle tiszték voltak azok a társaságában?

— Léváról valók, cimborák, akikkel együtt tivornyázik. Holmi cifra asszony-nép is jött velük s minden nap hajnalig fönt dorbézolnak.

— S az a nagykalpos lovas, — látta már máskor is itt kigyelmed?

— Nem, ez nem volt még itt, legalább én most láttam először.

Fölérve a várba, újabb meglepetés érte Bercsényit. A kapuban formászerű őrség táborozott, néhány dragonyos katona, az udvaron is ténfergett vagy egy tucat német lovas; a cselédházak s az istállók felől is német gajdolás hallatszott.

Egy terebélyes vén hársfa alatt, a földbe ásott lócákon, körülülve az asztal gyanánt szolgáló óriás, lapos szikladarabot, ott tanyázott az a gyanus csapat, amely Bécsből

kezdve nyomában járt Bercsényinek s amely délben olyan gyorsan kerekelt előle, amikor huszáraival feléjük tartott. Telt kupák állottak előttük s ittak, mint a gödény.

Szinte meg van szállva az egész vár — mondotta kelletlenül Skarbala.

Bercsényinek se igen tetszett a dolog, de hát már benne volt, büszkesége nem engedte, hogy meghátráljon.

Számba vette a vele lévő erőt, hát az bizony egy harmada sem volt az ellentábornak.

— Katonai föllebbvalójuk vagyok, — igyekezett megnyugtanni az öreget, — egyetlen emberemnek a hajaszála sem görbülhet meg.

Tóth István, a fiatal huszárhadnagy figyelmesen végignézett a félig már részeg katonákon, még inkább a fa alatt üldögélő rosszképű társaságon s megcsóválta a fejét.

— Akármilyen legyek, — dörmögte magában, — ha nem ugyanaz a banda ez, amely Bécsben ránk tört, a Drugeth-palotában. No ennek már fele se tréfa.

Magához intette az eleven eszű, fúrge Kálnássy Istókot, Bercsényi egyik apródját.

— Istók fiam, — mondotta halkán, — fogd a lovat, mintha csak jártatnád s szépszerével vezesd ki a kapun, ott künt kerüld meg a várat s állapodjál meg a mi palotánk tövében. Ott várakozál egész éjszaka. Lehet, hogy hiába fogsz várni, te jó fiu, de az is lehet, hogy megmented a tábornok ur életét. Ha tudniillik én lekiáltok a várból hozzád: rajta, Istók, — akkor se szó, se beszéd, ugorj nyeregbe, vágtsd Csejthére, ültessd lóra a huszárokat s hozd lóhalálban ide, Temetvénybe. Ha a várkapu csukva lesz, cselél nyitassátok ki, ha meg ki nem nyitják, törjétek be: akárhogy, de a jeladás után egy óra alatt itt legyetek a belső udvaron!

Az apród érezte, hogy fontos életbevágó föladatot bíztak rá. Büszkén és boldogan húzta ki magát:

— A parancsot megértettem. Helyemen leszek!

Bercsényi kíséretével átvonult a várpalotának abba a részébe, mely az ő tulajdona volt, s úgy intézkedett, hogy mindjárt készítsék el a vacsorát; korán fognak lefeküdni, hogy hajnalban pihenten ébredjenek.

A belső udvart, amelyen a várpalota állott, már korábban magas kőfallok kettéosztották s a falon egy erős kapun át lehetett közlekedni; ezt most tanácsos lett volna bezárni és eltorlaszolni. Bercsényi azonban úgy intézkedett,

SAKK

Világos: Kb7, gy; e2, f2 (3).
Sötét: Ka5, gy; e4, f4, f5. (4)
 Világos indul és remist ér el. (4 pont.)

Megfejtése beküldhető a megjelenés után tizedik napig, közvetlenül rovatvezetőnk címére (Herbatin Kálmán, Bácska Topola).

MEGFEJTÉSEK:

A 128. számú feladványunk helyes megfejtése: 1. Fg3! a2. 2. b8V, a1V 3. Vf4+, Ke2. 4. Ve4+, Kd2. 5. Ff4+, Kc3. 6. Fe5+ nyer. Ha 1... h2. 2. b8V! a2. 3. Vf4+ mint az előbbi variánsban, vagy 1... Kxg3. 2. b8V+, Kg2. 3. Vg8+ K lép. 4. Vxf7 és nyer.

Helyesen fejtették meg: Maricsák József (Oszijek) Pásztai Lajos (Zsálya).

Julius—augusztus havi feladvány megfejtési versenyünk eredménye: Maricsák József 22, Becskei Károly, Kosaras Emil, Kuntz János 17, Pásztai Lajos 12, Avender Hajnalka 7, Nagy Bálint 4, Vatrovics Lajos 3 pont. A megfejtési verseny győztese tehát Maricsák József, akinek sakkönyvet küldünk jutalmul. A szeptember—október havi megfejtési verseny a 129. számú feladványunkkal kezdődik és a legtöbb pontot elérő megfejtő értékes sakkönyvet kap ajándékkul.

LEVELEZÉSI VERSENYÜNK

V. csoport:

1—6. 11... Vxe7. 2—5. 12. Bc1. 3—4. 15. Fh4. 1—2. 12... Ke7. 2—6. 13. Va4. 3—1. 22. Vxd2. 1—4. 11... Bc8. 2—3. 16... Vc7. 3—6. 13. h4. 4—5. 13. Vg3. 5—3. 13... 0—0. 6—4. 13... Fb4. 4—2. 14... exd4. 5—1. 7. Fe2. 6—5 10... h6.

VI. csoport:

1—6. 5... dxe5. 2—5. 7. Fb5. 3—4. 4... Hc6. 1—2. 5... 0—0. 2—3. 5. Hf3. 3—1. 4. Fg5. 1—4. 5... Fb4+ 2—6. 9. Ve4+. 3—6. 4... Hf6 4—5. 7. cxb5. 5—3. 5. Fb2. 6—4. 6... Hd7. 4—2. 7. Vxd5. 5—1. 5. e4. 6—5. 7. Fxe7.

ÜZENETEK:

Kókai és Farkas. Sajtóhiba folytán 3—1 játszmájuk tévesen jelent meg. A parti eddigi állása a következő: 1. d4, d5. 2. c4, e6. 3. Hc3, Hf6. 4. Fg5.

Vatrovics. A 3—4. partiban nincs »svindli«. Világos 9. lépése ugyanis nem Fe3, hanem Ve2 volt, mint azt a kezemben levő levelezőlap is mutatja.

Novák. A kérdezett verseny végeredményét mai rovatunkban találja meg. A kérdezett címet a legközelebbi rovatban hozom tudomására. Feladványait átnézem.

MEGNYITÁS ISKOLA

Lasker védelem

(67. folytatás)

De sötétnek nem kell cserélnie »c3«-on, hanem folytathassa a következőképpen is:

8... c6
9. Hxe4 dxe4
10. Vxc4 Vb4+
11. Hd2 Vxb2

és most a gyalogáldozatos folytatás 12. Bb1, Vxa2 (dr. Aljehin—Böök, Kemeri 1937) stb. után sötétnek kilégitő játéka van, 12. Vb1 pedig vezércseréhez és gyenge kilátáshoz vezet.

Sötét játszhatja azonban 8. Vv2-re az alábbiakat is:

8... Hxc3
9. Vxc3 c6
10. Fd3 dxc4
11. Fxc4 Hd7
12. 0—0 b6
13. Bacl Fb7
14. Bfd1 c5 stb.

mint az orthodox védelemben, vagy 13. Vd3, c5. 14. Ve4, Bb8. 15. Fd3, g6 és Fb7 mint az Aljehin—Spielmann (Bléd, 1931) játszmában.

Kétes értékű az alábbi folytatás:

8. Bcl c6
9. Fd3 Hxc3
10. Bxc3 Hd7
11. Vc2 dxc4
12. Bxc4 h6é

Rubinstein—Spielmann (Trüberg, 1921) vagy 8. Fd3, Hxc3. 9. bxc3, c5 stb. végül 8. Hxe4, dxc4. 9. Hd2, f5 stb.

Dr. Bernstein a következő folytatást találja a legjobbnak:

8. Vc2 Hf6!
----

amivel sötét egy-két tempót adott a futócsere eléréséért és az állás tehermentesítéséért. Dr. Bernstein ezt még megerősíteni igyekezett azzal, hogy az 5. lépésben 0—0 helyett sötét h6-ot húz és akkor 6. Fh4, 0—0. 7. Hf3 és csak most He4! 8. Fxe7, Vxe7. 9. Vc2, He4, f6 stb. Ebben az állásban úgy tűnik fel, hogy sötét meggyengítette a királyállást, ami könnyen végzetessé válhat. H. Müller Bécsi mester szerint világos 10. Bhg1 és későbbi g4, g5 és h4-el erős támadást kezdhet és ezzel kétséges-

sé válik sötétnek a h6-al megindított támadása.

291. SZÁMÚ JÁTSZMA

Indiai védelem

Játszották a XVI. jugoszláv nemzeti amatőrverseny döntőjében.

Világos: Rajkovic.

Sötét: Gligorics.

1. Hf3, d5. 2. e3, c5. 3. b3, Hc6. 4. Fb2, Hf6. 5. Fe2, g6. 6. 0—0, Fg7. 7. He5, Vc7. 8. f4, 0—0. 9. Hxc6, Vxc6. 10. d3, b5. 11. a4, a6. 12. Ff3, Fb7. 13. Ve2. Bfd8. 14. Hd2, Vb6. 15. Kh1, Fc6. 16. axb5, axb5. 17. e4, dxe4. 18. Bxa8, Bxa8. 19. dxe4, Ba2. 20. Fxf6, exr6! 21. Vd3, Baa8. 22. Va3, Va7. 23. Fe2, Vb7! 24. Vxc5, f5. 25. Bfd1, fxe4. 26. Hf1, Ff8. 27. Vd4, Fg7. 28. Vc5, Fh6. 29. g3, Ff8. 30. Vd4, e3+. 31. Kgl, Be8. 32. Hxe3, Be4. 33. Vc3, b4 világos feladta, mert elvész a huszára.

SAKK-HIREK

A XVI. jugoszláv nemzeti amatőrverseny döntőjének végeredménye: Gligorics és Rajkovic 5¹/₂, Subarica és Sorli 4, Gabrovsek és Rabar 3, Jerman és Siska 1¹/₂ pont. A mester címet Gligorics, a beográdi Sakk-kör 16 éves bajnoka nyerte, mivel jobb egyéni eredményt ért el Rajkovicnál. Gligorics megérdemeltén lett első és a közeljövő egyik nagymesterét látják benne a hozzáértők.

Az angolországi Bornmauthban rendezett nemzetközi verseny a következő eredménnyel fejeződött be: Dr. Euwe 9, Flohr, Klein 8¹/₂, Kőnig, Landau 6¹/₂, Konde 6, Atkins, Wallis 5, Sir Thomas 4¹/₂, Mieses 3¹/₂, Kito 2, Abraham 1 pont.

hogy maradjon nyitva éjszakára, —elrendelte azonban, hogy föl-váltva két ember őrködjék az udvaron, egy a kapun belől, egy meg a palota följárata előtt.

Amodaátrul nagy lódobogás, kúrtharsogás jelezte, hogy a vár másik részének tulajdonosa hazatért a vadászból.

Tóth Pista, Bercsényi hadnagya elsétált a kapuig s átnézett a másik udvarra.

Két ló húzta saroglyán az elejtett szarvasúszót, amely fölött diadalmas tekintettel állt István gróf, ámbár néha meg-megtántorodott. Nagyot húzott az oldalán lógó kulacsból, mintha attól várna keményebb tartást, de bizony léptei még ingadozóbbá váltak, hogy nagyot húzott a pálinkás butykosból.

Hanem azért hetykén tapsolt a tenyerével s erre a jeladásra óhat feltűnően öltözött, lenge ruházatu nő lejtett le az ő palotájából, nagy vidám beszéddel és nevetéssel üdvözölve az urakat s állva körül az elejtett vadat.

— Kész-e az estebéd? — kérdezte a kulcsártól a gróf.

— Készen van, méltóságos uram!

— Bercsényi gróf idejött a várba?

— Ide, méltóságos uram.

István gróf felröhögött.

— Nos, ha itt van, menj, mond meg neki, hogy szívesen látom vacsorára. Ugyis beszédem van vele.

A gróf mellett álló, nagykalapu idegen lovak arcán kaján mosoly tükröződött.

— Amint mondtam, én is szeretném egy régebbi számadásomat

elintézni a derék gróffal, — mondotta bajjólatsu szemvillanással.

Az öreg kulcsár a másik udvarba indult, hogy Bercsényinek átadja ura üzenetét.

— Mi hirt hoz, öreg? — állította meg a kapuban a hadnagy.

A kulcsár megmondotta, hogy mi járatban van.

— Ne fáradjon, öreg, majd én átadom a meghívást a tábornok urnak.

Mindjárt ment is a lovagterembe, ahol már vacsorára terítették.

Bercsényi rendszerint a kíséretében lévő nemesekkel szokott együtt étkezni.

A hadnagy hozzálépett, közölte vele Csáky gróf meghívását, de hozzátette:

— Ne menjen közéjük tábornok ur. A gróf máris részeg, mint a tők, a többiek is mind alaposan felöntöttek a garatra. S ott van még az a hirhedett Mallóry báró is, a biboros testőre. Ezek rosszat forralna tábornok ur ellen!

Bercsényi elgondolkozott.

Büszke és bátor férfi volt, de amellet jőzan gondolkodásu is, aki esztelenséget sohase követett el, még hiuságból sem.

— Jól van, veletek vacsorázom, — határozta el magát. — A grófnak üzend meg, hogy rögtön estebéd után lefekszem s így ma nincs helye a vendégeskedésnek. Beszélni akartam ugyan velé, de ha már is ittas, máskorra hagyom.

Tóth Pista átmert a másik palotába Bercsényi válaszával.

A vadász társaság már kényelembe tette magát s a lovagterem-

ben összegyülekezve várta a vacsorát.

Csáky gróf ölében már ott ült az egyik kifosztottképi asszonyság.

— Mi az ördög, a tábornok ur talán megveti a társaságunkat! — kiáltotta haragosan. — Hallottak még ilyen, tiszt urak? A főkapitány ur nem óhajt a saját tisztjei közt vacsorázni!

A német tisztiek morogni kezdtek, de a huszárhadnagy jelenlétében nem mertek nyíltan kifejezést adni elégtelenségüknek.

Tóth Pista végignézett a társaságon.

— Bocsásson meg, gróf ur, — mondta aztán komoly, megróvó hangon, — ön nem gondolta meg a dolgot, amikor ebbe a társaságba invitálta a tábornok urat.

A nőkre mutatott, akiknek dévaj viselkedése eléggé elárulta kiletüket.

— Mit, —kiáltott a gróf, aki kapva-kapott ezen a fordulaton, — ön kifogásolni merészeli ezeket a hölgyeket? Tisztességes, nemes urhölgyek, az én vendégeim, nem türöm, hogy bárki is kicsinylőleg nyilalkozzék róluk!

A hadnagy nem akart túllőni a célon.

— Ah, mi jut eszébe, gróf ur! Én nem a hölgyek ellen emeltem kifogást, a legtávolabbról sem, arra céloztam, hogy a tábornok ur mély gyászt visel s emiatt nem vehet részt ilyen vig társaságban!

— Nos jó, ha most nem akar találkozni velem, majd találkozzunk elutazása előtt. A vár kapuján

csak az mehet ki, akinek ezt külön megengedem.

A hadnagy alattomban végignézett az izgága, részeg emberen, aki erőnek-erejével bele akart kötni a tábornokba, a pöffeszkedő német tisztéken, akiknek arca nem árult el semmi jót, Mallóry bárón, aki összefont karokkal úgy állott ott, mint egy komor fenyegetés, — s elitkolt szemvillanással így szólt:

— Hajnali szürkületkor az urak bizonyára még ébren lesznek. Nos, akkor tiszteletünket fogjuk tenni, ha megengedik.

Zenészek vonultak most be, — Tóth Pista megismerte élükön Cedron Imrét, a már hírnévre vergődő jeles muzsikust s a társaság figyelmé most az ujonjotek felé fordult.

A hadnagy fölhasználta a kínálkozó alkalmat, meghajolt a gróf előtt — meglehetősen neheze esett ez a mozdulat — s aztán el-távozott.

Odaát már javában vacsoráz-tak.

— Elintéztem, tábornok ur, — jelentette Tóth Pista Bercsényi-nek.

— Nem tett semmi megjegyzést a gróf? — kérdezte Bercsényi.

— Semmit, méltóságos uram, — felelte merészen a hadnagy.

— Ül hát le Pista és vacsorá-zál, — mondta Bercsényi.

— Azonnal, méltóságos uram, — felelte a hadnagy — még pa-rancsot kell kiadnom a legénység-nek.

(Folytatjuk)

Vizsintes sorok:

1. Az elektromágneses indukció feltalálója
6. Vissza: A kerékpár feltalálója
11. Vissza: Ludolf-féle szám
12. Szigetcsoport a Csendes-óceán közepén
14. ...ba (királynője)
15. Franciául: szerelem
18. Nem ma történt
19. Puccini opera
21. Kettőzve Zola regénye
22. Csendes pihenőhely
24. Folytonossági hiány, pl. a harisnyán
25. Idegen rag
26. Kiván több mint fele
28. A hinduk szent folyója
31. Mássalhangzók torlódása
32. Állati lakhely
34. Nehéz küzdelem színhelye
35. Fedd
36. Az égi háboru védszentje
39. Corper Jakab
40. A költemény egyik faja (utolsó r=i)
42. Vissza: lehet igen is, nem is
43. Matuska szellemének magánhangzói
45. Betű kiejtve
46. Lásd függ. 73.
47. A dróttalan táviró és alumínium feltalálói
50. = A 21. v. vizs.
61. Az állóvíz
52. Kor színönimája keverve
53. A. E.
55. Izomösszekötő (tárgyeset)
56. Mutatószó
58. Kinos betegség
60. Lovacska
62. Német zeneszerző
64. Sivatang
66. Kölcsey Ferenc
67. Nevéhez fűződik a magyar autógyártás (Keresztnevének első betűje is)
69. Fűszeres
70. Francia névelő, visszafelé
71. Számjegy

KERESZTREJTVÉNY

Közli: Sz. Stefán Anna

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	11		12		13		14		
15	16		17		18		19		20
21		22		23		24		25	
26		27		28		29		30	
	32	33		34				35	
36	37		38		39		40		41
42			43	44		45		46	
47		48						49	
50		51				52		53	54
	55			56		57		58	
60	61			62			63	64	65
66			67				68	69	
70						72		73	74
75						76			

72. Vitéz
74. Biztató szócska
75. A 80 fokos hőmérő feltalálója
76. Az xsugarak feltalálója

Függőleges sorok:

1. A villámhárító feltalálója
2. ...de Janeiro
3. Bece szülőnév
4. Csodálkozó szócska
5. Közel egy yard
6. Nyelvtani fogalom
7. Magyarul: tojás
8. A szerelem egyik megnyilvánulása
9. Vizinővény
10. Salambo írója
13. A dinamógép feltalálója

16. Modern
17. Nőinév
19. Cigány huzza
20. Káliumklorid képlete
23. A függ. 6. keverve
24. Nőinév
27. A Volta elem feltalálója
29. Női becenév
30. Majdnem torzalak
31. A táviró feltalálója
33. Folyadék
35. Sirdogál
37. Idegen főpap
38. Vallásos egyesület (c=k)
40. A mosoly országa zeneszerzője
41. Délarab törzs és opera neve
44. Azonos betűk

45. Ügyvédek kenyere
48. Hindu nőinév
49. Vissza: Irországban és Skóciában beszélnek ezt a nyelvet
50. Angol matematikus, logaritmus feltalálója
54. Az izzólámpa és fonograf feltalálója
55. Ógörög tengeri nimfa
56. Finnország fővárosa
57. ... angyal
59. Házállat
61. .... ani (szüz)
62. Borfajta
63. Nem hízog jelző (ék. hiba)
65. Idegen hüvelyes vetemény
67. Borítékon olvasható
68. Szembe találkoznak
71. Id. népies személyes névmás
73. Szentek neve előtti rövidítés

A múlt vasárnapi számban megjelent keresztrejtvényünk helyes megfejtése.

Vizsintes sorok: 1. Alkazár, 6. Kerevet, 11. Őz, 12. Déakn, 14. Bá, 15. Vadóc, 18. GZK, 19. Bérci, 21. In, 22. Láz, 24. Sid, 25. Ám, 26. Lóg, 28. Pakracz, 31. Áru, 32. Ro, 34. Öröme, 35. De, 36. Grunt, 39. Ako, 40. Altat, 42. Iét, 43. Et, 45. Ör, 46. Nci, 47. Szemétlerakat, 50. HZ, 51. Mer, 52. Ede, Ab, 55. Bet, 56. Átn, 58. Azé, 60. Rdoz, 62. Arbab, 64. Etet, 66. Manó, 67. A szemét, 69. Egy, 70. Ar, 71. Tro, 72. Tür, 74. Rá, 75. Talitha, 76. Kohinor.

Függőleges sorok: 1. Alvilági, 2. Kód, 3. Avol, 4. Ad, 5. Rég, 7. En, 8. Ebéd, 9. Vár, 10. Trimurti, 13. Az örök életben, 16. Ano, 17. Cáp, 19. Biz, 20. Cár, 23. Zaö, 24. Sce, 27. Grutz, 29. Kra, 30. Amo, 31. Aténa, 33. On, 35. Al, 37. Rész, 38. Temet, 40. Arada, 41. Acta, 44. Tér, 45. Öre, 48. Emez, 49. Keze, 50. Harmat, 54. Betyár, 55. Bon, 56. Árz, 57. Nam, 59. Éte, 61. Dara, 62. Asoh, 63. Béto, 65. Egro, 68. Art, 68. Tüh, 71. Ti, 73. Ri.

A TUNDÉRORSZAG NYEREMÉNYEI:

Egy doboz ementhali sajt
RICHTER
speciális sajt, vaj és tejtermék üzletéből
Kralja Petra II. 5. — Telefon 28.72

Szép ajándékot ad
BRAČA MIŠIĆ
Noviszád és környéke legnagyobb könyv- és papíráru üzlete
Kr. Petra I. 14.

Egy elmés szép játéktárgy Noviszád legnagyobb és legdusabban felszerelt játékaru üzletéből, a
„GOLYA“ BAZARBOL
Noviszád, Kralja Petra II. 7.

Szép ajándékot ad
„PAPIRUS“ — BUZA ERNŐ
Petrovgrad és környéke legnagyobb könyv és papíráru üzlete.

Az ország legnagyobb hangszerüzletéből nagyszerű szájharmonika
TRUPPEL BÉIA
A „Hohners“ harmonikák vezérkepvizsgálata. Noviszád

Egy doboz legkínzóbb desszert cukorka a
WAHL-féle „CONFISERIE“ üzletéből
NOVISZÁD KRALJA PETRA II. 72

Egy pár gyermekharisnya vagy kesztyű az
„OLCSÓ PEREPATICS“ kötött és szövött áru üzletéből
Futoski put 37.

Fűszer csomag
MARTIN MIRKO azelőtt Gausz Viktor) fűszer és csemege üzletéből
RIBNYI TRG 5 — TELEFON 33-66

Két darab finom pipereszappant ad
„ZORA“ illatszertár, Noviszád, Tanurdszics-palota

Allandóan a legjobb minőségű friss csokoládé és keksz kapható
UNION bonboniérában
Noviszád, Trg Oslobodjenja 3. Tulajdonos: Kelemen Gábor — A helyes megfejtőnek csokoládét ad

Kétszer 1/2 kg. mézes kekszet ad
KLIPPEL JÓZSEF higiénikus péksége Zseljeznicska 38. fióküzlet: Postanszka 1. Készíti a legjobb bureket, süteményeket, graham kenyeret stb.

Tetszés szerint, ezüst nyaklánc, modern ezüst gyűrű vagy modern óralánc
VARGA ÁRPÁD órás ékszerüzletéből
Noviszád, Kr. Alekszandra 22

EGY SZEP KÖNYVET AD
MENAHEM J. antikváriuma. — Noviszád. Vesz- elad minden nyelvű használt könyvet.

Egy finom zsebkést, vagy kis ollót ad
HOSCHEK F. NOVISZÁD és környéke legdusabban felszerelt késáru szaküzlete és köszörüs műhely
Dunavszka ul. 21.

Vilány zseblámpa
IRSAY JÓZSEF sport és vadászfelszerelési cikkek szaküzletéből
KRALJA PETRA II. UL. 32

Kétszer öt-öt darab mignon-sütemény a
MIGNON cukrászdából tulajdonos Horváth Károly, Kralja Petra II. 13. — Allandóan friss sütemény

Fényképtelvével
Studio Heringnél
Apolló udvar! Amatőr képek kidolgozása

VOLGA
A legnagyobb speciálista sport, deák- és egyenruha sapkákban. Ad egy deák- vagy sport sapkát
NOVISZÁD, USZTAVSZKA 1.

Gyermekcipő talpalást ad
Uri János
a legszebben, legjobban, legolcsóbban dolgozó uri és női cipész,
NJEMACSKA ULICA 22.

Egy negyed tucat finom pipereszappant ad a
PRVA JUGOSZLOVENSZKA KEMICSNA TVORNICA NOVISZÁD,
gyártja a legjobb cipőkrémet, az IDOL-t és a híres KLEIN ÉS FIA-féle pipereszappantokat